

เรื่องสอบธรรม

ของ

สํานามหลวงแผนกธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๕

สงวนลิขสิทธิ์

เรื่องสอรรถรรม ของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ. ๒๕๕๕

ฝ่ายวิชาการ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ISBN :

พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จำนวน : ๑๑,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ : สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดคัมภีร์มหาวิทยาลัย

หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐-๒๒๘๐-๗๖๘๒, ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๑, ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๒

โทรสาร. ๐-๒๖๒๙-๐๙๖๓

ที่ปรึกษา :

สมเด็จพระวันรัต

วัดบวรนิเวศวิหาร

พระพรหมมุนี

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระธรรมรัตนดิลก

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระเทพเจติยาจารย์

วัดโสมนัสวิหาร

ตรวจต้นฉบับและพิสูจน์อักษร :

พระสุธีรัตนภรณ์

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระชินวงศเวที

วัดตรีทศเทพ

พระกวีวราญาณ

วัดตรีทศเทพ

พิมพ์ / รูปเล่ม : พระวินัยเมธี

วัดสัมพันธวงศ

พระกฤษณะ ชุตินุโ

วัดบวรนิเวศวิหาร

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

นายพิรพล กนกวลัย ผู้พิมพ์โฆษณา โทร. ๐-๒๒๒๓-๓๓๕๑, ๐-๒๒๒๓-๕๕๔๘

คำนำ

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักสูตรของคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาปัญญาในพระพุทธศาสนา ที่เป็นจุดแสงสว่างนำชีวิตของตนไปสู่ความสำเร็จที่มุ่งหวัง และสามารถสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติได้ตามพระราชดำริส ในการออกมหาสมาคม เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ความว่า “.....ด้วยความเชื่อเสมอว่าความเมตตาปรารถนาดีของท่านต่อกันนี้ เป็นปัจจัยอย่างสำคัญที่จะทำให้ความพร้อมเพรียงให้เกิดขึ้น ดีขึ้น ทั้งในหมู่คณะ และในชาติบ้านเมือง และถ้าคนไทยเรายังมีคุณธรรมข้อนี้ประจำอยู่ในจิตใจ ก็จะมีหวังได้ว่า บ้านเมืองไทยไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็จะอยู่รอดปลอดภัยและดำรงมั่นคงต่อไป ได้ตลอดรอดฝั่งอย่างแน่นอน....” สนามหลวงแผนกธรรม เป็นหน่วยงานที่รับมอบหมายจากมหาเถรสมาคม ให้จัดทดสอบองค์ความรู้นักเรียนให้เป็นมาตรฐาน อันจะทำให้เกิดการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ที่ สามารถอำนวยผลให้เกิดธรรมาภิบาลในการสร้างพัฒนาสถาพรของประเทศชาติสืบไป

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง	๑
ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง	๓
หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน	๑๑
วิธีตรวจในสนามหลวง	๒๕
ระเบียบจัดการสอบธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๔๕	๓๓
ระเบียบปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง สำนักเรียนส่วนกลาง พ.ศ. ๒๕๕๕	๔๕
ระเบียบปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง สำนักเรียนส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๕	๕๑
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลขในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร	๑๐๕
หลักเกณฑ์การเรียงลำดับและข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง	๑๑๕
ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร	๑๑๗
รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด	๑๒๑
คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงปัญหา ข้อสอบนักธรรมและธรรมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๕	๑๒๖
สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕	๑๔๗

ปัญหาและเฉลยข้อสอบนักธรรม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๕๓

– นักธรรมชั้นตรี

๑๕๓

– นักธรรมชั้นโท

๑๖๘

– นักธรรมชั้นเอก

๑๘๑

ปัญหาและเฉลยข้อสอบธรรมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๕๓

– ธรรมศึกษาชั้นตรี

๑๕๓

– ธรรมศึกษาชั้นโท

๒๓๔

– ธรรมศึกษาชั้นเอก

๒๓๒

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๓๑๕

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบกฎกระทรวง ฯ

๓๒๕

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯ

๓๒๕

พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ ฯ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๓

๓๓๕

พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ ฯ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๐

๓๔๖

ประวัตินักธรรม

๓๕๑

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๕๓

คณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๖๑

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๖๓

เรื่อง	หน้า
เจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๓๑
บุคลากรและเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๓๕
การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่	
ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๕	๓๘๓
หมายเลขโทรศัพท์คณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๙๕
หมายเลขโทรศัพท์และโทรศัพท์ภายในสำนักงาน	๔๐๕
หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ	๔๐๗
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	

คำปราชัยแม่กองธรรมสนามหลวง

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๕

๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงนักธรรมชั้นตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารภกับท่านทั้งหลายตามสมควร

การศึกษาพระธรรมวินัยของคณะสงฆ์ครั้งโบราณนั้น ยากแก่การเล่าเรียน ต้องใช้เวลามาก จึงเป็นเหตุให้ไม่แพร่หลายทั่วไป สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงปรับเปลี่ยนระบบใหม่ โดยทดลองใช้ใน สำนักวัดบวรนิเวศวิหาร พระองค์ทรงใช้ตำราที่ทรงนิพนธ์ขึ้นใหม่สอนพระนวกะ และทรงเปลี่ยนการสอบพระปริยัติธรรมด้วยปากเปล่ามาเป็นการสอบโดยการเขียน เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๔๖ เมื่อทรงตระหนักว่าเป็นวิธีการที่ดี การเล่าเรียนง่ายขึ้น ได้ผลรวดเร็ว และให้ประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงทรงนำมาตั้งเป็นแบบ การศึกษาสำหรับคณะสงฆ์และแพร่หลายทั่วไปแก่พระภิกษุสามเณรทั่วราชอาณาจักร สืบมาจนถึงปัจจุบัน

นวกภิกษุสามเณรผู้บวชในพรรษกาล ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมจนมีความรู้ความเข้าใจในพระธรรมวินัยแล้ว ต้องนำไปประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจัง อันเป็นเหตุให้เกิดผลคือความเจริญก้าวหน้าในชีวิต อำนาจคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ และยังธำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร การนับถือพระพุทธศาสนาจึงมีความหมายทั้งแก่ตนและแก่สังคม สมกับที่ได้มาบรรพชาอุปสมบทเป็นศาสนทายาทสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการผู้กำกับห้องสอบ และทุกท่านที่ได้ส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม พร้อมทั้งร่วมกันจัดสอบธรรมสนามหลวง ในครั้งนี้ ขออำนาจแห่งคุณพระไตรรัตน์ และความดีอันพิสุทธิ์ที่ทุกท่านได้บำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยให้ทุกท่าน ถึงความงอกงามไพบูลย์ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๕

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงสมัยที่สอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารภกับท่านทั้งหลายตามสมควร

การศึกษาพระธรรมวินัยของคณะสงฆ์ครั้งโบราณนั้น ยากแก่การเล่าเรียน ต้องใช้เวลามาก จึงเป็นเหตุให้ไม่แพร่หลายทั่วไป สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงปรับเปลี่ยนระบบใหม่ โดยทำการทดลองใช้ใน สำนักวัดบวรนิเวศวิหาร พระองค์ทรงใช้ตำราที่ทรงนิพนธ์ขึ้นใหม่สอนพระนวกะ และทรงเปลี่ยนการสอบพระปริยัติธรรมด้วยปากเปล่ามาเป็นการสอบโดยการเขียน เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๔๖ เมื่อทรงตระหนักว่าเป็นวิธีการที่ดี การเล่าเรียนง่ายขึ้น ได้ผลรวดเร็ว และให้ประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงทรงนำมาตั้งเป็นแบบ การศึกษาสำหรับคณะสงฆ์และแพร่หลายทั่วไปแก่พระภิกษุสามเณรทั่วราชอาณาจักร

ต่อมา พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณฯ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ทรงพิจารณาเห็นว่าคฤหัสถ์จะได้รับประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย จึงทรงตั้ง หลักสูตรนักธรรมสำหรับคฤหัสถ์ขึ้น เรียกว่า ธรรมศึกษา ได้เจริญสืบมาจนถึง ปัจจุบัน

นักเรียนทั้งหลายที่ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม มีความรู้ความเข้าใจ พระธรรมวินัยแล้ว ต้องนำไปประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจัง จักเป็นเหตุให้เกิดผลคือ ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต อำนาจคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ และยังธำรง พระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร การนับถือพระพุทธศาสนาจึงมีความหมายทั้งแก่ ตนและแก่สังคม

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อทุกท่านที่ได้ส่งเสริมการศึกษาศาสนาพระปริยัติ-ธรรม และที่ร่วมกันจัดสอบธรรมสนามหลวงให้ดำรงไว้ซึ่งสุจริตธรรมในครั้งนี้ ขออานุภาพแห่งคุณ พระไตรรัตน์ ความดีอันเป็นปิติสุขที่ทุกท่านได้ตั้งใจบำเพ็ญมา โดยลำดับ จงประมวลเป็นพลปัจจัยบันดาลให้ทุกท่าน ถึงความงอกงามไพบูลย์ ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต
เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง

ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคม ๑๓ องค์ มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน ประชุมที่ตำหนักเพชร วัดบวรนิเวศวิหาร ประการการสอบไล่ธรรมวินัยและบาลีสนามหลวงว่า ก่อนนักเรียนจะสอบ เจ้าหน้าที่อ่านประกาศของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ห้ามถามกัน บอกกัน เป็นต้นเสมอประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ยังมีนักเรียนทำทุจริตในเวลาสอบทุกปี จึงต้องลงคำสั่งทำทุจริตผิดมรรยาทของพระเถร ส่อว่าความรู้ที่เล่าเรียนไว้ไม่ให้ผลดี เป็นกิริยาที่เลวทรามเสียหายทั้งตนและพระศาสนา ไม่มีธรรมเป็นเครื่องอบรมพอ มีนิสัยหยาบ ไม่มีหิริโอตตปัทมธรรมที่เป็นของละเอียด ไม่เป็นอาชญา พอที่จะปราบปรามได้ เสื่อมศรัทธาเลื่อมใสของมหาชนที่เคารพนับถือ เป็นที่ดูหมิ่นของพาทิรภิกษุ ฯ

มหาเถรสมาคมมีความเห็นร่วมกัน จึงให้ประกาศว่า

๑. ต่อไปนี้นักเรียนใดฝ่าฝืนทำทุจริตในเวลาสอบด้วยประการใด ๆ สนามหลวงจกกลงโทษห้ามไม่ให้นักเรียนนั้นเข้าสอบ ในสนามหลวงมีกำหนด ๕ ปี ถ้าพ้นกำหนด ๕ ปี แล้วทำทุจริตอีก ห้ามไม่ให้สอบจนตลอดชีวิต

๒. ถ้าเจ้าหน้าที่ทำการเกี่ยวกับการสอบ ผู้ใดทำทุจริต เช่น ช่วยบอกนักเรียน หรือมีเจตนาทำต้นประโยชน์ให้รู้เป็นต้น จกให้ลงโทษผู้นั้น ดังนี้

ถ้าผู้นั้นมีสมณศักดิ์ราชทินนาม จักขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอดจากสมณศักดิ์ ถ้าผู้นั้นเจ้าคณะตั้ง จักให้ถอดเสียจากสมณศักดิ์ จักให้ลงทัณฑ์กรรมตามสมควรแก่โทษ และไม่ให้เกี่ยวข้องกับสนามหลวงอีก ฯ

๓. ถ้าแม่กองหรือกรรมการ เห็นประโยชน์ที่น่ารังเกียจว่า สอบเป็นทุจริต เช่นดูของผู้อื่น ไม่ใช่สอบด้วยความรู้ของตน เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่หรือแม่กองตั้งกรรมการขึ้นตามสมควรแล้ว วินิจฉัยด้วยความเห็นชอบพร้อมกันหรือตามส่วนข้างมาก แล้วจัดทำไปโดยชอบ ฯ

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

กรมหลวงชินวราลงกรณ

หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา
ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน

หลักสูตรนักรธรรมและธรรมศึกษา ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน

นักรธรรมชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบ ด้วย ๑ สุภาษิต บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่ อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนด ให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและกิริยาปฏิบัติ

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑-๒-๓ ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว) ศาสนพิธี เล่ม ๑

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาท แผนกวินัยบัญญัติ, วินัยมุขเล่ม ๑

นักธรรมชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก้ปัญหาธรรมวิภาคพิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาอนุพุทธประวัติ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อันกล่าวเฉพาะ ประวัติพระสาวก สังคีตติกา ปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย แก้ปัญหาวินัยให้พิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๑-๒

**ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นโท
ต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว**

นักธรรมชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก้ปัญหาธรรมโดยปรมัตตเทศนา

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตตปฏิบัติและสังสารวัฏ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มหาสติปัฏฐาน คิริमानทสูตร

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาพุทธานุพุทธประวัติกับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว)
พุทธานุพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์
ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๔. วิชาวินัย แก้ปัญหาวินัยมีสังฆกรรมเป็นต้น

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๓ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นเอก
ต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) ทานวรรค
- ๒) ปาปวรรค
- ๓) ปุญญวรรค
- ๔) สติวรรค
- ๕) สีลวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย
๑ สุภาษิต บอกชื่อกัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น
ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียน
ลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิหิปฏิบัติ
ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทุกะ หมวด ๒

ธรรมมีอุปการะมาก ๒

ธรรมเป็นโลกบาล ๒

ธรรมอันทำให้งาม ๒

บุคคลหาได้ยาก ๒

ติกะ หมวด ๓

รตนะ ๓

คุณของรตนะ ๓

โอวาทของพระพุทธเจ้า ๓

ทุจริต ๓

สุจริต ๓

อกุศลมูล ๓

กุศลมูล ๓

สัปปริสบัญญัติ ๓

บุญกิริยาวัตถุ ๓

จตุกกะ หมวด ๔

วุฑฒิ ๔

จักร ๔

อคติ ๔

ปธาน ๔

อธิษฐานธรรม ๔

อิทธิบาท ๔

ควรทำความไม่ประมาทในที่ ๔ สถาน

พรหมวิหาร ๔

อริยสัจ ๔

ปัญจกะ หมวด ๕

อนันตริยกรรม ๕

อภินิหารปัจเจกชน ๕

ธัมมัสสวนานิสงส์ ๕

พละ ๕

จันท์ ๕

ฉกกะ หมวด ๖

การวะ ๖

สาราณียธรรม ๖

สัตตกะ หมวด ๓

อริยทรัพย์ ๓

สัพปุริสธรรม ๓

อัฐฐกะ หมวด ๘

โลกธรรม ๘

ทศกะ หมวด ๑๐

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

คหิปฏิบัติ

จตุกกะ หมวด ๔

ทิฐุฐัมมิกัตถประโยชน์ ๔

สัมปรายิกัตถประโยชน์ ๔

मितตปฏิรูป ๔

มิตรแท้ ๔

สังคหวัตถุ ๔

ธรรมของฌราวาส ๔

ปัญจกะ

มิจนาวณิชชา ๕

สมบัติของอุบาสก ๕

นักกะ

ทิศ ๖

อบายมุข ๖

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑ - ๒ - ๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปสุตเทว) และศาสนพิธี
เล่ม ๑ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือเบญจศีลเบญจธรรมของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
(เจริญ ญาณวรเถร)

ธรรมศึกษาชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อิตตวรรค
- ๒) กัมมวรรค
- ๓) จันตวรรค
- ๔) ปัญญาวรรค
- ๕) เสวนาวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒
ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทุกะ หมวด ๒

กัมมัญฐาน ๒

กาม ๒

บุชา ๒

ปฏิสันถาร ๒

สุข ๒ (กายิกสุข – เจตสิกสุข)

ติกะ หมวด ๓

อกุศลวิตก ๓

กุศลวิตก ๓

อัคคิ ๓

อธิปเตยยะ ๓

ญาณ ๓ (สังขญาณ)

ตัณหา ๓

ปาฏิหาริยะ ๓

ปิฎก ๓

พุทธรจิริยา ๓

วัฏฏะ ๓

สิกขา ๓

จตุกกะ หมวด ๔

อปัสเสนธรรม ๔

อัปมัญญา ๔

พระอริยบุคคล ๔

โอฆะ ๔

กิจในอริยสัจ ๔

บริษัฑ ๔

บุคคล ๔

มรรค ๔

ผล ๔

ปัญจกะ หมวด ๕

อนุปุปพีถา ๕

มัจฉริยะ ๕

มาร ๕

เวทนา ๕

ฉัฏกะ หมวด ๖

จริต ๖

ธรรมคุณ ๖

สัตตกะ หมวด ๗

วิสุทธิ ๗

อัฐฐกะ หมวด ๘

อวิชา ๘

นวกะ หมวด ๙

พุทธคุณ ๙

สังฆคุณ ๙

ทศกะ หมวด ๑๐

บารมี ๑๐

ทวาทศกะ หมวด ๑๒

กรรม ๑๒

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อันกล่าว
เฉพาะประวัติพระสาวก สังกัตติกา ปฐมสมโพธิกา พระนิพนธ์สมเด็จพระ
พระสังฆราช (ปฐุตเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา
ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนประวัติของพระสาวก จำนวน ๔๐ รูป

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสืออุโบสถศีลของพระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ
ป.ธ.๕) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นโท
ต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ในชั้นนี้ กำหนดขอย่อยการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อปปมาทรรค
- ๒) จิตตวรรค
- ๓) ธรรมวรรค
- ๔) วิริยวรรค
- ๕) สามัคคีวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมา
ประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต แลบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิต
นั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่
อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้
กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตตปฏิบัติ

นิพพิทา

ปฏิบัติแห่งนิพพิทา

สังขาร

อนิจจลักษณะ

ทุกข์ลักษณะ

อนัตตลักษณะ

วिरาคะ

ไวยพจน์แห่งวिरาคะ

วิมุตติ

วิมุตติ ๒

วิมุตติ ๕

วิสุทธิ

วิปัสสนาญาณ ๘

วิสุทธิ อภิธรรมบรรยายหนึ่ง

วิสุทธิ ๗

สันติ

ปฏิบัติแห่งสันติ

นิพพาน

มติแห่งลัทธิภายนอก

มติข้างพระพุทธศาสนา

นิพพานธาตุ ๒

บาลีแสดงปฏิปทาแห่งนิพพาน

บาลีแสดงอนุปาติเสตนิพพาน

บาลีแสดงอนุปาติเสตนิพพาน

บาลีแสดงนิพพานทั้ง ๒ บรรยาย

บาลีใช้ ปรินิพพาน หมายถึงอนุปาติเสต

บาลีใช้ ปรินิพพุต แทนปรินิพพาน

มติปรารภพระพุทธเจ้าหลายพระองค์

ปฏิปทาแห่งนิพพาน

หนังสือสมถกรรมฐาน

หัวใจสมถกัมมัฏฐาน

กายคตาสติ

เมตตา

พุทธานุสสติ

กสิณ

จตุธาตุววัตถานะ

สมถภาวนา

พระพุทธรูป

หนังสือธรรมสมบัติ

หมวดที่ ๑๐ วิปัสสนากัมมัฏฐาน

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาพุทธานุพุทธประวัติ กับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓ ปฐมสมโพธิ
พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปสุตเทว) พุทธานุพุทธประวัติ
อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมาภิไธยชิโนรส

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือหลักสูตรกรรมบถของพระราชรัตนมุนี
(ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ ป.ธ.๕) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นเอก
ต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

วิธีตรวจในสนามหลวง

ขอประกาศแก่กรรมการทั้งหลายทราบทั่วกัน

การตรวจประโยคธรรมและธรรมศึกษาของสนามหลวงความประสงค์เพื่อทราบความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง เป็นทางให้ผู้ศึกษาเจริญในวิทยาการ และจริยสมบัติ สืบอายุพระพุทธรศาสนาต่อไป

ปัญหาที่ออกสอบ สนามหลวงแผนกธรรมได้รวบรวมขึ้นจากข้อสอบของพระกรรมการหลายรูป มีกรรมการตรวจพิเศษคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง ถ้ามความจำบ้าง ความเข้าใจบ้าง ความคิดบ้าง การตรวจต้องถือแนวนี่เป็นเกณฑ์ตรวจ คำถามที่ถามความจำต้องตอบให้ตรงตามแบบ และอาจเหมือนกันได้หมดทุกคน ที่ถามความเข้าใจ ในทางที่ถูกมีได้อย่างเดียว แต่โวหารอาจต่างกัน ที่ถามความคิด เหตุผลย่อมมีได้คนละอย่างตามความคิดของแต่ละคน นี่เป็นประมาณในการตอบ คำเฉลยนั้นเป็นเพียงแนวทางให้กรรมการได้ถือเป็นเกณฑ์ในการตรวจได้สะดวก เป็นเพียงมติหนึ่งที่สำคัญหลักเป็นสำคัญ จะเกณฑ์ให้นักเรียนตอบตรงกันทุกข้อ คงเป็นไปไม่ได้ เว้นไว้แต่ใจความสำคัญเท่านั้น ส่วนข้อสอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นเรียงความแก่กระฐีธรรม ปัญหาที่ออกสอบเป็นแบบปรนัย คือเลือกคำตอบที่บอกมาแล้วในแต่ละข้อ แต่ต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในแต่ละข้อ ซึ่งมีที่ถูกที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียว นักเรียนจะต้องเลือกตอบข้อที่ถูกเท่านั้น เลือกตอบผิด

เป็นไปได้คะแนน เป็นการถามทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความจำ และความคิด
ไปในตัวด้วย

การตรวจก็เพื่อจะรู้ว่ามีนักเรียนมีความรู้หลักธรรมวินัย ควรแก่การดำรง
พระศาสนาหรือไม่ ควรได้เป็นได้ ควรตกเป็นตก อย่างนี้เป็นทางเจริญวิทยาการ
ของผู้ศึกษาต่อไป

ผู้ตรวจพึงตั้งใจอยู่ในมัชฌัตตบุรุษ วางตนเป็นกลาง ถือความจริง
เป็นหลัก ถูก ว่าตามถูก ผิด ว่าตามผิด ไม่ควรถืออคติอันทำให้เสียความเที่ยงธรรม
มุ่งทำกิจพระศาสนา สงเคราะห์กุลบุตรให้ได้ความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

ท่านทั้งหลายได้รับอาราธนาให้เป็นกรรมการนั้น ก็เป็นผู้ที่สนามหลวง
เห็นแล้วว่าทรงคุณธรรมควรแก่ฐานะ สมควรจะยกย่องให้เป็นผู้ตรวจความรู้
ของนักเรียนได้ ขอท่านจงเคารพต่อความเป็นธรรม เพื่อความเสมอภาคแก่นักเรียน
ทั้งหลาย ถ้าคณะกรรมการกองใดหรือผู้ใด มีมติไม่ลงกันหรือขัดข้องอย่างใด
หากตกลงกันไม่ได้ ให้หารือประธานในที่นั้น ให้ท่านชี้ขาดและพึงปฏิบัติตาม
โดยธรรม

อนึ่ง นักเรียนบางคนบางสำนักอยากได้เงินเกินพอดี ถึงกับทำผิดระเบียบ
ของสนามหลวง ลืมคิดถึงตนว่า เรียนธรรมสอบธรรม เป็นนักธรรม ขอให้
กรรมการทั้งหลายช่วยสอดส่องตรวจตรากำกับไปด้วย ลักษณะของใบตอบ
ที่ส่งทุจริต ดังนี้

๑. ฉบับเดียวกัน ลายมือไม่เหมือนกัน หรือวันต้นอย่างหนึ่ง
วันหลังอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นคนละคน เหล่านี้แปลว่าคนอื่นทำให้

๒. คำตอบที่ต้องเรียงคำพูดมาก ๆ เหมือนกับฉบับอื่น อันส่อว่าไม่ใช่ ความจำ ความรู้อันเป็นสำนวนของตน นี่แปลว่า ดูคำตอบของคนอื่นหรือให้คนอื่นดูคำตอบ

๓. ตอบโดยทำนองอย่างเขียนคำบอก เหมือนกันจริง ๆ เช่น ผิดเหมือนกัน ถูกเหมือนกัน แก่เหมือนกัน จืดจางเหมือนกัน ตกข้อความเหมือนกัน นี่แสดงว่ามีผู้บอกให้ตอบ

๔. ถ้าเห็นว่าทุจริตอย่างใดอย่างหนึ่ง จงลงเลขศูนย์ นำเสนอประธาน กรรมการเก็บรวบรวมไว้กับใบตอบคนเดียวกัน เพื่อเป็นหลักฐาน

วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

๑. วิธีตรวจนี้ เป็นวิธีตรวจให้คะแนน คะแนนเต็มแต่ละข้อ มี ๑๐ คะแนน

๒. การจะตรวจให้คะแนนเต็มหรือไม่ ให้กรรมการพิจารณาเห็นตามสมควร ถ้าไม่ถูกเลย ให้ลงเลข ๐

๓. ข้อใหญ่ที่มีข้อย่อย ให้ลงคะแนนที่ข้อย่อยแต่ละข้อ แล้วรวมคะแนนไว้ที่เลขหัวข้อใหญ่นั้น ๆ เมื่อตรวจข้อย่อยครบในแต่ละข้อย่อยใหญ่ ให้รวมคะแนนไว้คราวหนึ่ง แล้วเขียนเลขจำนวนคะแนนที่ได้เฉพาะข้อนั้น ๆ ไว้ที่เลขหัวข้อของข้อนั้น ๆ

๔. เมื่อตรวจครบทั้ง ๑๐ ข้อแล้ว ให้รวมคะแนนทั้งหมด (๑๐ ข้อ) แล้วเขียนไว้ที่มุมขวาด้านบนทุกฉบับ

๕. ตรวจเสร็จแล้วให้ลงชื่อกำกับไว้ที่มุมซ้ายมือด้านบนทุกฉบับ

และฉบับแรกของแต่ละปีให้ลงชื่อโดยเขียนตัวบรรจงทุกปี

๖. เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นกระทั่ง ข้อสอบแต่ละวิชา มี ๕๐ ข้อ ๆ ละ ๒ คะแนน ให้ตรวจไปตามใบเฉลยฉบับที่เฉลยไว้ให้ ตรวจแต่ละฉบับแล้ว ให้นำข้อรวมคะแนนและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๕.

๗. ในกรณีที่นักเรียนธรรมศึกษาจากบาทลงในช่องคำตอบในข้อเดียวกัน หลายคำตอบ ถือว่าข้อนั้น ๆ เป็นผิด ไม่ได้คะแนน หากมีรอย ชูด ลบ จีด ฆ่า ไว้ แต่พอเป็นหลักฐานให้ทราบว่านักเรียนตกลงใจตอบคำตอบในข้อไหนได้ ก็ให้ตรวจไปตามนั้น

๘. การตรวจให้ใช้กรรมการ ๒ รูป เมื่อกรรมการรูปที่ ๑ ตรวจเสร็จแล้ว ให้กรรมการรูปที่ ๒ ตรวจซ้ำ ถ้าเห็นไม่ร่วมกันให้ตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นร่วมกันก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข แล้วให้ลงนามกำกับไว้ทุกฉบับ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกรรมการรูปที่ ๑

การให้คะแนน

๑. การให้คะแนนนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑.๑ สำหรับประโยชน์นักธรรมทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๒ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชา

แล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบได้
ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๓ นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น เมื่อตรวจดูคะแนนของแต่ละ
วิชาที่ได้แล้ว หากมีวิชาใดวิชาหนึ่ง ได้คะแนนต่ำกว่า ๒๕ คะแนน
แม้จะรวมครบทุกวิชาแล้วได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม ให้ถือว่าการ
สอบครั้งนี้เป็นการสอบตกด้วย

๒. ผู้สอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ต้องสอบทั้ง ๔ วิชา
ถ้าขาดสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง สนามหลวงแผนกธรรมไม่รับพิจารณา ให้อยู่ในเกณฑ์
สอบตก

๓. การตอบสับข้อให้หักคะแนนเสีย ๒ คะแนนเช่นเดิม คือแทนที่
จะได้ ๑๐ คะแนนเต็ม ก็ให้เพียง ๘ คะแนนเท่านั้น หากตอบไม่หมดข้อ
คงให้คะแนนไม่เต็มข้อเท่ากับการตอบ ถ้าผู้ตรวจเห็นว่าฉบับใดผิดมาก ไม่ได้แม้แต่
คะแนนเดียว ก็ให้ลง ๐ ไว้ด้วย

๔. วิชาที่ต้องได้คะแนนทุกวิชา จึงจะยอมรับรวมคะแนนให้
หากเกิดวิชาใดวิชาหนึ่ง ไม่ได้คะแนนแม้แต่คะแนนเดียว หรือได้ต่ำกว่า
๒๕ คะแนน ก็ห้ามรวมคะแนน ปรับเป็นตก แม้รวมทุกวิชาแล้ว จะได้คะแนน
สูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม

แนวตรวจกระทู้ธรรม
สำหรับกรรมการพิจารณาให้คะแนน

๑. แต่งได้ตามกำหนด
๒. อ้างกระทู้ได้ตามกฎ
๓. เชื่อมกระทู้ได้ดี
๔. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ได้ตั้งไว้
๕. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย
๖. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกเป็นส่วนใหญ่
๗. สะอาดไม่ประอะเปื้อน

ขอให้กรรมการสนามหลวงแผนกธรรมได้ปฏิบัติให้ชอบด้วยระเบียบ
เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบทุกประการ

วิธีตรวจนี้ ให้ใช้เฉพาะในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

ระเบียบจัดการสอบธรรมสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๔๕

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง
ระเบียบจัดการสอบธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๔๕

เพื่อให้การสอบธรรมสนามหลวง ในสนามสอบส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีระเบียบในการปฏิบัติงาน จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

๑. ประธานอำนวยการสอบมีอำนาจหน้าที่

- ๑.๑ ส่วนกลาง ในกรุงเทพมหานคร เจ้าสำนักเรียนที่เป็นสนามสอบ เป็นประธานอำนวยการสอบ
- ๑.๒ ส่วนภูมิภาค สนามสอบจังหวัด มีเจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานอำนวยการสอบ สนามสอบอำเภอ เจ้าคณะอำเภอ เป็นประธานอำนวยการสอบ
- ๑.๓ ประธานอำนวยการสอบแต่ละสนามแต่งตั้งกรรมการอำนวยการสอบได้ตามความเหมาะสม
- ๑.๔ สนามสอบแต่ละสนามจะมีผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง แต่งตั้งโดยแม่กองธรรมสนามหลวงเข้าร่วมปฏิบัติงาน
- ๑.๕ ประธานอำนวยการสอบแต่งตั้งเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ ในการจัดการสอบ

- ๑.๖ ประธานอำนวยการสอบจัดประชุมกรรมการอำนวยการสอบและกรรมการผู้กำกับห้องสอบ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานก่อนการสอบอย่างน้อยหนึ่งวัน
- ๑.๗ ให้ประธานอำนวยการสอบและกรรมการอำนวยการสอบพิจารณาแก้ไขเหตุขัดข้องที่เกิดขึ้นก่อนการสอบ หรือขณะสอบ
- ๑.๘ ประธานและกรรมการอำนวยการสอบดำเนินการจัดการสอบและให้ความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ
- ๑.๙ ในขณะสอบ ประธานอำนวยการสอบไปปฏิบัติศาสนกิจตรวจเยี่ยมสนามสอบอื่น ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสนามสอบ ให้มอบหมายกรรมการอำนวยการสอบปฏิบัติหน้าที่แทน
- ๑.๑๐ ประธานอำนวยการสอบต้องดำเนินการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของสนามหลวงแผนกธรรม และตามที่ได้รับมอบหมายจากแม่กองธรรมสนามหลวง

๒. เลขานุการสนามสอบมีหน้าที่

- ๒.๑ จัดทำเอกสารการสอบธรรมสนามหลวง เช่น บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓, ศ.๗)
- ๒.๒ จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการสอบ เช่น ชองบรรจุใบตอบกระดาษ สำหรับเขียนสอบ
- ๒.๓ เก็บข้อสอบที่ได้รับจากประธานอำนวยการสอบไว้ในสถานที่ปลอดภัย
- ๒.๔ แจกข้อสอบแต่ละชั้นและวิชาให้แก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ

๒.๕ ทำบัญชีแสดงยอดจำนวนผู้สมัครเข้าสอบ สอบจริง ขาดสอบ และแก้ไข บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓, ศ.๓) ตามใบรายการแก้ไขที่ผิด ให้บัญชีเรียกชื่อ มีความถูกต้องแล้วบรรจุแยกซองโดยเฉพาะ

๒.๖ จัดทำรายงานการสอบธรรมสนามหลวงในสนามนั้น เสนอปัญหาที่พบ การแก้ไขปัญหา รายงานผู้ให้การอุปถัมภ์การสอบ รวบรวมเอกสารสำเนา คำสั่งของประธานสนามสอบเป็นต้น

๒.๗ เอกสารที่ต้องส่ง

ส่วนกลาง	นักธรรมชั้นตรี – โท – เอก และ ธรรมศึกษาชั้นตรี – โท – เอก จัดส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
ส่วนภูมิภาค	นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น จัดส่งที่เจ้าคณะจังหวัด แล้วรวบรวมส่งเจ้าคณะภาค

๒.๘ บอกสัญญาณเวลาแก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ

๒.๙ ร่วมลงนามกับประธานอำนวยการสอบ ในการเปิดซองข้อสอบ และการปิดซองบรรจุใบตอบ

๒.๑๐ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ประธานอำนวยการสอบมอบหมาย

๓. กรรมการผู้กำกับห้องสอบมีหน้าที่

๓.๑ กรรมการผู้กำกับห้องสอบต้องได้รับการแต่งตั้งจากประธานอำนวยการสอบ

๓.๒ เมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว ต้องเข้ารับฟังการปฐมนิเทศ จากประธาน
อำนวยการสอบ ตามวันและเวลาที่กำหนด

๓.๓ นุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป สำหรับฆราวาสแต่งกายให้สุภาพ

๓.๔ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม

๓.๕ ต้องไปถึงสนามสอบก่อนนักเรียน ตรวจโต๊ะ เก้าอี้และห้องสอบให้เรียบร้อย

๓.๖ ก่อนที่จะแจกข้อสอบ ต้องตรวจดูชั้น – วิชา ข้อสอบแต่ละวันให้ถูกต้อง
ก่อนจึงแจกแก่ผู้เข้าสอบ

๓.๗ ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในห้องสอบ

๓.๘ ไม่อนุญาตให้ผู้เข้าสอบที่มาช้ากว่ากำหนด ๑๕ นาที เข้าห้องสอบ และ
ไม่ให้ออกจากห้องสอบ

นักธรรม ห้ามออกก่อน ๓๐ นาที

ธรรมศึกษา ห้ามออกก่อน ๒๕ นาที

๓.๙ เก็บใบตอบเรียงลำดับตามเลขที่สอบ ตรวจเอกสารทุกอย่างครบถ้วนแล้ว
บรรจุซอง นำส่งเลขานุการสนามสอบ

๓.๑๐ ในกรณีผู้ขาดสอบ ให้ขีดเส้นสีแดงทับเลขที่สอบ

๓.๑๑ ถ้ามีการทุจริตให้เขียนหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบ ลงชื่อกรรมการผู้กำกับ
ห้องสอบไว้ด้วย

๓.๑๒ ถ้ามีปัญหาหรือข้อขัดข้องต้องรายงานให้ประธานอำนวยการสอบทราบโดยด่วน

๔. การจัดห้องสอบ

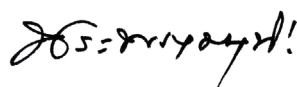
- ๔.๑ สนามสอบที่เป็นห้องโถง เช่น ศาลาการเปรียญ อาคารเอนกประสงค์ ซึ่งปกติจัดเป็นห้องสอบประจำปี ให้จัดเป็นห้องสอบได้เหมือนเดิม โดยจัดโต๊ะเก้าอี้นั่งสอบห่างกันพอสมควร
- ๔.๒ จัดสอบในห้องเรียนประจำ เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือโรงเรียนของหน่วยงานอื่น ๆ ควรตั้งโต๊ะประมาณ ๒๕ – ๓๐ โต๊ะ
- ๔.๓ โต๊ะที่เขียนข้อสอบและเก้าอี้ต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์
- ๔.๔ สนามสอบที่เป็นห้องโถง ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบอยู่ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านขวาและซ้าย ด้านละ ๑ รูป/คน หรือตามที่ประธานอำนวยการสอบเห็นสมควร
- ๔.๕ สนามที่สอบในห้องเรียนประจำ ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบ ด้านหน้า ๑ รูป/คน ด้านหลัง ๑ รูป/คน
- ๔.๖ ห้องสอบควรให้มีแสงสว่างเพียงพอที่นักเรียนสามารถอ่านเขียนคำตอบได้

๕. ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าสอบ

- ๕.๑ นุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป หรือแต่งกายให้สุภาพ
- ๕.๒ ต้องตรวจดูสถานที่สอบ เลขที่สอบ เพื่อความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
- ๕.๓ ต้องไปถึงสนามสอบก่อนเวลา ๓๐ นาที ก่อนเข้าห้องสอบต้องได้รับอนุญาตจากกรรมการกำกับห้องสอบ

- ๕.๔ เมื่อเข้าห้องสอบแล้ว นั่งประจำโต๊ะของตน ไม่นำหนังสือ ยามหรือ
สิ่งอื่นใดเข้าห้องสอบ นอกจากอุปกรณ์เครื่องเขียน
- ๕.๕ ห้ามขีดเขียนข้อความอื่นลงในใบตอบ นอกจากคำสั่งเกี่ยวกับคำตอบ
- ๕.๖ ห้ามสูบบุหรี่และกระทำการอื่นใดเป็นการรบกวนผู้สอบ
- ๕.๗ เมื่อสอบเสร็จและส่งใบตอบแล้ว ให้ออกจากห้องสอบ
- ๕.๘ ผู้เข้าสอบทุกรูปทุกคน ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง หรือคำแนะนำของกรรมการ
ผู้กำกับห้องสอบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

(พระพรหมมุนี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ
ในการสอบธรรมสนามหลวง
สำหรับนักเรียนส่วนกลาง

พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนกลาง
พ.ศ. ๒๕๕๕

การสอบธรรมสนามหลวงสกนี้ นักธรรมชั้นตรี กำหนดสอบวันที่ ๒๔-๒๕-๒๖-๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันพุธ-พฤหัสบดี-ศุกร์-เสาร์ ขึ้น ๙-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วัน ๆ ละ ๑ วิชา ๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร นักธรรมชั้นโทและเอก กำหนดสอบวันที่ ๒๙-๓๐ พฤศจิกายน และวันที่ ๑-๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันพฤหัสบดี-ศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ แรม ๑-๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วัน ๆ ละ ๑ วิชา ๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และธรรมศึกษา ทุกชั้น กำหนดสอบวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันจันทร์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และวิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

របៀបប្រតិបត្តិ

๑. สนามสอบธรรมในส่วนกลาง สนามหลวงแผนกธรรมกำหนด
ให้สำนักเรียนต่าง ๆ รวมสอบในสนามสอบส่วนกลาง ดังนี้

-	นักธรรมชั้นตรี	จำนวน	๓๕	สนาม
-	นักธรรมชั้นโท-เอก	จำนวน	๑๓	สนาม
-	ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก	จำนวน	๔๑๕	สนาม

ตั้งปรากฏรายนามสนามสอบในเอกสารภาคผนวก

๒. กระดาษใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวง
แผนกธรรมที่โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำหน่าย หรือกระดาษ
ชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แต่ต้องเป็นของที่สนามสอบแจกให้
ในเวลาสอบ นักเรียนจะจัดหามาใช้เองไม่ได้ เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น
นอกจากวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม สนามหลวงแผนกธรรมให้มาพร้อมกับข้อสอบ
แล้ว เป็นกระดาษใบตอบที่ตรวจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ห้ามใช้กระดาษใบตอบ
ชนิดอื่น

การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อลงล่างตามลำดับ สำหรับธรรมชาติศึกษาทุกชั้น วิชาเรียงความแก่ กระทั่งธรรม เขียนตอบเหมือนปีที่ผ่านมา ส่วนวิชาอื่น ใช้ฝนข้อมูลลงในกระดาษใบตอบ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา มีนักเรียนฝนผิดจำนวนมาก ให้ผู้กำกับห้องสอบ ศึกษาวิธีการฝนข้อมูลให้เข้าใจ แล้วกำชับให้นักเรียนผู้เข้าสอบฝนข้อมูลต่างๆ ให้ถูกต้อง

๓. **การให้เลขประจำตัวผู้สอบ** ประธานสนามสอบเป็นผู้กำหนดเลขประจำตัวผู้สอบในสนามสอบ ชั้นหนึ่งๆ ให้ตั้งแต่เลข ๑ จากสำนักเรียนที่ ๑ ไปจนถึงสำนักเรียนสุดท้ายในสนามสอบ

๔. **การจัดห้องสอบ** ให้ประธานสนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชี จัดสถานที่สอบและเลขที่นั่งสอบ แล้วแจ้งแก่นักเรียนผู้ขอเข้าสอบ ก่อนเข้าห้องสอบ

๕. **กรรมการกำกับห้องสอบ** ในห้องสอบหนึ่งๆ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เจ้าสำนักเรียน หรือประธานสนามสอบแต่งตั้ง อย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน รวมถึงกรรมการกำกับห้องสอบในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่นๆ ด้วย

๖. **การลงหมายเหตุขาดสอบ** หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชี รับใบตอบ และขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบในวันไหนบอกให้ชัดเจนด้วย

๗. **การยกเลิกเลขประจำตัว** กรรมการที่กำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามยกเลิกเลขประจำตัวนั้นให้นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวเพื่อสอบแทน

๘. **บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี** ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สถ.๔) และบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดีจำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่กำหนด ๑ ชุด ก่อนวันเริ่ม ๑ คำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๘. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สค.๔) ที่มีจำนวนนักเรียนขอเข้าสอบ (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบ ที่กำหนด ๑ ชุด ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๐. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สค.๔) ที่มีจำนวนนักเรียนขอเข้าสอบ (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีผู้ขอเข้าสอบนักธรรม) และให้นำข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

อนึ่ง เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ปรับปรุงรูปแบบบัญชี ศ.๕ และ ศ.๖ ใหม่ ให้สำนักเรียนส่วนกลาง ใช้รูปแบบบัญชี ศ.๕ และ ศ.๖ ที่ปรับปรุงใหม่เท่านั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๕ เป็นต้นไป (ตามรูปแบบบัญชีที่ส่งมาพร้อมนี้) และให้เลขานุการสำนักเรียนหรือผู้ปฏิบัติงานพิมพ์ข้อมูลผู้ขอเข้าสอบ ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อนนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๑. การจ่ายข้อสอบนักเรียนชั้นตรี ให้เจ้าสำนักเรียนที่จัดการสอบ หรือผู้ที่เจ้าสำนักเรียนมอบหมายมีหนังสือเพื่อรับข้อสอบกับเจ้าหน้าที่ ในวัน ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งแต่เวลา ๐๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๒. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำทุจริตในการสอบ ให้ลง หมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้นๆ ทุกรูป และ ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย ทุจริตด้วยอาการอย่างไร ต้องบันทึก บอกให้ชัดเจน

๑๓. การเปิดซองข้อสอบ ในวันเปิดสอบทุกวัน เมื่อเปิดซองข้อสอบ ถ้าปรากฏว่าไม่มีปัญหาที่สอบในวันนั้น (หากจะมีการบรรจุปัญหาข้อสอบผิดพลาด) ให้ประธานสนามสอบสั่งให้นักเรียนอยู่ภายในห้องสอบ แล้วส่งผู้แทนไปขอปัญหา จากสนามสอบที่ใกล้ที่สุดนำมาให้นักเรียนสอบ ให้สนามสอบที่มีข้อสอบมอบให้ โดยบรรจุของ (ตามแต่จะหาได้) อย่างมิดชิด ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แล้วมอบให้ไป

ส่วนของปัญหาข้อสอบที่บรรจุผิดพลาด ต้องปิดซองให้เรียบร้อย ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม ลงลายมือชื่อรับรอง แล้วส่งคืนสำนักงาน แม่กองธรรมสนามหลวง

๑๔. บัณฑิตรับใบตอบนักเรียนทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา เพื่อ ความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำข้อมูล ให้ใช้รูปแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ที่ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงออกแบบดังเช่นปีที่ผ่านมา โดยให้สนามสอบ พิมพ์เลขประจำตัว วัด ชื่อ ฉายา นามสกุล อายุ พรรษา ให้เรียบร้อย

เรียงลำดับให้ตรงกับบัญชีขอเข้าสอบ (ศ.๒, ศ.๖) เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ไม่ควรใช้ลายเซ็น) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

๑๕. บัญชีรับใบตอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา ให้สำนักเรียนที่มีสนามสอบ พิมพ์บัญชีรับใบตอบจากฐานข้อมูลของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเท่านั้น ห้ามจัดพิมพ์เอง โดยให้กำหนดว่าห้องหนึ่งๆ มีผู้เข้าสอบเท่าใด ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ จะดำเนินการพิมพ์เป็นรูปแบบบัญชีรับใบตอบ (ให้ศึกษาวิธีดำเนินการจากคู่มือ) ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อส่งใบตอบวิชาแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ นามสกุล อายุ ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้นๆ (ไม่ควรใช้ลายเซ็น) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะรับพิจารณาเฉพาะรายชื่อผู้ขอเข้าสอบที่เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ แล้วพิมพ์เป็นบัญชีรับใบตอบเท่านั้น หากมีรายชื่อเพิ่มเติมภายหลัง จะไม่รับพิจารณา

๑๖. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลขประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมาก ไม่ต้องเย็บปีก

๑๗. ของบรรจุข้อสอบทุกชั้นทุกวิชา ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งต่างหาก ส่งคืนไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๘. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้ นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน เขต/อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว แล้วรวบรวมส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๙. บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมชั้นตรี และ ชีตบันทึกรายชื่อข้อมูลบัญชีรับใบตอบ ให้ประธานสนามสอบรวบรวมบัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของ สนามหลวงแผนกธรรม พร้อมทั้งชีตบันทึกรายชื่อข้อมูลบัญชีรับใบตอบ, บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) ที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๒๐. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นตรี กำหนดตรวจวันที่ ๑๔-๑๕-๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันพุธ-พฤหัสบดี-ศุกร์ ขึ้น ๑-๒-๓ ค่ำ เดือน ๑๒ เริ่มตรวจเวลา ๐๘.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ณ วัดยาง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

๒๑. การประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี กำหนดประกาศวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันอาทิตย์ แรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๒. การจ่ายข้อสอบนักธรรมชั้นโท-เอก ให้แก่นักเรียนผู้เป็นประธาน สนามสอบ จัดทำรายนามพระสังฆาธิการผู้ที่จะนำปัญหาข้อสอบนักธรรม

ชั้นโท-เอก ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อรับการแต่งตั้งเป็นผู้แทน
แม่กองธรรมสนามหลวง และให้รับปัญหาข้อสอบมอญแก่ประธานสนามสอบ
ในวันที่ ๒๕-๓๐ พฤศจิกายน และวันที่ ๑-๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ทุกวัน
ก่อนเวลาสอบ

๒๓. ธรรมศึกษาทุกชั้น ให้เจ้าสำนักเรียนที่ดำเนินการจัดสอบธรรมศึกษา
ส่งพระสังฆาธิการมารับข้อสอบ ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ในวันที่ ๒
ธันวาคม ๒๕๕๕ เวลา ๐๘.๐๐ น. เป็นต้นไป

๒๔. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นโทและเอก, ธรรมศึกษาทุกชั้นเข้าห่อ
ให้ทำต่อหน้ากรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ
และเป็นชั้นๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร
ของที่เท่าไร สอบสนามไหน เขต/อำเภอ จังหวัดอะไร เป็นสนามสอบที่เท่าไร
ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย
เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห่อ นักธรรม
ชั้นเอก ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นตรี ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และ
ธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อ ให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห่อๆ
ที่ ๑-๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้
เปิดซองใบตอบอีกเป็นอันขาด แล้วส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อน
วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๒๕. บัญชีรับใบตอบและบัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบ ให้เจ้าสำนักเรียน
หรือประธานสนามสอบ รวบรวมบัญชีทุกประเภท และจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ
ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ส่งที่สำนักงานแม่กอง

ธรรมสนามหลวงพร้อมกระดาษาใบตอบ

๒๖. การจัดพิมพ์บัญชีรับใบตอบลงแผ่นซีดีบันทึกข้อมูล (เฉพาะนักธรรม) ให้แก้ไขรายการที่ผิดในบัญชีรับใบตอบ และบัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) แล้วบันทึกลงแผ่นซีดี พร้อมนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อความสะดวกถูกต้องของข้อมูลในการกรอกรวมคะแนน ประกาศผลสอบ และจัดพิมพ์ประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนผู้สอบได้

๒๗. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท และกระฐ์ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท กำหนดตรวจวันที่ ๑๘-๑๙-๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันอังคาร-พุธ-พฤหัสบดี ขึ้น ๕-๖-๗ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นโทและใบตอบธรรมศึกษา วิชาเรียงความแก้กระฐ์ธรรมชั้นตรี-โท ของนักเรียนส่วนกลาง จะดำเนินการตรวจ ณ ศาลาแดงหน้าพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร และสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๒๘. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นเอก และธรรมศึกษาชั้นเอก กำหนดตรวจวันที่ ๒๔-๒๕-๒๖-๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันจันทร์-อังคาร-พุธ-พฤหัสบดี ขึ้น ๑๑-๑๒-๑๓-๑๔ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นเอก และใบตอบธรรมศึกษาชั้นเอก จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๒๙. บัญชีสำมะโนครัวผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรี หลังทราบผลสอบธรรมสนามหลวงนักธรรมชั้นตรีประจำปีแล้ว ให้สำนักเรียนส่งบัญชีสำมะโนครัวผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๐. นักเรียนที่แยกสอบโดยเฉพาะ ให้เจ้าสำนักเรียนพิจารณาแต่งตั้งพระภิกษุผู้สามารถไปเป็นกรรมการควบคุมดูแลการสอบอย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๑. นักเรียนคณะเขต ให้เจ้าคณะเขตนั้นๆ ตั้งคณะกรรมการอำนวยการสอบประจำสนามสอบนั้นๆ อย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๒. รายงานการสอบธรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่งทำรายงานโดยตรงไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๓. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามท่านผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ในการสอบธรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนา ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบนั้นๆ ดำเนินการประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๔. ระเบียบอื่นๆ นอกจากนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสนามหลวงแผนกธรรมทุกประการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพะวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

(ภาคผนวก)

๑. สนามสอบนักธรรมชั้นตรีและธรรมศึกษาในส่วนกลาง สนามหลวง
แผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่าง ๆ สอบธรรมสนามหลวงในสนามสอบ ดังนี้
รวมสอบนักธรรมชั้นตรี ดังนี้

สำนักเรียน วัดมหาธาตุ วัดชนะสงคราม วัดเทพธิดาราม วัดราชบูรณะ
รวมสอบที่ - วัดมหาธาตุ

สำนักเรียน วัดเบญจมบพิตรฯ สอบที่ วัดเบญจมบพิตรฯ

สำนักเรียน วัดสร้อยทอง สอบที่ วัดสร้อยทอง

สำนักเรียน วัดพระพิเรนทร์ วัดมหรณพาราม วัดสระเกษ
รวมสอบที่ - วัดพระพิเรนทร์

สำนักเรียน วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดสุทัศนเทพวราราม
รวมสอบที่ - วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

สำนักเรียน วัดราชสิทธิาราม วัดอรุณราชวราราม วัดหงส์รัตนาราม
วัดโมลีโลกยาราม วัดนาครกลาง วัดสังข์กระจาย
คณะเขตบางกอกใหญ่
รวมสอบที่ - วัดราชสิทธิาราม

สำนักเรียน วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดจักรวรรดิราชาวาส วัดมหาพฤฒาราม
วัดปทุมคงคา วัดหัวลำโพง วัดบพิตรพิมุข คณะเขตสัมพันธวงศ์
รวมสอบที่ - วัดไตรมิตรวิทยาราม

สำนักเรียน วัดสามพระยา วัดกนิษฐนาถ วัดเทพากร คณะเขตบางพลัด
รวมสอบที่ - วัดสามพระยา

สำนักเรียน วัดยานนาวา คณะเขตยานนาวา สอบที่ วัดยานนาวา

สำนักเรียน วัดราชสิงขร คณะเขตบางคอแหลม รวมสอบที่ วัดราชสิงขร

สำนักเรียน คณะเขตคลองสามวา สอบที่ วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม

สำนักเรียน วัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดปทุมวนาราม วัดโสมนัสวิหาร
วัดเทพศิรินทราวาส วัดบรมนิวาส วัดสัมพันธวงศ์
วัดราชาธิวาสวิหาร วัดนรนาถสุนทริการาม
รวมสอบที่ - วัดบวรนิเวศวิหาร

สำนักเรียน วัดบวรนิเวศวิหาร เฉพาะวัดเชมามาภิไธยาราม
สอบที่ - วัดเชมามาภิไธยาราม จังหวัดนนทบุรี

สำนักเรียน วัดพระศรีมหาธาตุ วัดธาตุทอง วัดธรรมมงคล
รวมสอบที่ - วัดพระศรีมหาธาตุ

สำนักเรียน วัดอาวุธวิกสิตาราม วัดบุปผาราม (วัดแก้วพิทักษ์เจริญธรรม,
วัดเครือวัลย์) วัดบวรนิเวศวิหาร (วัดบวรมงคล, วัดพุทธบูชา,
วัดเชิงเลน) วัดสัมพันธวงศ์ (วัดราษฎร์บำรุง, วัดทองเนียม,
วัดสามัคคีอุทิศทวารวดี, วัดท่าข้าม)
รวมสอบที่ - วัดอาวุธวิกสิตาราม

นักเรียน วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม (วัดสัมมาชัญญาวาส,
วัดจินตจิตตวิหาร, วัดลำผักชี, วัดทิพพาวาส, วัดอโศการาม,
วัดหัวลำภูทอง, วัดอาษาสงคราม, วัดพญาปราบปัจฉามิตร,
วัดจันทร์แก้วเพ็ชรถาวราราม)

รวมสอบที่ - วัดอาษาสงคราม จังหวัดสมุทรปราการ

นักเรียน วัดอนงคาราม วัดพิชยญาติการาม วัดทองนพคุณ
วัดทองธรรมชาติ วัดหิรัญรูจี วัดโพธิ์นิมิตร วัดใหญ่ศรีสุพรรณ

รวมสอบที่ - วัดอนงคาราม

นักเรียน วัดประยูรวงศาวาส วัดกัลยาณมิตร วัดอินทาราม
คณะเขตธนบุรี

รวมสอบที่ - วัดประยูรวงศาวาส

นักเรียน วัดระฆังโฆสิตาราม วัดสุวรรณาราม วัดคูสิดาราม
วัดดาวดึงษาราม วัดกถุบดี วัดศรีสุदारาม

รวมสอบที่ - วัดระฆังโฆสิตาราม

นักเรียน วัดกาญจนสิงหาสน์ วัดรัชฎาธิษฐาน

รวมสอบที่ - วัดกาญจนสิงหาสน์

นักเรียน วัดชัยพฤกษมาลา สอบที่ วัดชัยพฤกษมาลา

นักเรียน วัดราชโอรสาราม สอบที่ วัดราชโอรสาราม

นักเรียน วัดปากน้ำ วัดนิมมานรดี คณะเขตภาษีเจริญ

รวมสอบที่ - วัดปากน้ำ

สำนักเรียน วัดบุญยประดิษฐ์ คณะเขตบางแค คณะเขตหนองแขม
รวมสอบที่ - วัดบุญยประดิษฐ์

สำนักเรียน คณะเขตลาดกระบัง สอบที่ วัดบำรุงรีน

สำนักเรียน คณะเขตมีนบุรี สอบที่ วัดแสนสุข

สำนักเรียน คณะเขตราษฎร์บูรณะ-ทุ่งครุ สอบที่ วัดสารอด

สำนักเรียน คณะเขตหนองจอก สอบที่ วัดหนองจอก

สำนักเรียน วัดบางนาใน คณะเขตสวนหลวง คณะเขตประเวศ
คณะเขตพระโขนง-บางนา คณะเขตคลองเตย-วัฒนา
รวมสอบที่ - วัดยาง

สำนักเรียน คณะเขตบางเขน-จตุจักร คณะเขตสายไหม
รวมสอบที่ - วัดเสมียนนารี

สำนักเรียน คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่ สอบที่ วัดดอนเมือง

สำนักเรียน วัดเทพศิลา คณะเขตบางกะปิ รวมสอบที่ วัดเทพศิลา

สำนักเรียน คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม สอบที่ วัดลาดพร้าว

สำนักเรียน วัดพรหมวงศาราม คณะเขตห้วยขวาง-ปญาไท
รวมสอบที่ - วัดพรหมวงศาราม

สำนักเรียน คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน สอบที่ วัดเลา

๒. สนามสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอกในส่วนกลาง สนามหลวง
แผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสนามสอบเดิม รวมสนามสอบ
ดังนี้

๑. สนามสอบวัดสามพระยา วัดมหาธาตุ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
รวมสอบที่ วัดสามพระยา

๒. สนามสอบวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วัดสร้อยทอง
วัดพรหมวงศาราม
รวมสอบที่ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

๓. สนามสอบวัดไตรมิตรวิทยาราม วัดยานนาวา วัดพระพิเรนทร์
วัดราชสิงขร
รวมสอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม

๔. สนามสอบวัดราชสิทธิาราม วัดอนงคาราม วัดประยูรวงศาวาส
รวมสอบที่ วัดราชสิทธิาราม

๕. สนามสอบวัดระฆังโฆสิตาราม วัดกาญจนสิงหาสน์
วัดชัยพฤกษมาลา วัดปทุมวาส
รวมสอบที่ วัดระฆังโฆสิตาราม

๖. สนามสอบวัดปากน้ำ วัดราชโอรสาราม วัดบุญญประดิษฐ์
รวมสอบที่ วัดปากน้ำ

๗. สนามสอบวัดแสนสุข วัดบำรุงริน วัดหนองจอก
วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม
รวมสอบที่ วัดแสนสุข

๘. สนามสอบวัดสารอด วัดเลา รวมสอบที่ วัดสารอด

๙. สนามสอบวัดยาง วัดเทพลีลา วัดนวลจันทร์ รวมสอบที่ วัดยาง

๑๐. สนามสอบวัดดอนเมือง วัดเสมียนนารี รวมสอบที่ วัดดอนเมือง

๑๑. สนามสอบวัดบวรนิเวศวิหาร วัดเขมาภิรตาราม วัดราษฎร์นิยม
วัดพระศรีมหาธาตุ

รวมสอบที่ วัดบวรนิเวศวิหาร

๑๒. สนามสอบวัดอาวสุวิสุทธิธาราม (สนามสอบนักธรรมชั้นตรีเดิม)

รวมสอบที่ วัดราษฎร์บำรุง

๑๓. สนามสอบวัดอาษาสงคราม (สำนักเรียนวัดราชบพิธ)

สอบที่ วัดอาษาสงคราม

๓. สนามสอบธรรมศึกษาส่วนกลาง สนามหลวงแผนกธรรมกำหนด
ให้สำนักเรียนต่าง ๆ สอบในสนามสอบดังนี้

สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร สอบที่

- วัดบวรนิเวศวิหาร
- วิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์สวัสดิ์(PSC)
- โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก
- โรงเรียนอุดมศึกษา
- โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
- บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

- โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
- โรงเรียนวัดบวรมงคล
- โรงเรียนศิริมงคลศึกษา
- วัดเขมาภิรตาราม
- โรงเรียนวัดพุทธบูชา
- วัดมัชฌันติการาม
- โรงเรียนสตรีวิทยา
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา

สำนักเรียนวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม สอบที่

- โรงเรียนวัดราชบพิธ
- โรงเรียนโสมภาพพัฒนา
- โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์
- โรงเรียนอาษาวิทยา
- โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์

สำนักเรียนวัดมกุฏกษัตริยาราม สอบที่ โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์

สำนักเรียนวัดโสมนัสวิหาร สอบที่ วัดบวรนิเวศวิหาร

สำนักเรียนวัดเทพศิรินทราวาส สอบที่

- วัดบวรนิเวศวิหาร

- โรงเรียนเทพศิรินทร์

สำนักเรียนวัดสัมพันธวงศ์ สอบที่

- วัดบวรนิเวศวิหาร
- วัดสามัคคีสุทธาวาส
- วัดราชฎร์บำรุง
- โรงเรียนบ้านนายเหริญ
- โรงเรียนวีรสุนทร
- โรงเรียนวัดท่าข้าม
- โรงเรียนราชวินิตบางแคปานจ่า

สำนักเรียนวัดราชาธิวาสวิหาร สอบที่ โรงเรียนวัดราชาธิวาส

สำนักเรียนวัดปทุมวนาราม สอบที่

- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- โรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน
- โรงเรียนวัดปทุมวนาราม

สำนักเรียนวัดบรมนิวาส สอบที่ โรงเรียนวัดบรมนิวาส

สำนักเรียนวัดธาตุทอง สอบที่ วัดธาตุทอง

สำนักเรียนวัดธรรมมงคล สอบที่ วัดธรรมมงคล

สำนักเรียนวัดพระศรีมหาธาตุ สอบที่

- วัดพระศรีมหาธาตุ
- โรงเรียนสารวิทยา
- โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา
- โรงเรียนหอวัง
- โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม
- โรงเรียนบางบัว
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- โรงเรียนมัธยมสาธิต วัดพระศรีมหาธาตุ
- โรงเรียนสตรีวิทยา ๒
- โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม สอบที่

- วัดอาวุธวิกสิตาราม
- วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

สำนักเรียนวัดมหาธาตุ สอบที่

- วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
- โรงเรียนวัดไตรสามัคคี
- โรงเรียนวัดสวนส้ม

- โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักเรียนวัดชนะสงคราม สอบที่ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

สำนักเรียนวัดพระเชตุพน สอบที่ โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ

สำนักเรียนวัดสุทัศน์เทพวราราม สอบที่

- โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักเรียนวัดสามพระยา สอบที่ โรงเรียนวัดสังเวช

สำนักเรียนวัดพระพิเรนทร์ สอบที่

- วัดพระพิเรนทร์
- โรงเรียนวัดชัยมงคล
- โรงเรียนปทุมวัน
- โรงเรียนสวนลุมพินี
- โรงเรียนวัดพลับพลาย

สำนักเรียนวัดมหรณพาราม สอบที่ วัดพระพิเรนทร์

สำนักเรียนวัดสระเกศ สอบที่

- โรงเรียนวัดสระเกศ
- วิทยาลัยสารพัดช่าง พระนคร
- โรงเรียนสายปัญญา

- โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม
- โรงเรียนชินรสถวิทยาลัย

สำนักเรียนวัดไตรมิตรวิทยาราม สอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม

สำนักเรียนวัดจักรวรรดิราชาวาส สอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม

สำนักเรียนวัดปทุมคงคา สอบที่

- โรงเรียนพุทธมามกะผู้เยาว์วัดปทุมคงคา
- โรงเรียนปทุมคงคา
- โรงเรียนศึกษานารีวิทยา
- โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์

สำนักเรียนคณะเขตสัมพันธวงศ์ สอบที่ โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม

สำนักเรียนวัดเบญจมบพิตร สอบที่

- โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
- โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒน์ (วัดโบสถ์)
- โรงเรียนวัดอัมพวัน
- โรงเรียนโยธินบูรณะ (วัดใหม่ทองเสน)
- โรงเรียนสุโขทัย (วัดสุคันธาราม)

สำนักเรียนวัดสร้อยทอง สอบที่

- เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
- เรือนจำกลางคลองเปรม
- โรงเรียนวัดสร้อยทอง
- โรงเรียนวัดบางโพโสมवास
- โรงเรียนโยธินบูรณะ ๒
- โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง
- โรงเรียนเวทวันธรรมवास

สำนักเรียนวัดพรหมวงศาาราม สอบที่

- วัดพรหมวงศาาราม
- โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
- วัดทัศนารุณสุนทริการาม
- โรงเรียนวัดดิสหงศาาราม
- โรงเรียนวิชากร
- โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
- โรงเรียนสามเสนนอก
- โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์
- โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม

สำนักเรียนวัดมหาพฤฒาราม สอบที่

- โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
- โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง

สำนักเรียนวัดหัวลำโพง สอบที่ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

สำนักเรียนวัดยานนาวา สอบที่

- มหาวิทยาลัยสยาม
- วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชย์การราชดำเนิน
- วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
- วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมลบริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมล ศรีย่าน
- วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีมิตรพลบริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีสหพาณิชย์บริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูบริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชย์การเจ้าพระยา
- วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู
- โรงเรียนจินดาบำรุง
- โรงเรียนสวนอนันต์

- โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์
- วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
- วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร
- โรงเรียนวัดรางบัว
- โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานจำ)
- โรงเรียนอำนวยการศิลปธนบุรี
- โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- โรงเรียนวัดตลิ่งชัน
- บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด
- โรงเรียนมัธยมสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- โรงเรียนกมลจันทน์
- โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาอาชีวศิลป์
- วิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณบริหารธุรกิจ
- ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดยานนาวา
- โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
- โรงเรียนประถมนนทรี
- โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ

- โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม
- โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา
- โรงเรียนทวีวัฒนา
- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดสุทธิวราราม
- โรงเรียนโสมภานุสรณ์
- โรงเรียนวัดดอกไม้
- โรงเรียนวัดช่องนนทรี
- โรงเรียนศิริเพ็ญ
- โรงเรียนวัดคอน
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- โรงเรียนวัดด่าน
- โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
- โรงเรียนวัดไผ่ตัน
- วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอิตะ
- โรงเรียนวัดมะลิ
- โรงเรียนนิพัทธ์วิทยา

สำนักเรียนวัดราชสิงขร สอบที่ วัดราชสิงขร

สำนักเรียนคณะเขตพระโขนง-บางนา สอบที่

- โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา
- โรงเรียนสิริรัตนาร
- โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
- โรงเรียนเพี้ยนพินอนุสรณ์
- โรงเรียนวัดบางนานอก
- โรงเรียนศรีเยี่ยมอนุสรณ์
- โรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุปถัมภ์)
- โรงเรียนคารากาม

สำนักเรียนวัดบางนาใน สอบที่

- โรงเรียนอรรถวิทย์
- โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์
- โรงเรียนวัดบางนาใน
- โรงเรียนอำนวยการกสิริอนุสรณ์

สำนักเรียนคณะเขตสวนหลวง สอบที่ วัดยาง

สำนักเรียนคณะเขตบางกะปิ สอบที่ โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง

สำนักเรียนวัดเทพธิดา สอบที่

- โรงเรียนปริยัติธรรมวัดเทพธิดา
- โรงเรียนวัดเทพธิดา
- โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
- โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี)
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)
- โรงเรียนไผ่ศรีปราโมชอนุสรณ์
- วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย
- โรงเรียนเทพธิดา
- โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์
- โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
- โรงเรียนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
- โรงเรียนถนนอมบุตร
- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

สำนักเรียนคณะเขตลาดพร้าว-บึงกลุ่ม สอบที่

- โรงเรียนวัดนวลจันทร์

- โรงเรียนวัดบางเตย
- โรงเรียนคลองกุ่ม
- โรงเรียนชินวร
- โรงเรียนโสมภา
- โรงเรียนบดินทร์เคชา ๒
- วัดลาดพร้าว
- โรงเรียนลาดปลาเค้าวิทยาคม
- โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า
- โรงเรียน ทบอ.เพชรราชูวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
- โรงเรียนเพชรนอม
- โรงเรียนโชคชัย(ครูเกี้ยว)
- โรงเรียนประภาสวิทยา
- โรงเรียนสายอักษร
- โรงเรียนพิชัยพัฒนา
- โรงเรียนเทพเสนานุสรณ์

สำนักเรียนคณะเขตบางเขน-จตุจักร สอบที่

- โรงเรียนอนุบาลวัดไทรรัตนาราม

สำนักเรียนคณะเขตดอนเมือง-หลักสี่ สอบที่

- โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา
- โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
- โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุปถัมภ์)
- โรงเรียนทุ่งสองห้อง
- โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
- โรงเรียนวัดดอนเมือง
- โรงเรียนประชาอุทิศ
- โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๑
- โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๒
- โรงเรียนวัดหลักสี่
- โรงเรียนบำรุงรวิวรรณวิทยา
- โรงเรียนพหลโยธิน
- โรงเรียนเปรมประชา
- โรงเรียนการเคหะท่าทราย

สำนักเรียนคณะเขตสายไหม สอบที่

- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
- โรงเรียนบ้านคลองบัว

- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๕ เฉลิมพระเกียรติ
- โรงเรียนสายไหม
- โรงเรียนวัดหนองใหญ่
- โรงเรียนบ้านบัวมด
- โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม
- โรงเรียนพรพระร่วงประสิทธิ์
- โรงเรียนซอยแอนเนกซ์
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย (ประถม)
- โรงเรียนประชานุกุล
- โรงเรียนแย้มจาดวิชานุสรณ์
- โรงเรียนออเงิน
- โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา
- โรงเรียนเลิศจิต

สำนักเรียนคณะเขตมีนบุรี สอบที่

- เรือนจำพิเศษมีนบุรี
- โรงเรียนมีนประชาวิทยา
- โรงเรียนสตรีศรีบุญตรบ้ำเพ็ญ

- โรงเรียนเศรษฐบุทรบำเพ็ญ
- โรงเรียนวัดใหม่ลำนกแขวก
- โรงเรียนคันทนายาว (ชาริน เจริญสงเคราะห์)
- โรงเรียนวัดแสนสุข
- โรงเรียนมีนบุรี
- โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ
- โรงเรียนบางชัน (ปลื้มวิทยานุสรณ์)
- โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์
- โรงเรียนวัดคูบอน

สำนักเรียนคณะเขตคลองสามวา สอบที่

- โรงเรียนวัดบัวแก้ว
- โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด
- โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์
- โรงเรียนกลางคลองสอง
- โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์
- โรงเรียนบ้านหนองระแหง
- โรงเรียนวัดลำกะดาน
- โรงเรียนวัดเป้นทอง

- โรงเรียนสุคใจวิทยา

สำนักเรียนคณะเขตลาดกระบัง สอบที่

- โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า
- โรงเรียนวัดราชโกษา
- โรงเรียนวัดพลมานิย์
- โรงเรียนวัดบึงบัว
- โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์
- โรงเรียนวัดปากบึง
- โรงเรียนวัดลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดลานบุญ
- โรงเรียนวัดปลุกศรัทธา
- โรงเรียนวัดสังฆราชา

สำนักเรียนคณะเขตหนองจอก สอบที่ โรงเรียนวัดหนองจอก

สำนักเรียนคณะเขตธนบุรี สอบที่

- โรงเรียนวัดใหม่ยายนุ้ย
- โรงเรียนอำนวยการศึกษา
- โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์
- โรงเรียนวัดบางสะแกใน

- โรงเรียนบางแคเหนือ
- โรงเรียนวัดกระเจี๊พนิจ
- โรงเรียนวัดราชวินทร์
- โรงเรียนวัดราชคฤห์
- โรงเรียนวัดบางน้ำชน

สำนักเรียนวัดหิรัญรูจี สอบที่

- โรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ
- โรงเรียนสายน้ำทิพย์

สำนักเรียนวัดประยูรวงศาवास สอบที่

- วัดประยูรวงศาवास
- โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
- โรงเรียนมัธยมวัดดาวทอง
- โรงเรียนวัดประยูรวงศาवास
- โรงเรียนสีตบุตรบำรุง
- มูลนิธิกลุ่มแสงเทียน วัดบางไผ่ไก่
- โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม
- โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
- โรงเรียนวัดประยูรวงศ์

- โรงเรียนจิรดา
- โรงเรียนนนทรีวิทยา
- มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- โรงเรียนวัดดาวคทอง (ประถม)
- โรงเรียนบำรุงวิทยา
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- โรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก
- โรงเรียนราชวินิต
- สถานีตำรวจนครบาลปทุมพร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์
- วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก
- โรงเรียนมาเรียลัย
- โรงเรียนพรตพิทยพัถ
- โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม
- โรงเรียนบดินทรเดชา ๔
- โรงเรียนนวมินทราชูทิศ

- โรงเรียนการช่างกรมอุทหาเรือ
- โรงเรียนวัดคลองภูมิ
- โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักเรียนวัดอินทาราม สอบที่

- โรงเรียนวัดอินทาราม
- โรงเรียนวัดเวฬุราชิน
- โรงเรียนวัดโพธินิมิตร

สำนักเรียนวัดอนงคาราม สอบที่

- วัดอนงคาราม
- โรงเรียนสตรีวุฒศึกษา
- โรงเรียนศึกษานารี

สำนักเรียนวัดทองธรรมชาติ สอบที่

- โรงเรียนวัดสุวรรณ
- โรงเรียนวัดสุทธาราม
- โรงเรียนวัดทองเพลง

สำนักเรียนคณะเขตราชภัฏบูรณะ-ทุ่งครุ สอบที่

- โรงเรียนวัดสารอด

- โรงเรียนขจรโรจน์วิทยา
- โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ
- โรงเรียนวัดบางปะกอก
- โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
- โรงเรียนวัดแจ้งร้อน
- โรงเรียนแจ้งร้อนวิทยา
- โรงเรียนวัดทุ่งครุ
- โรงเรียนบูรณะศึกษา
- โรงเรียนบางมด

สำนักเรียนคณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน สอบที่

- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
- ทักษสถานหญิงธนบุรี
- โรงเรียนทวีธาภิเศก ๒
- โรงเรียนวัดกำแพง
- โรงเรียนวัดบางบอน
- โรงเรียนพระยามนธราธุราชศรีพิจิตร
- โรงเรียนวัดเลา
- โรงเรียนบ้านนายสี

- โรงเรียนวัดสะแกงาม
- โรงเรียนวัดแสมดำ
- โรงเรียนวัดบางกระดี่
- โรงเรียนราชมนตรี
- โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
- โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์
- โรงเรียนบ้านนายพล (แม่ในสุวรรณอุปถัมภ์)
- โรงเรียนสถานีพรหมแดน (รักษาศุขราษฎร์บำรุง)

สำนักเรียนวัดราชโอรสาราม สอบที่

- โรงเรียนวัดราชโอรส
- โรงเรียนบางมดวิทยา
- โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
- โรงเรียนวัดหนัง
- เรือนจำพิเศษธนบุรี
- โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ

สำนักเรียนคณะเขตบางกอกใหญ่ สอบที่

- โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม

- โรงเรียนวัดท่าพระ

สำนักเรียนวัดราชสิทธิาราม สอบที่ วัดราชสิทธิาราม

สำนักเรียนวัดอรุณราชวราราม สอบที่

- โรงเรียนเสสะเวชวิทยา
- โรงเรียนทวิธาภิเศก (มัธยม)
- โรงเรียนทวิธาภิเศก (ประถม)

สำนักเรียนวัดสังข์กระจาย สอบที่ โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน

สำนักเรียนคณะเขตบางกอกน้อย สอบที่

- โรงเรียนศุภวรรณ
- โรงเรียนวัดอัมพวา
- โรงเรียนวัดอมรินทราราม
- โรงเรียนวัดยางสุทธาราม

สำนักเรียนวัดระฆังโฆสิตาราม สอบที่ โรงเรียนสตรีวัดระฆัง

สำนักเรียนวัดคูสิดาราม สอบที่ โรงเรียนมัธยมวัดคูสิดาราม

สำนักเรียนวัดสุวรรณาราม สอบที่ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม

สำนักเรียนวัดคฤหบดี สอบที่

- โรงเรียนวัดคฤหบดี
- โรงเรียนวัดรวกบางบำหรุ

- โรงเรียนสวนกุหลาบ
- โรงเรียนราชวินิตมัธยม

สำนักเรียนวัดดาวดึงษาราม สอบที่

- โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม
- โรงเรียนตั้งวิรุฬห์ธรรม
- วัดดาวดึงษาราม
- โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
- โรงเรียนจักรแก้วมงคลณี

สำนักเรียนวัดเทพากร สอบที่

- โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
- โรงเรียนวัดเทพากร

สำนักเรียนวัดกาญจนสิงหาสน์ สอบที่

- วัดกาญจนสิงหาสน์
- โรงเรียนวัดปากน้ำฝ่งเหนือ
- โรงเรียนฉิมพลี
- โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
- โรงเรียนวัดปากน้ำวิทยาคม
- โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (ส.ช.ก.)

- โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (กทม.)

สำนักเรียนวัดรัชฎาธิฐาน สอบที่

- โรงเรียนมหรณพาราม
- โรงเรียนชุมทางคลังชั้น
- วัดรัชฎาธิฐาน

สำนักเรียนวัดชัยพฤกษมาลา สอบที่

- โรงเรียนกุศลศึกษา
- โรงเรียนวัดชัยพฤกษมาลา
- โรงเรียนที่ปึงกรณ์วิทยาพัฒน์

สำนักเรียนคณะเขตภาษีเจริญ สอบที่

- โรงเรียนวัดทองศาลางาม
- โรงเรียนแพคมศึกษา
- โรงเรียนวัดนาคปรก
- โรงเรียนก้นตทาราราม
- โรงเรียนศาลเจ้า
- โรงเรียนศิรินุสรณ์วิทยา
- โรงเรียนวัดโค่นอน

สำนักเรียนวัดปากน้ำ สอบที่ วัดปากน้ำ

สำนักเรียนวัดนิมมานรดี สอบที่

- โรงเรียนพาณิชย์การภาษาอนุสรณ์บางแค
- โรงเรียนบุษยรัตน์บริหารธุรกิจ
- โรงเรียนคลองหนองใหญ่
- โรงเรียนวัดนิมมานรดี
- โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค
- โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)
- โรงเรียนวัดเศวตฉัตร

สำนักเรียนวัดบุญประดิษฐ์ สอบที่

- โรงเรียนบางเชือกหนัง
- โรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ
- โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์

สำนักเรียนคณะเขตบางแค สอบที่

- โรงเรียนวัดศาลาแดง
- วัดม่วง
- โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี
- โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม

สำนักเรียนคณะเขตหนองแขม สอบที่

- วัดหนองแขม
- โรงเรียนวัดอุดมรังสี
- โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล
- โรงเรียนบ้านขุนประเทศ
- โรงเรียนคลองบางแกว
- โรงเรียนปัญญาารคุณ

สำนักเรียนคณะเขตทวีวัฒนา สอบที่

- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
- โรงเรียนวัดปรณาวาส
- โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา)
- โรงเรียนประชาบำรุง
- โรงเรียนคลองบางพรหม
- โรงเรียนคลองตันไทร
- โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์
- โรงเรียนคลองทวีวัฒนา (ทองน่วมอนุสรณ์)

สำนักเรียนวัดอมรคีรี สอบที่

- โรงเรียนวัดพระยาศิริไอยสวรร์ค

สำนักเรียนวัดชัยนิมพลี สอบที่

- โรงเรียนไชยนิมพลีวิทยาคม

สำนักเรียนวัดเสมียนนารี สอบที่

- ทัณฑสถานหญิงกลาง
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
- โรงเรียนวัดเสมียนนารี
- วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี
- โรงเรียนประธานีเวศน์

สำนักเรียนวัดราชบูรณะ สอบที่

- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ
ในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค

พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค
พ.ศ. ๒๕๕๕

การสอบธรรมสนามหลวงสกนี้ **นักธรรมชั้นตรี** กำหนดสอบวันที่ ๒๔-๒๕-๒๖-๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันพุธ-พฤหัสบดี-ศุกร์-เสาร์ ขึ้น ๙-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร **นักธรรมชั้นโทและเอก** กำหนดสอบวันที่ ๒๙-๓๐ พฤศจิกายน และวันที่ ๑-๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันพฤหัสบดี-ศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ แรม ๑-๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และ**ธรรมศึกษาทุกชั้น** กำหนดสอบวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันจันทร์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และวิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. **กระดาษใบตอบและการเขียนตอบ** ใช้กระดาษตราสนามหลวง แผนกธรรมที่โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำหน่าย หรือกระดาษชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แต่ต้องเป็นกระดาษที่สนามสอบแจกให้ในเวลาสอบ นักเรียนจะจัดหาใช้เองไม่ได้ เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น นอกจากวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม สนามหลวงแผนกธรรมให้มาพร้อมกับข้อสอบแล้ว ห้ามใช้กระดาษ ใบตอบชนิดอื่น การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อลงล่างตามลำดับสำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม เขียนตอบเหมือนปีที่ผ่านมา ส่วนวิชาอื่นให้ใช้กระดาษใบตอบของสนามหลวงแผนกธรรม ให้ทำตามคำสั่งในข้อสอบนั้น

๒. **การให้เลขประจำตัวผู้สอบ** เลขประจำตัวผู้สอบในจังหวัดหนึ่ง ๆ ชั้นหนึ่ง ๆ ให้ตั้งแต่เลข ๑ จากอำเภอเมืองไปตามลำดับอำเภอ จนถึงอำเภอสุดท้ายของจังหวัดนั้น ๆ

๓. **กรรมการกำกับห้องสอบ** ในห้องสอบหนึ่ง ๆ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เจ้าคณะจังหวัด หรือประธานสนามสอบแต่งตั้ง อย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน รวมถึงกรรมการกำกับห้องสอบในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่นๆ ด้วย

๔. **การลงหมายเหตุขาดสอบ** หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชีรับใบตอบ และขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบในวันไหนบอกให้ชัดเจนด้วย

๕. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการกำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามให้เลขประจำตัวแก่นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวนั้นเพื่อสอบแทน

๖. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สธ.๕) และบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๗. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้เจ้าคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สธ.๕) (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว สนามหลวงแผนกธรรมห้ามมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม

๘. การส่งบัญชีจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโท-เอก สำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดคณะธรรมยุต ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ประกาศให้ไปรวมสอบกับสนามสอบสำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดมหานิกาย ต้องส่งบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบ (สธ.๕) ให้แก่สนามสอบเพื่อจัดสถานที่สอบ

๙. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้เจ้าคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สธ.๖)

ที่มีนักเรียนขอเข้าสอบธรรมศึกษา (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีผู้ขอเข้าสอบ
นักธรรม) และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชี
รายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี
ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับ
วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๐. สนามสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก ให้เจ้าคณะจังหวัดโดย
ความเห็นชอบของเจ้าคณะภาค พิจารณารวมสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอกเป็น
สนามสอบแห่งเดียวกัน หรือจะพิจารณาแยกสนามสอบเป็นสนามสอบนักธรรม
ชั้นโท ๑ แห่ง และสนามสอบนักธรรมชั้นเอก ๑ แห่ง ตามความเหมาะสม

๑๑. การรวมสนามสอบ ในสนามสอบคณะสงฆ์จังหวัดมหานิกายที่มี
สำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดคณะธรรมยุตร่วมสอบด้วย จัดห้องสอบรวมกันได้ แต่
ต้องแยกทำบัญชีรับใบตอบต่างหาก

๑๒. การจ่ายข้อสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะภาค หรือผู้ที่เจ้าคณะ
ภาคมอบหมายมารับข้อสอบ ในวันที่ ๑๕-๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งแต่
เวลา ๐๕.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. รวม ๕ วัน ที่สำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง ดังนี้

ภาค ๑๖-๑๗-๑๘	รับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ภาค ๔-๕-๖-๗	รับวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ภาค ๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒	รับวันที่ ๒๑-๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
ภาค ๑-๒-๓,๑๓-๑๔-๑๕	รับวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๓. พระสังฆาธิการผู้นำปัญหาข้อสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก ให้เจ้าคณะภาคส่งรายนามพระสังฆาธิการผู้นำปัญหาข้อสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก ประจำสนามสอบในจังหวัดเขตปกครองของเจ้าคณะภาค สนามละ ๑ รูป ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อรับการแต่งตั้งเป็นผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง นำปัญหาข้อสอบธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

๑๔. การจ่ายปัญหาข้อสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้เจ้าคณะภาค หรือผู้ที่เจ้าคณะภาคมอบหมายมารับปัญหาข้อสอบ ตั้งแต่วันที่ ๒๔-๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึง เวลา ๑๘.๐๐ น. รวม ๕ วันที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

ภาค ๑๖-๑๗-๑๘ รับวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ภาค ๔-๕-๖-๗ รับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ภาค ๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒ รับวันที่ ๒๖-๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ภาค ๑-๒-๓,๑๓-๑๔-๑๕ รับวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๕. ผู้รับปัญหาข้อสอบ คณะผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง ๗ คณะ ที่แม่กองธรรมสนามหลวงแต่งตั้ง กำหนดวัน เวลา สถานที่จ่ายปัญหาข้อสอบ และรับผิดชอบจ่ายปัญหาข้อสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอกแก่ ผู้นำข้อสอบในส่วนภูมิภาค

๑๖. ผู้นำปัญหาข้อสอบ แม่กองธรรมสนามหลวงได้แต่งตั้ง พระสังฆาธิการผู้นำปัญหาข้อสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอกในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่นำปัญหาข้อสอบไปมอบประธานสนามสอบและตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของสนามสอบ เก็บปัญหาข้อสอบไว้ด้วยตนเอง อยู่ในสถานที่สอบตลอดเวลาที่

มีการสอบ

การลงลายมือชื่อเพื่อตรวจสอบว่าของบรรจุข้อสอบที่ผู้นำปัญหาข้อสอบมานั้นบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ เป็นหน้าที่ของประธานสนามสอบและคณะกรรมการอำนวยการสอบ

๑๓. การจ่ายปัญหาข้อสอบ พระสังฆาธิการที่แม่กองธรรมสนามหลวงได้แต่งตั้งให้ผู้นำปัญหาข้อสอบ มอบของบรรจุข้อสอบแก่ประธานสนามสอบในวันที่ ๒๕-๓๐ พฤศจิกายน และวันที่ ๑-๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เวลา ๑๒.๔๕ น. ของทุกวัน วันละ ๑ วิชา ต่อหน้าคณะกรรมการอำนวยการจัดสอบธรรมสนามหลวง

๑๔. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำทุจริตในการสอบ ให้ลงหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้น ๆ ทุกรูป และให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย ทุจริตด้วยอาการอย่างไรต้องบันทึกบอกให้ชัดเจน

๑๕. การเปิดซองข้อสอบ ในวันเปิดสอบทุกวัน เมื่อเปิดซองข้อสอบ ถ้าปรากฏว่าไม่มีปัญหาที่สอบในวันนั้น (หากจะมีการบรรจุปัญหาข้อสอบผิดพลาด) ให้ประธานสนามสอบ สั่งให้นักเรียนอยู่ภายในห้องสอบ แล้วส่งผู้แทนไปขอปัญหาจากสนามสอบที่ใกล้ที่สุดนำมาให้นักเรียนสอบ ให้สนามสอบที่มีข้อสอบมอบให้โดยบรรจุซอง (ตามแต่จะหาได้) อย่างมิดชิด ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรมแล้วมอบให้ไป

ส่วนของปัญหาข้อสอบที่บรรจุผิดพลาด ต้องปิดซองให้เรียบร้อย ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม ลงลายมือชื่อรับรอง แล้วส่งคืนสำนักงาน

แม่กองธรรมสนามหลวง

๒๐. การให้บัญชีรับใบตอบ บัญชีรับใบตอบให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำข้อมูล ให้ใช้รูปแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ ตามแบบของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โดยให้สำนักเรียนคณะจังหวัด พิมพ์เลขประจำตัว วัด ชื่อ ฉายา นามสกุล อายุ พรรษา ให้เรียบร้อย เรียงลำดับให้ตรงกับบัญชีขอเข้าสอบ (ศ.๒, ศ.๖) เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ไม่ควรใช้ลายเซ็น เพราะจักรตรวจสอบลายมือได้ในกรณีมีปัญหา) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

๒๑. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลขประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมาก ไม่ต้องเย็บปก

๒๒. ซองบรรจุข้อสอบทุกชั้นทุกวิชา ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งต่างหาก ส่งคืนไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๓. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการเมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวัน ๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้ นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไรสอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาค ภายใน ๕ วัน หรือตามคำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๔. บัญชีรับใบตอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดรวบรวม บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวน นักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม พร้อมทั้งชี้คืบบันทึกข้อมูลบัญชีรับใบตอบ, บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) ที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ส่งเจ้าคณะภาค หรือตาม คำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๕. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก, ธรรมศึกษาชั้นโท และชั้นเอกเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ และเป็นชั้นๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ของที่เท่าไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร เป็นสนามสอบ ที่เท่าไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห่อ นักธรรมชั้นเอก ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห่อ ๆ ที่ ๑-๒ ฯ ล ฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีก เป็นอันขาด นักธรรมชั้นโท ให้ส่งไปที่พระราชวังจักรพรรดิภาณ รองผู้อำนวยการ ตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท วัดสุทัศนเทพวราราม (คณะ ๑) ธรรมศึกษาชั้นโท ให้ส่งไปที่พระธรรมรัตนดิลก ผู้อำนวยการตรวจใบตอบธรรมศึกษาชั้นโท วัดสุทัศนเทพวราราม (คณะ ๑๔) นักธรรมชั้นเอกและธรรมศึกษาชั้นเอก ให้ส่งไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายใน ๕ วัน

๒๖. การบรรจุใบตอบธรรมศึกษาชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้า คณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ ไปทุกวัน ให้ห่อเฉพาะธรรมศึกษาชั้นตรีเท่านั้น แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า

วิชาอะไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาคภายใน ๕ วัน หรือตามคำสั่ง เจ้าคณะภาค

๒๓. บัญชีรับใบตอบ, พร้อมซีดีบันทึกข้อมูลที่แก้ไขรายการผิดพลาด แล้ว ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งของแต่ละชั้นต่างหาก เขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจน แล้วรวมในห่อใหญ่ของแต่ละชั้น แยกเป็นธรรมศึกษาชั้นตรี ให้เจ้าคณะภาครับไว้ ดำเนินการ นักธรรมชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นโท นักธรรมชั้นเอกและธรรมศึกษาชั้นเอก ให้แยกส่งไปยังผู้รับผิดชอบดังกล่าวแล้วในข้อ ๒๕

๒๔. บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ยกเว้น นักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดรวบรวมจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ส่งผ่านเจ้าคณะภาคไปที่สำนักงาน แม่กองธรรมสนามหลวง

๒๕. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี มอบถวาย เจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้ประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี ก่อนกำหนดการส่งบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบบาลีสนามหลวงประจำปี พร้อมทั้งแจ้ง เจ้าคณะในปกครองเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง

อนึ่ง การประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี สำนักงานเจ้าคณะภาค ไม่ต้องให้เลขที่ประกาศนียบัตร ให้พิมพ์เลขที่ผู้สอบได้ตามลำดับเท่านั้น สำนักงาน แม่กองธรรมสนามหลวงจักให้เลขที่ประกาศนียบัตรในภายหลัง

๓๐. การส่งผลสอบนักธรรมชั้นตรี เมื่อเจ้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบที่มีคะแนน บัญชีประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรีที่แก้ไขข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว (ศ.๔) พร้อมซีดีบันทึกข้อมูล และบัญชียอดจำนวนนักธรรมชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ และสอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๑. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี มอบถวายเจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑ ตรงกับวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้ประกาศ ผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี พร้อมทั้งแจ้งเจ้าคณะในปกครองเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง

อนึ่ง การประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี สำนักงานเจ้าคณะภาคไม่ต้องให้เลขที่ประกาศนียบัตร ให้พิมพ์เลขที่ผู้สอบได้ตามลำดับเท่านั้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้เลขที่ประกาศนียบัตรในภายหลัง

๓๒. การส่งผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี เมื่อเจ้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบที่มีคะแนน บัญชีประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรีที่แก้ไขข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว (ศ.๘) พร้อมซีดีบันทึกข้อมูล และบัญชียอดจำนวนธรรมศึกษาชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ และสอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๓. บัญชีสำมะโนครุผู้สอบได้ธรรมสนามหลวงชั้นตรี หลังทราบผลสอบธรรมสนามหลวงชั้นตรีประจำปีแล้ว ให้เจ้าคณะจังหวัดส่งบัญชีสำมะโนครุ

ผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) บัญชีสำมะโนครัวผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๔. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโทและเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและเอก กำหนดตรวจวันที่ ๒๔-๒๕-๒๖-๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตรงกับวันจันทร์-อังคาร-พุธ-พฤหัสบดี ขึ้น ๑๑-๑๒-๑๓-๑๔ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นโท มอบถวาย พระราชวิจิตรปฏิภาณ รองผู้อำนวยการตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท เป็นผู้ดำเนินการ ใบตอบธรรมศึกษาชั้นโท มอบถวาย พระธรรมรัตนดิลก ผู้อำนวยการตรวจใบตอบธรรมศึกษาชั้นโท เป็นผู้ดำเนินการ ใบตอบชั้นเอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๓๕. รายงานการสอบธรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่ง ทำรายงานผ่านเจ้าคณะจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดเก็บใจความในรายงานนั้น ๆ ที่เห็นว่าควรรายงานให้ทราบ รายงานเสนอผ่านเจ้าคณะภาค ถ้าเรื่องปกติธรรมดา ไม่ต้องบอกในรายงานเว้นไว้แต่มีเรื่องพิเศษจึงบอกในรายงาน

๓๖. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ ในการสอบธรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนา ให้เจ้าคณะจังหวัดนั้น ๆ ประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๗. ตามระเบียบวิธีปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยและสะดวกรวดเร็ว ถ้าเจ้าคณะภาคสั่งการเป็นอย่างอื่นให้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของเจ้าคณะภาค

ประกาศ ณ วันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระนางเจ้า

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

(ภาคผนวก)

(ก) ข้อมูลบัญชีที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรค

๑. ส่งข้อมูลหลังวันเวลาที่กำหนด
๒. ไม่ใช้รูปแบบบัญชีที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงปรับปรุงใหม่
๓. ไม่แจ้งคำนำหน้า เช่น ชื่อ เขียนเป็น “กมล” ไม่มีคำนำหน้าว่าเป็น เด็กชาย, เด็กหญิง, นาย, นาง, นางสาว ฯลฯ
๔. คำนำหน้าไม่ถูกต้อง เช่น “เด็กชายกมล”, “เด็กชายกมล”, “ดกชายกมล”, “นางสาววารารณ์”, “สมณerkมล”, “พรกมล”, “พนะกมล” ฯลฯ
๕. คำนำหน้ากับอายุไม่สัมพันธ์กัน เช่น เด็กชายกมล แต่อายุ ๑๖ เป็นต้น
๖. ช่องชื่อ มีฉายาติดมาด้วย (เฉพาะนักธรรม) เช่น “พระปัญญา อภิปัญญา”, “พระปัญญา บุญประเสริฐ” ฯลฯ
๗. ช่องชื่อ มีนามสกุลติดมาด้วย เช่น ช่องชื่อ “เด็กชายกมล เพ็ชรมาก”
๘. ไม่แจ้งนามสกุล เช่น ช่องนามสกุลปล่อยว่างไว้ (หากไม่มีนามสกุล จะต้องเขียน “-” ที่หมายถึง ไม่มีนามสกุล ห้ามปล่อยว่างไว้)
๙. ไม่แจ้งอายุ, อายุน้อยผิดปกติ, อายุมากผิดปกติ
เช่น ช่องอายุปล่อยว่างไว้, อายุ ๓, อายุ ๐, อายุ ๑๔๐ ฯลฯ
๑๐. ไม่แจ้งฉายา, ฉายามีพยัญชนะหรือสระที่ไม่อยู่ในภาษาบาลี (เฉพาะนักธรรม)
ปล่อยช่องฉายาว่างไว้หรือมีพยัญชนะหรือสระที่ไม่มีในภาษาบาลี

เช่น ศิริธมโม (ภาษาบาลีไม่มี ศ), โชติธมโม (มีไม้หันอากาศ),
ปิยะธมโม (มีสระ อะ) ฯลฯ

๑๑. ไม่แจ้งพรรษา (เฉพาะนักธรรม) ปล่อยช่องพรรษาว่างไว้ (หากไม่มีพรรษา เพราะบวชหลังเข้าพรรษาให้ใช้ “-” แต่ถ้าบวชก่อนเข้าพรรษาถึงแม้จะยังไม่ออกพรรษาให้ใส่พรรษา ๑)
๑๒. อายุกับพรรษาไม่สัมพันธ์กัน (เฉพาะนักธรรม) เช่น พระอายุ ๒๓ ปี พรรษา ๑๒ เป็นต้น
๑๓. ชื่อสังกัดไม่ถูกต้องตามระเบียบหนังสือราชการ เช่น พิมพ์ย่อ, พิมพ์ ไม่ครบ, พิมพ์เกิน, พิมพ์ชื่อเดิม ฯลฯ
๑๔. ไม่แจ้งคำนำหน้าขององค์กร/สถาบัน (เฉพาะธรรมศึกษา) เช่น “หนองแขม”, “จามพิมาย” (การที่ไม่แจ้งคำนำหน้าขององค์กร/สถาบัน ทำให้ไม่ชัดเจนว่าเป็นโรงเรียน, มหาวิทยาลัย, วัด, หรือองค์กรอื่นๆ)
๑๕. ข้อมูลประโยชน์เดิมผู้สมัครสอบชั้นโท-เอก แจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่แจ้ง
๑๖. การใช้เครื่องหมายขีด (-) ให้ใส่ในช่องนามสกุลของผู้สมัครที่ไม่มีนามสกุล เท่านั้น ห้ามใส่ในช่อง ฉายา, อายุ
๑๗. ไม่แจ้งอำเภอขององค์กร/สถาบัน (เฉพาะธรรมศึกษา) เช่น ใช้บัญชี ศ.๕/ศ.๖/ศ.๘ แบบเก่าที่ไม่มีช่องอำเภอขององค์กร/สถาบัน หรือมีช่อง อำเภอขององค์กร/สถาบันแต่ปล่อยว่างไว้ (ปัจจุบันมีองค์กร/สถาบัน ชื่อซ้ำกันจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องใส่ข้อมูลอำเภอขององค์กร/สถาบันให้ชัดเจน เพื่อความถูกต้องในการจัดเรียงข้อมูลและให้เลขที่ประกาศนียบัตร)

๑๘. ช่องสังกัดวัด มีข้อมูลผิด คือ มีการใช้คำว่า “วัด” นำหน้าชื่อวัด (ห้ามมีคำว่า “วัด” นำหน้าชื่อวัดในช่องสังกัดวัด)
๑๙. มีการใช้สร้อยพระอารามหลวงหรือใช้คำว่า “พระอารามหลวง” ต่อท้ายชื่อวัด เช่น “กลางวรวิหาร”, “กลาง พระอารามหลวง” (ไม่ต้องมีสร้อยพระอารามหลวงต่อท้ายชื่อวัด หรือไม่ต้องมีคำว่า “พระอารามหลวง” ต่อท้ายชื่อวัด)
๒๐. สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์ หรือองค์กรอื่นๆ ไม่ได้นำหน้าให้ชัดเจนว่าเป็น สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์ หรือองค์กรอื่นๆ เช่น “ห้วยจะก่อ” ถ้าไม่ค้นหาข้อมูลในฐานข้อมูลและจากแหล่งอื่นๆ ก็จะไม่ทราบว่าเป็นวัดหรือเป็นสำนักสงฆ์ (ถ้าเป็น สำนักสงฆ์, ที่พักสงฆ์, หรืออื่นๆ ที่ไม่ใช่วัด ให้เขียนคำนำหน้าว่า “สำนักสงฆ์”, “ที่พักสงฆ์” เช่น “สำนักสงฆ์ห้วยจะก่อ”, “ที่พักสงฆ์บ้านบึง” เป็นต้น)
๒๑. ไม่แจ้งอำเภอของสังกัดวัด หรือแจ้งแต่ผิดอำเภอ หรือแจ้งถูกแต่สะกดผิด
- ฉะนั้น ขอความร่วมมือสำนักเรียนคณะจังหวัด ช่วยตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง หรือแนะนำให้สำนักศาสนศึกษา-องค์กร-สถาบัน-สถานศึกษา ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนนำส่งตามลำดับ

(ข) หลักการเรียงข้อมูลธรรมชาติศึกษา

สังกัดองค์กร/สถาบัน แต่ละแห่ง ที่อยู่ในสังกัดวัดและสนามสอบเดียวกัน จัดเรียงข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. เรียงชื่อตามลำดับพญฺชนะ หากชื่อซ้ำกัน ให้เรียงนามสกุลตามลำดับพญฺชนะ (แม่ชี ควรเรียงลำดับไว้ก่อนบุคคลอื่นๆ)
๒. หากมีชื่อและนามสกุลซ้ำกัน ให้เรียงอายุจากมากไปหาน้อย

เฉพาะสังกัดองค์กร/สถาบัน ที่เป็นสถานศึกษา ที่มีการจัดส่ง/จัดส่งสอบ เป็นกิจกรรมหนึ่งของสถานศึกษานั้นๆ การเรียงลำดับข้างต้นนั้นให้อยู่ในแต่ละชั้นเรียนและห้องเรียน ถ้ามีบุคคลอื่น เช่น ผู้อำนวยการ, ผู้บริหาร, ครู, ผู้ปกครอง ฯลฯ เข้าสอบร่วมในชั้นและห้องเรียนเดียวกับนักเรียน/นักศึกษา ให้จัดเรียงลำดับไว้ก่อนนักเรียน เว้นแต่ไม่ได้สอบร่วม ให้จัดลำดับเรียงไว้ต่างหาก

เฉพาะเรือนจำ / ทัณฑสถาน ฯลฯ การจัดเรียงตามลำดับข้างต้นนั้น ควรจัดเรียงตามประเภท-เขต-แดน

หมายเหตุ สอบถามวิธีเรียงข้อมูลได้ที่
พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ โทร. ๐๘-๕๑๐๕-๔๘๐๑

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

เพื่อให้การจัดทำ รวบรวมสถิติ ข้อมูล ทะเบียนและวัดผล เป็นระบบ
สากล สามารถค้นหาและทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สนามหลวง
แผนกธรรม จึงประกาศใช้รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลขในการจัดทำทะเบียน
ประกาศนียบัตรของนักเรียนผู้สอบได้ในสนามหลวงแผนกธรรม ดังนี้

๑. รหัสพยัญชนะของทุกจังหวัด ให้ถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ พร้อมภาคผนวกฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕
และคำอธิบาย

ตัวอย่าง

พยัญชนะย่อ	กท	หมายถึง	กรุงเทพมหานคร
พยัญชนะย่อ	อย	หมายถึง	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

๒. รหัสตัวเลขที่อยู่ในตำแหน่งต่อจากพยัญชนะย่อ มีรหัสเลข ๔ ตัว

คือ

๒.๑ ตัวเลขแรก (หลักพัน) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ ล้านนักเรียนส่วนกลาง

หมายเลข ๒ หนกกลาง

หมายเลข ๓ หนนเหนือ

หมายเลข ๔ หนตะวันออก

หมายเลข ๕ หนใต้

หมายเลข ๖ คณะธรรมยุต

๒.๒ ตัวเลขที่สอง (หลักร้อย) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ นักธรรมชั้นตรี

หมายเลข ๒ นักธรรมชั้นโท

หมายเลข ๓ นักธรรมชั้นเอก

หมายเลข ๔ ธรรมศึกษาชั้นตรี

หมายเลข ๕ ธรรมศึกษาชั้นโท

หมายเลข ๖ ธรรมศึกษาชั้นเอก

๒.๓ ตัวเลขสองตัวหลัง (หลักสิบและหลักหน่วย)

หมายถึง ตัวเลขสองตัวสุดท้ายของปีพุทธศักราชที่นักเรียนสอบได้

เช่น

--๔๓ / ----

หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓

--๔๔ / ----

หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔

เป็นต้น

๒.๔ หลังตัวเลขทั้ง ๔ หลัก มีเครื่องหมายทับ (/) กันไว้ และจะตามด้วยตัวเลขอีก ๔ หลัก ซึ่งหมายถึงลำดับเลขที่ของนักเรียนผู้สอบได้ใน จังหวัด หน ประโยคนักธรรมหรือธรรมศึกษาชั้นต่างๆ และปีพุทธศักราชซึ่งอยู่ หน้าตัวเลขทั้ง ๔ นั้น

ตัวอย่าง

ที่ กท ๑๑๔๓ / ๐๐๐๑ หมายถึง

กรุงเทพมหานคร สำนักเรียนในส่วนกลาง นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑

ที่ อย ๒๒๔๔ / ๐๐๑๐ หมายถึง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดหนกลาง นักธรรมชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐

ที่ ขม ๓๓๔๕ / ๐๑๐๐ หมายถึง

จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดหนเหนือ นักธรรมชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐

ที่ ขก ๔๔๔๓ / ๑๐๐๐ หมายถึง

จังหวัดขอนแก่น สังกัดหนตวันออก ธรรมศึกษาชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐๐

ที่ รน ๕๕๔๔ / ๑๑๑๑ หมายถึง

จังหวัดระนอง สังกัดหนใต้ ธรรมศึกษาชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๑

ที่ ลบ ๖๑๔๓ / ๐๐๐๕ หมายถึง

จังหวัดลพบุรี สังกัดคณะธรรมยุต นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๐๐๐๕

ที่ ลย ๖๖๔๕ / ๑๑๑๒ หมายถึง

จังหวัดเลย สังกัดคณะธรรมยุต ธรรมศึกษาชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๒

๓. เลขทะเบียนของประกาศนียบัตรที่สนามหลวงแผนกธรรมได้ออกมาก่อนปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ให้ใช้โดยอ้างหมายเลขตามเดิม

ประกาศนี้ ปฏิบัติตั้งแต่ปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓

พระธรรมกวี

(พระธรรมกวี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ

และ

ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ
ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง
ส่วนภูมิภาค
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

การเรียงลำดับข้อมูลขอเข้าสอบในแต่ละจังหวัด

๑. อำเภอ เรียงอำเภอเมืองขึ้นก่อน แต่ละอำเภอให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันอย่าสลับอำเภอไขว้กัน
๒. วัดและพระอารามหลวง
ในช่องสังกัดวัด ไม่ต้องพิมพ์ “วัด” หน้าชื่อวัด
ส่วนในช่องสังกัดสถานศึกษาให้คงไว้ แต่ให้ตัด
คำลงท้ายพระอารามหลวงออก (เช่น ราชวรมหาวิหาร,
วรมหาวิหาร, ราชวรวิหาร, วรวิหาร)
๓. ที่พักสงฆ์ ให้ขึ้นสังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง
๔. ชื่อวัดและสถานศึกษาให้ลงชื่อเต็มไม่ต้องย่อ ฯ
๕. พระภิกษุสามเณร

ในแต่ละวัดให้เรียงตามพรรษาและอายุจากมากไปหาน้อย

๖. ผู้สอบธรรมศึกษา

ในแต่ละสถานศึกษา ๑ ห้องเรียน ๑ วัด ให้เรียง
อายุจากมากไปหาน้อย

๗. อักษรย่อ ยศหรือตำแหน่งต่าง ๆ

ให้พิมพ์คำเต็ม หรือบันทึกคำเต็มไว้ในช่องหมายเหตุ

สุดท้าย ให้ตรวจสอบคำนำหน้าชื่อให้ถูกต้องและสอดคล้องกับอายุ เช่น
พระภิกษุ อายุต้อง ๒๐ ปีขึ้นไป, เด็กชายหรือเด็กหญิง อายุต้องต่ำกว่า ๑๕ ปี,
นายหรือนางสาว อายุต้อง ๑๕ ปีขึ้นไป ฯลฯ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูล
เพื่อ
ใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร

๑. ชื่อ มีคำนำหน้านามถูกต้องหรือไม่
(พระครู, พระสมุห์, เจ้าอธิการ, พระอธิการ, พระ,
สามเณร, นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย,
เด็กหญิง ฯ ล ฯ)
๒. ฉายา ฉายาพระมีครบหรือไม่ ฉายาของสามเณรลบออก
๓. นามสกุล มีครบหรือไม่
๔. อายุ มีครบหรือไม่ พิสูจน์ความผิดเพี้ยน
(พระอายุต่ำกว่าเกณฑ์, พรรษาเกินจริง)
๕. พรรษา พรรษาพระมีครบหรือไม่ พรรษาของสามเณรลบออก
๖. วัด มีครบหรือไม่ และตัดสร้อยหลังชื่อวัดหลวงออก
(...วรวิหาร ฯ ล ฯ) ที่พักสงฆ์ (หากมี) ให้ติดต่อ
สอบถาม และขึ้นสังกัดวัดที่แน่นอน
๗. อำเภอ มีครบหรือไม่

หากผู้สอบได้ท่านใดมีข้อมูลไม่ครบถ้วน จะยังไม่ออกประกาศนียบัตรให้
เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว จึงจะออกประกาศนียบัตรให้

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

รหัสพยานุชนะย่อของทุกจังหวัด

**ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖**

พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข

พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำอธิบาย

รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำอธิบาย

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
กระบี่	กบ	เชียงใหม่	ชม	บุรีรัมย์	บร
กรุงเทพมหานคร	กท	ตรัง	ตง	ปทุมธานี	ปท
กาญจนบุรี	กจ	ตราด	ตร	ประจวบคีรีขันธ์	ปข
กาฬสินธุ์	กส	ตาก	ตก	ปราจีนบุรี	ปจ
กำแพงเพชร	กพ	นครนายก	นย	ปัตตานี	ปน
ขอนแก่น	ขก	นครปฐม	นฐ	พะเยา	พย
จันทบุรี	จบ	นครพนม	นพ	พระนครศรีอยุธยา	อย
ฉะเชิงเทรา	ฉช	นครราชสีมา	นม	พังงา	ฟง
ชลบุรี	ชบ	นครศรีธรรมราช	นศ	พัทลุง	พท
ชัยนาท	ชน	นครสวรรค์	นว	พิจิตร	พจ
ชัยภูมิ	ชย	นนทบุรี	นบ	พิษณุโลก	พล
ชุมพร	ชพ	นราธิวาส	นธ	เพชรบุรี	พบ
เชียงราย	ชร	น่าน	นน	เพชรบูรณ์	พช
แพร่	พร	ลำพูน	ลพ	สุโขทัย	สท

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
ภูเก็ต	ภก	เลย	ลย	สุพรรณบุรี	สพ
มหาสารคาม	มค	ศรีสะเกษ	สก	สุราษฎร์ธานี	สฏ
มุกดาหาร	มห	สกลนคร	สน	สุรินทร์	สร
แม่ฮ่องสอน	มส	สงขลา	สข	หนองคาย	นค
ยโสธร	ยส	สตูล	สต	หนองบัวลำภู	นภ
ยะลา	ยล	สมุทรปราการ	สป	อ่างทอง	อท
ร้อยเอ็ด	รอ	สมุทรสงคราม	สส	อำนาจเจริญ	อจ
ระนอง	รน	สมุทรสาคร	สค	อุดรธานี	อด
ระยอง	รย	สระแก้ว	สก	อุตรดิตถ์	อต
ราชบุรี	รบ	สระบุรี	สบ	อุทัยธานี	อน
ลพบุรี	ลบ	สิงห์บุรี	สภ	อุบลราชธานี	อบ
ลำปาง	ลป				

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

เรื่อง

แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุง

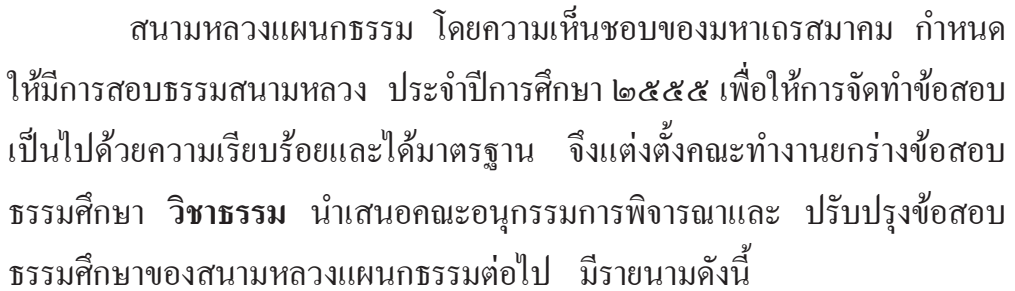
ปัญหาข้อสอบนักธรรมและธรรมศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างข้อสอบธรรมศึกษา

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

- ഒരു

๓.	พระอมรโมลี
วัดปทุมวนาราม	คณะทำงาน
๔.	พระวิสุทธิพงษ์เมธี
วัดเสวตฉัตร	คณะทำงาน
๕.	พระมหาฉัตรชัย สุธตฺตชโย
วัดบวรนิเวศวิหาร	คณะทำงาน
๖.	พระครูโสภณเมธาวัฒน์
วัดนรนาถสุนทริการาม	คณะทำงานและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ตั้ง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

๓.	พระประสิทธิ์สุตคุณ
วัดสุทัศนเทพวราราม	คณะทำงาน
๔.	พระมหาณรงค์ศักดิ์ จิตติภาณ
วัดใหม่ยายแป้น	คณะทำงาน
๕.	พระมหาประจักษ์ เขมกาโม
วัดเทพศิรินทราวาส	คณะทำงาน
๖.	พระอุดมธีรคุณ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	คณะทำงานและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพะวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๘/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาวินัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา วิชาวินัย นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชปัญญาภรณ์	หัวหน้าคณะกรรมการ
วัดนางชี	
๒. พระสุธีธรรมานุวัตร	คณะกรรมการ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	
๓. พระปัญญาธนากร	คณะกรรมการ
วัดสังข์กระจาย	

๔. พระสุธีรัตนภรณ์
วัดสุทัศนเทพวราราม	คณะทำงาน
๕. พระเมธีวราภรณ์
วัดโมลีโลกยาราม	คณะทำงาน
๖. พระวิสุทธิธีรพงศ์
วัดนางชี	คณะทำงานและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ตั้ง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๐/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างข้อสอบธรรมศึกษาต่างประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างข้อสอบธรรมศึกษาต่างประเทศ นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระเทพกิตติโมลี
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	หัวหน้าและคณะทำงาน
๒. พระราชวรมนี
วัดสังเวชวิศยาราม	คณะทำงาน
๓. พระราชดิลก
วัดอาวุธวิกสิตาราม	คณะทำงาน

๔.	พระสรภณโกศล
วัดไตรมิตรวิทยาราม	คณะทำงาน
๕.	พระบวรรังษี
วัดระฆังโฆสิตาราม	คณะทำงาน
๖.	พระศรีวิสุทธิธารณ
วัดบรมนิวาส	คณะทำงาน
๗.	พระศรีมนังคฆ
วัดธาตุทอง	คณะทำงาน
๘.	พระกวีรญาณ
วัดสุขเกษมธรรมการาม	คณะทำงาน
๙.	พระมหาอวร สุธาวโร
วัดสุทัศนเทพวราราม	คณะทำงานและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ตั้ง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๑/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษา นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษาต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระธรรมรัตนดิลก
วัดสุทัศนเทพวราราม	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระราชวิจิตรปฏิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระราชปัญญาภรณ์
วัดนางชี	อนุกรรมการ

๔.	พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	อนุกรรมการ
๕.	พระราชเวที วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	อนุกรรมการ
๖.	พระราชวิสุทธิดิลก วัดสามพระยา	อนุกรรมการ
๗.	พระประสิทธิ์สุตคุณ วัดสุทัศนเทพวราราม	อนุกรรมการ
๘.	พระกิตติสารมณี วัดชูจิตธรรมาราม	อนุกรรมการ
๙.	พระวิสุทธิธีรพงศ์ วัดนางชี	อนุกรรมการ
๑๐.	พระสุธีรัตนภรณ์ วัดสุทัศนเทพวราราม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑.	พระกวีวรรณ วัดสุขเกษมธรรมการาม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒.	พระอุดมธีรคุณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓.	พระครูโสภณเมธาวัฒน์ วัดนรนาถสุนทริการาม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช
๒๕๕๕

ถึง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๒/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบ ธรรมศึกษาต่างประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาต่างประเทศ นำเสนอแม่กองธรรมสนามหลวงเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระธรรมรัตนดิลก	ประธานอนุกรรมการ
วัดสุทัศนเทพวราราม	
๒. พระเทพกิตติโมลี	รองประธานอนุกรรมการ
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	
๓. พระราชวรมนี	อนุกรรมการ
วัดสังเวชวิศยาราม	

๔.	พระกิตติสารมุนี
วัดชูจิตธรรมาราม	อนุกรรมการ
๕.	พระวิสุทธิพงษ์เมธี
วัดเสวตฉัตร	อนุกรรมการ
๖.	พระปัญญารัตนกร
วัดสังข์กระจาย	อนุกรรมการ
๗.	พระสุธีรัตนภรณ์
วัดสุทัศนเทพวราราม	อนุกรรมการ
๘.	พระชินวงศเวที
วัดตรีทศเทพ	อนุกรรมการ
๙.	พระกวีวรรณ
วัดสุขเกษมธรรมิการาม	อนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ถึง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๓/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระธรรมรัตนดิลก
วัดสุทัศนเทพวราราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
รูปที่ ๓
๓. พระพรหมมุนี
วัดราชบพิธ	เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระราชรัตนมุนี
วัดพระปฐมเจดีย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๕. พระราชวิจิตรปฏิภาณ	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสุทัศนเทพวราราม	แม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระสุธีรัตนार्ณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
วัดสุทัศนเทพวราราม	ฝ่ายธรรมศึกษา
๗. พระกวีวราญาณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
วัดสุขเกษมธรรมิการาม	ฝ่ายธรรมศึกษาต่างประเทศ
๘. พระอุดมธีรคุณ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
วัดราชบพิธ	ฝ่ายธรรมศึกษา
๙. พระครูโสภณเมธาวัฒน์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
วัดนรนาถสุนทริการาม	ฝ่ายธรรมศึกษา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป จนกว่าจะเสร็จการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพะวันรัตน์

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๔/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและจัดทำข้อสอบนักธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและจัดทำข้อสอบนักธรรม มีหน้าที่กลั่นกรอง ปรับปรุง และออกข้อสอบนักธรรม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม มีรายนามดังนี้

๑. พระพรหมเมธาจารย์
วัดบูรณศิริมาตยาราม	ประธานกรรมการ
๒. พระเทพมุนี
วัดไตรมิตรวิทยาราม	รองประธานกรรมการ
๓. พระเทพเจติยาจารย์
วัดโสมนัสวิหาร	กรรมการ

๔.	พระราชรัตนมุนี
วัดพระปฐมเจดีย์	กรรมการ
๕.	พระราชมนี
วัดเทพศิรินทราวาส	กรรมการ
๖.	พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธีโร
วัดบวรนิเวศวิหาร	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ตั้ง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

សម្រាប់ ៖ ០២៥៦

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๕/๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. สมเด็จพระธีรญาณมุนี
วัดเทพศิรินทราวาส	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
ฝ่ายนักธรรม
๓. พระพรหมเมธาจารย์
วัดบูรณศิริมาตยาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระพรหมมุนี
วัดราชบพิธ	เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง

๕. พระธรรมรัตนดิลก
วัดสุทัศนเทพวราราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
รูปที่ ๓
๖. พระราชรัตนมุนี
วัดพระปฐมเจดีย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
สนามหลวง
๗. พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธีโร
วัดบวรนิเวศวิหาร	เลขานุการคณะกรรมการฯ
ฝ่ายนักธรรม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ถึง ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

**สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง
ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕**

สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง

ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕

สนามสอบ	นักธรรม	นักธรรม	ธรรมศึกษา	รวม
	ชั้นตรี	ชั้นโท-เอก	ชั้นตรี-โท-เอก	
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๓๑	๑๐	๓๗๒	๔๑๓
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๕	๓	๔๖	๕๔
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๘๖๔	๑๔๕	๓,๔๑๕	๔,๔๒๔
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๑๑๘	๓๑	๔๓๘	๕๘๗
รวม	๑,๐๑๘	๑๘๙	๔,๒๗๕	๕,๔๘๒

สถิติจำนวนนักเรียน แผนกนักธรรม

สนามสอบ	ชั้นตรี	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๓,๒๒๕	๑,๘๘๔	๑,๐๕๗	๖,๑๖๖
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๖๕๖	๓๕๕	๑๕๗	๑,๑๖๘
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๑๐๒,๕๖๐	๔๓,๘๑๕	๑๕,๓๔๗	๑๖๑,๗๒๒
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๘,๕๓๗	๓,๗๘๕	๑,๕๕๗	๑๓,๘๗๙
รวม	๑๑๕,๑๖๘	๔๕,๐๓๙	๑๗,๕๑๖	๑๗๗,๗๒๓

สถิติจำนวนนักเรียน แผนกธรรมศึกษา

ธรรมศึกษา	ชั้นตรี	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๑๔๒,๔๕๗	๔๖,๐๓๐	๑๕,๘๕๗	๒๐๔,๔๒๔
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๒๐,๗๑๖	๘,๑๗๖	๓,๒๓๓	๓๒,๑๒๕
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๗๗๕,๒๒๕	๔๕๕,๒๕๐	๑๕๕,๒๐๓	๑,๔๓๓,๖๗๘
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๕๑,๗๕๗	๖๓,๘๘๗	๒๓,๓๖๐	๑๓๘,๐๐๔
รวม	๑,๐๓๐,๑๕๕	๕๖๗,๔๒๓	๒๔๑,๖๕๓	๑,๘๓๙,๒๓๑

สถิติเปรียบเทียบสนามสอบธรรมสนามหลวง

และ

นักเรียนขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔-๒๕๕๕

สนามสอบธรรมสนามหลวง

ปีการศึกษา	น.ธ.ตรี	น.ธ.โท-เอก	ธ.ศ.ตรี-โท-เอก
๒๕๕๔	๑,๐๑๓	๑๘๔	๔,๒๐๕
๒๕๕๕	๑,๐๑๘	๑๘๕	๔,๒๓๕
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๑	+๕	+๖๖

นักเรียนสอบธรรมสนามหลวง

ปีการศึกษา	นักธรรม	ธรรมศึกษา	รวม
๒๕๕๔	๑๕๒,๓๓๕	๑,๕๔๑,๓๔๓	๒,๑๓๔,๐๘๒
๒๕๕๕	๑๘๓,๘๖๓	๑,๘๔๕,๒๓๑	๒,๐๓๓,๑๓๘
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๘,๘๖๘	-๕๒,๐๓๖	-๑๐๐,๕๔๔

สถิติเปรียบเทียบสนามสอบธรรมสนามหลวง

สนามสอบ นักธรรมชั้นตรี

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๓๑	๕	๘๖๒	๑๑๕	๑,๐๑๓
๒๕๕๕	๓๑	๕	๘๖๔	๑๑๘	๑,๐๑๘
เพิ่มขึ้น ลดลง	คงเดิม	คงเดิม	+๒	-๑	+๑

สนามสอบ นักธรรมชั้นโท-เอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๑๐	๓	๑๔๑	๓๐	๑๘๔
๒๕๕๕	๑๐	๓	๑๔๕	๓๑	๑๘๙
เพิ่มขึ้น ลดลง	คงเดิม	คงเดิม	+๔	+๑	+๕

สนามสอบ ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๓๖๖	๔๘	๓,๓๔๔	๔๕๑	๔,๒๐๙
๒๕๕๕	๓๗๒	๔๖	๓,๔๑๕	๔๓๘	๔,๒๗๑
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๖	-๒	+๗๑	-๑๓	+๖๒

สถิติเปรียบเทียบนักเรียนสอบธรรมสนามหลวง

แผนกธรรม

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๖,๘๓๘	๑,๒๖๐	๑๖๕,๕๕๗	๑๔,๖๔๐	๑๙๒,๓๙๕
๒๕๕๕	๖,๑๗๐	๑,๒๔๘	๑๖๒,๑๒๖	๑๔,๓๒๓	๑๘๓,๘๖๗
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๖๖๘	-๑๒	-๓,๔๓๑	-๓๑๗	-๘,๘๖๘

แผนกธรรมศึกษา

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๒๑๕,๐๐๖	๓๘,๔๕๘	๑,๕๐๕,๕๕๕	๑๘๒,๒๘๘	๑,๙๔๑,๓๐๗
๒๕๕๕	๒๐๔,๔๒๔	๓๒,๑๒๕	๑,๔๓๓,๗๑๘	๑๗๕,๐๐๔	๑,๘๔๕,๒๗๑
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๑๐,๕๘๒	-๖,๓๓๓	-๗๑,๘๓๗	-๗,๒๘๔	-๙๕,๐๓๖

นักธรรมชั้นตรี

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๓,๕๓๕	๓๓๘	๑๐๘,๓๘๑	๘,๓๔๓	๑๒๒,๒๓๗
๒๕๕๕	๓,๒๒๕	๖๕๖	๑๐๒,๕๖๐	๘,๕๓๓	๑๑๕,๔๒๒
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๓๑๐	-๔๒	-๕,๘๒๑	-๒๐๖	-๖,๘๑๕

นักธรรมชั้นโท

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๑,๘๒๔	๓๕๐	๔๔,๑๕๕	๔,๐๘๒	๕๐,๔๑๑
๒๕๕๕	๑,๘๘๔	๓๕๕	๔๓,๘๑๕	๓,๓๘๕	๔๙,๔๓๙
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๖๐	+๕	-๓๔๐	-๖๙๗	-๖๐๘

นักธรรมชั้นเอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๑,๐๓๕	๑๓๒	๑๓,๐๑๓	๑,๘๑๕	๑๖,๐๙๕
๒๕๕๕	๑,๐๕๓	๑๕๓	๑๕,๓๔๓	๑,๕๕๓	๑๘,๑๐๒
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๑๘	+๒๑	+๒,๓๓๐	-๒๖๒	+๒,๓๙๑

ประถมศึกษาชั้นตรี

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๑๕๒,๗๖๘	๒๖,๗๖๕	๘๔๑,๘๐๒	๕๓,๒๗๕	๑,๑๑๔,๖๑๐
๒๕๕๕	๑๔๒,๔๕๗	๒๐,๗๑๖	๗๗๕,๒๒๕	๕๑,๗๕๗	๑,๐๓๐,๑๕๕
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๑๐,๓๑๑	-๖,๐๔๙	-๖๖,๕๗๗	-๑,๕๑๘	-๘๔,๔๕๙

ประถมศึกษาชั้นโท

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๔๖,๐๕๑	๘,๘๓๑	๔๘๔,๖๓๖	๗๐,๐๓๔	๖๐๙,๕๕๒
๒๕๕๕	๔๖,๐๗๐	๘,๑๗๖	๔๕๕,๒๕๐	๖๓,๘๘๗	๕๗๓,๓๘๓
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๒๑	-๖๕๕	-๒๙,๓๘๖	-๖,๑๔๗	-๓๖,๐๙๙

ประถมศึกษาชั้นเอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๔	๑๖,๑๔๗	๒,๘๕๘	๑๓๕,๑๕๗	๑๘,๕๗๕	๒๑๓,๖๓๗
๒๕๕๕	๑๕,๘๕๗	๓,๒๓๓	๑๕๕,๒๐๓	๒๓,๓๖๐	๒๑๗,๖๕๓
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๒๙๐	+๓๗๕	+๒๐,๐๔๖	+๔,๗๘๕	+๒๔,๕๕๓

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี-โท-เอก**

ของ

**สนามหลวงแผนกธรรม
ปีการศึกษา ๒๕๕๕**

กระทรวงวัฒนธรรม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

หิริโอตตปิยฉุณฺณ โลกํ ปาเลติ สาธุกํ

หิริและโอตตปิยะ ย่อมรักษาโลกไว้เป็นอันดี.

(ว.ว.)

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง

ขั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕

๑. พระพุทธเจ้าทรงสอนธรรมอะไรไว้สำหรับคุ้มครองโลก ?
๑. ทรงสอนธรรมไว้ ๒ ข้อ คือ
 ๑. หิริ ความละอายต่อบาป
 ๒. โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อผลบาป ฯ
๒. คำต่อไปนี้มีความหมายว่าอย่างไร ?
 ๑. สัมปชัญญะ ๒. กตัญญูกตเวที ๓. กายทุจจริต
 ๔. มาตาปิตุอุปัฏฐาน ๕. ปุพเพกตปุญญตา
๒. ๑. สัมปชัญญะ หมายถึง ความรู้ตัว
๒. กตัญญูกตเวที หมายถึง บุคคลผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว และตอบแทน
๓. กายทุจจริต หมายถึง ความประพฤติชั่วทางกาย
๔. มาตาปิตุอุปัฏฐาน หมายถึง การบำรุงมารดาบิดาของตนให้เป็นสุข
๕. ปุพเพกตปุญญตา หมายถึง ความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ในปางก่อน ฯ

๓. การสำรวจอินทรีย์ ได้แก่การกระทำอย่างไร ? เมื่อกระทำเช่นนั้นแล้ว จะได้รับประโยชน์อะไร ?

๓. ได้แก่การระงับอินทรีย์ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ในเวลา เห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้องโผฏฐัพพะ รู้ธรรมารมณ์ ด้วยใจ ฯ

ได้รับประโยชน์ คือ ไม่เกิดความยินดี ไม่เกิดความยินร้าย ในเวลาเห็นรูป ฟังเสียง เป็นต้น ฯ

๔. ผู้จะดำรงความยุติธรรมไว้ได้ ต้องประพฤติอย่างไรบ้าง ?

๔. ต้องประพฤติดังนี้ คือ

๑. ไม่ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน อันเรียกว่า ฉันทาคติ

๒. ไม่ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน อันเรียกว่า โทสาคติ

๓. ไม่ลำเอียงเพราะเขลา อันเรียกว่า โมหาคติ

๔. ไม่ลำเอียงเพราะกลัว อันเรียกว่า ภยาคติ ฯ

๕. คิดอย่างไรเรียกว่าพยาบาท ? คิดอย่างนั้นเกิดโทษอะไร ?

๕. คิดปองร้ายผู้อื่น ฯ เกิดโทษ คือ ปิดกั้นจิตใจไม่ให้บรรลุความดี ฯ

๖. สัมมาวายามะ เพียรชอบ คือเพียรอย่างไร ?

๖. เพียรในที่ ๔ สถาน คือ

๑. เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นในสันดาน

๒. เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว

๓. เพียรให้กุศลเกิดขึ้นในสันดาน

๔. เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เสื่อม ฯ

๗. โลกธรรม ๘ มีอะไรบ้าง ?

๗. คือ มียศ ๑ ไม่มีลาภ ๑ มียศ ๑ ไม่มียศ ๑ นิินทา ๑
สรรเสริญ ๑ สุข ๑ ทุกข์ ๑ ฯ

คิปปิปฏิบัติ

๘. ตระกูลอันมั่งคั่งจะตั้งอยู่นานไม่ได้ เพราะเหตุอะไร ?

๘. เพราะเหตุ ๔ อย่าง คือ

๑. ไม่แสวงหาพัสดุที่หายแล้ว

๒. ไม่บูรณะพัสดุที่คร่ำคร่า

๓. ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคสมบัติ

๔. ตั้งสตรีหรือบุรุษทุศีลให้เป็นแม่เรือนพ่อเรือน ฯ

๘. การอยู่ครองเรือนนั้น ควรมีธรรมอะไร? อะไรบ้าง?

๘. ควรมีพรวาธธรรม ๔ ๆ คือ

๑. สัจจะ	ความสัตย์ซื่อต่อกัน
๒. ทมะ	การรู้จักข่มจิตของตน
๓. จันติ	ความอดทน
๔. จาคะ	การสละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ๆ

๑๐. มารดาบิดาได้เลี้ยงดูบุตรธิดาแล้ว บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อท่านอย่างไร?

๑๐. ๑. ท่านได้เลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ

๒. ทำกิจของท่าน

๓. ดำรงวงศ์สกุล

๔. ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก

๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน ๆ

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕

๑. บุคคลต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับพระมหาบุรุษในฐานะใด ?
 - ก. พระเจ้าสีหนุ ข. พระนางมหาปชาบดีโคตมี
 - ค. พระนางยโสธรา ฉ. นายฉันทะ ง. นางสุชาดา
๑. ก. พระเจ้าสีหนุ เป็นพระเจ้าปู่
ข. พระนางมหาปชาบดีโคตมี เป็นพระน้านาง หรือพระมารดาเลี้ยง
ค. พระนางยโสธรา เป็นพระชานา
ฉ. นายฉันทะ เป็นผู้ตามเสด็จคราวเสด็จออกบรรพชา
ง. นางสุชาดา เป็นผู้ถวายข้าวมธุปายาสก่อนแต่ตรัสรู้ ฯ
๒. พระมหาบุรุษเสด็จออกบรรพชาเพราะทรงปรารถนาเหตุอะไร ?
๒. ทรงปรารถนาแก่ ความเจ็บ ความตาย อันครอบงำมหาชนทุกคน
อีกนัยหนึ่ง เพราะทรงทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง ๔ คือ คนแก่
คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ฯ

๓. ทุกรกิริยา คืออะไร ? พระมหาบุรุษทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาด้วยอาการ
อย่างไรบ้าง ? จงบอกมา ๑ ข้อ
๓. คือ การทรมานกายให้ลำบาก ๆ
ด้วยอาการอย่างนี้ คือ ทรงกดพระทนต์ด้วยพระทนต์ กดพระตาลูด้วย
พระชีวหา ทรงพ้อนกลั่นลมอัสสาสะปัสสาสะ ทรงอดพระอาหาร ฯ
(เลือกเพียงข้อใดข้อหนึ่ง)
๔. พระพุทธเจ้าทรงตัดสินพระทัยว่า จะแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ก่อน
เพราะเหตุไร ?
๔. เพราะทรงระลึกถึงอุปการคุณของปัญจวัคคีย์ ว่าได้เป็นผู้อุปฐากพระองค์เมื่อ
ครั้งทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ฯ
๕. พระสาวกผู้บรรลुพระโสดาบัน และ พระอรหันต์ ครั้งแรกคือใคร ?
๕. พระโสดาบัน คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ ฯ
พระอรหันตสาวก คือ พระปัญจวัคคีย์ ฯ
๖. “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” เป็นคำอุทานของใคร
๖. คำอุทานของยสกุณฑลบุตร ฯ
๗. ครั้งพุทธกาล วัดเชตวัน ตั้งอยู่ที่เมืองอะไร ? ใครเป็นผู้สร้างถวาย ?
๗. เมืองสาวัตถี ฯ กุณฑลบิดาภิกษุทศกัณฐ์ เป็นผู้สร้างถวาย ฯ

๘. ปฐมสาวก และ ปัจฉิมสาวก คือใคร ?

๘. ปฐมสาวก คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ
ปัจฉิมสาวก คือ พระสุภัททะ ฯ

ศาสนพิธี

๙. คำว่า “เจริญพระพุทธมนต์” กับ “สวดพระพุทธมนต์” ใช้ในพิธี
ต่างกันอย่างไร ?

๙. คำว่า “เจริญพระพุทธมนต์” ใช้ในพิธีมงคล
ส่วนคำว่า “สวดพระพุทธมนต์” ใช้ในพิธีอวมงคล ฯ

๑๐. จงเขียนคำอาราธนาศีล ๕ มาดู

๑๐. ว่า

มยํ ภนุเต วิสุํ วิสุํ รกฺขณตุถาย
ติสรณน สห ปญฺจสีลานิ ยาจาม
หุตติมปิ มยํ ภนุเต วิสุํ วิสุํ รกฺขณตุถาย
ติสรณน สห ปญฺจสีลานิ ยาจาม
ตติยมปิ มยํ ภนุเต วิสุํ วิสุํ รกฺขณตุถาย
ติสรณน สห ปญฺจสีลานิ ยาจาม ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕

๑. ภิกษุผู้ปฏิบัติอย่างไร จึงชื่อว่ามีศีล ?
๑. ภิกษุตำรวมกายวาจาให้เรียบร้อย เว้นข้อที่ทรงห้าม ทำตามข้อที่ทรงอนุญาต ชื่อว่ามีศีล ฯ
๒. นิสสัย ๔ ในอนุสาสน์ ๘ อย่าง หมายถึงอะไร ? มีอะไรบ้าง ?
๒. หมายถึง ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต ฯ มี
 ๑. เทียบวิณฑาต
 ๒. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล
 ๓. อยู่โคนไม้
 ๔. นินยาคองด้วยน้ำมูลรเน่า ฯ
๓. อเตกัจฉา และสเทกัจฉา ได้แก่กัณฑ์อะไรบ้าง ? ทั้ง ๒ อย่างนั้น ภิกษุต้องเข้าแล้ว จะเกิดโทษอย่างไร ?
๓. อเตกัจฉา ได้แก่กัณฑ์ที่แก้ไขไม่ได้ คืออาบัติปาราชิก ฯ
สเทกัจฉา ได้แก่กัณฑ์ที่ยังแก้ไขได้ คืออาบัติสังฆาทิเสสเป็นต้น ฯ
ภิกษุต้องอาบัติที่เป็นอเตกัจฉาเข้าแล้ว ขาดจากความเป็นภิกษุ
ต้องอาบัติที่เป็นสเทกัจฉา กล่าวคืออาบัติสังฆาทิเสสเข้าแล้ว พึงอยู่กรรม
จึงพ้นได้ ต้องอาบัติอีก ๕ อย่างที่เหลือ พึงแสดงต่อหน้าสงฆ์หรือคณะ
หรือภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง จึงพ้นได้ ฯ

๔. ภิกษุจำเป็นต้องกายมารดาในเวลาพยาบาลไปด้วยจิตกตัญญู ปรับเป็นอาบัติ
ทุกกฏผิดหรือถูก เพราะเหตุไร ?
๔. ปรับเป็นอาบัติทุกกฏถูกต้องแล้ว เพราะกายมารดาเป็นวัตถุอนามาส ถือเป็น
สิ่งที่ทรงห้ามไม่ให้ภิกษุจับต้อง แม้เป็นกายมารดาของตนก็ไม่มีกรยกเว้น ฯ
๕. อติเรกจีวร อติเรกบาตร ได้แก่จีวรและบาตรเช่นไร ? จีวรและบาตร
ชนิดนี้ ภิกษุเก็บไว้ได้กี่วัน ?
๕. ได้แก่ จีวรและบาตรนอกจากจีวรและบาตรที่อธิฐาน
เก็บไว้ได้เพียง ๑๐ วันเป็นอย่างยิ่ง ฯ
๖. ภิกษุนำแก้อื้อของสงฆ์ไปใช้ในที่กลางแจ้งแล้ว เมื่อจะหลีกไป ฟังปฏิบัติ
อย่างไร ? ถ้าไม่ปฏิบัติเช่นนั้น ต้องอาบัติอะไร ?
๖. ฟังปฏิบัติอย่างนี้ คือ เก็บเอง ใช้ให้ผู้อื่นเก็บ หรือมอบหมายแก่ผู้อื่น ฯ
ถ้าไม่ปฏิบัติเช่นนั้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ
๗. ภิกษุขอปัจจัย ๔ ต่อผู้ที่ปวารณาไว้ มีพระพุทธานุญาตให้ปฏิบัติอย่างไร ?
๗. ให้ปฏิบัติดังนี้ ถ้าเขาปวารณาโดยมีกำหนดเวลา ฟังขอได้เพียงกำหนด
เวลานั้น แต่ถ้าเขาปวารณาโดยไม่ได้กำหนดเวลา ฟังขอได้เพียง ๔ เดือน
เท่านั้น เว้นไว้แต่เขาปวารณาอีก หรือปวารณาเป็นนิตย์ ฯ

๘. ภิกษุเข้าบ้านโดยไม่ได้ออกลาภิกษุอื่นผู้มีอยู่ในอาวาส ต้องอาบัติอะไรหรือไม่? จงอธิบาย
๘. ถ้าเข้าบ้านในเวลาที่เป็นกาล คือตั้งแต่เช้าถึงเวลาก่อนเที่ยงวัน ไม่ต้องอาบัติ ถ้าเข้าบ้านในเวลาวิกาล คือตั้งแต่หลังเที่ยงวันไป ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีกิจด่วน (หรือผู้อยู่ในนิสสัย) ฯ
๙. ภิกษุนั่งในบ้านพูดเสียงดังจะต้องอาบัติอะไร?
๙. ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ
๑๐. ในเสขยวัตรมีสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติให้ภิกษุช่วยกันรักษาสีงแวดล้อมโดยอนุโลมไว้อย่างไร?
๑๐. ทรงห้ามไม่ให้ภิกษุผู้ไม่เป็นไข้ ถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ และบ้วนขะพะลงในของเขียว และในน้ำ ฯ

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อุทพิณทุนิปาเตน

อุทกมุโรปี ปุริติ

อาปุริติ พาโล ปาปสุส

โลกัม โลกปี อาจิน.

แม่หม่อนน้ำยังเต็มด้วยหยาดน้ำจันได คนเขลาสั่งสมบาป แม้ทีละ
น้อย ๆ ก็เต็มด้วยบาปจันนั้น.

(พุทธ)

จุ.ธ. ๒๕/๓๑.

แต่ขออธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า
๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่
จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้สนิทติดต่อกัน
สมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. กัมมัญฐานที่พระอุปัชฌาย์สอนแก่ผู้ขอบรรพชาอุปสมบทว่า เกสา โลมา
นขา ทนฺตา ตโจ ตโจ ทนฺตา นขา โลมา เกสา นั้น เรียกชื่อว่า
อะไร? เป็นสมถกัมมัญฐานหรือวิปัสสนากัมมัญฐาน?
๑. ชื่อว่า ตจปัญจกัมมัญฐาน หรือ มूलกัมมัญฐาน ๗
เป็นได้ทั้งสมถกัมมัญฐานและวิปัสสนากัมมัญฐาน ๗
๒. แสงหาอะไรเป็นการแสวงหาอย่างประเสริฐ แสงหาอะไรเป็นการแสวงหา
ไม่ประเสริฐ?
๒. ในพระสูตรแสดงว่า แสงหาสภาพอันมิใช่ของมีขรา พยาธิ มรณะ คือ
คุณธรรมมีพระนิพพานเป็นอย่างสูง เป็นการแสวงหาอย่างประเสริฐ
เรียกว่าอริยปริเยสนา
แสงหาของมีขรา พยาธิ มรณะ เช่นหาของเล่น เป็นการแสวงหา
ไม่ประเสริฐ เรียกว่าอนริยปริเยสนา ๗

๓. ผู้มีอัตตาริปเตยยะ กับผู้มีธัมมาริปเตยยะ มีความมุ่งหมายในการทำงานต่างกันอย่างไร ?

๓. ผู้มีอัตตาริปเตยยะปรารถนาภาวะของตนเป็นใหญ่ ทำด้วยมุ่งให้สมภาวะของตน ผู้ทำมุ่งผลอันจะได้แก่ตน หรือมุ่งความสะดวกแห่งตน ส่วนผู้มีธัมมาริปเตยยะ ทำด้วยไม่มุ่งหมายอย่างอื่น เป็นแต่เห็นสมควร เห็นว่าถูกก็ทำ หรือทำด้วยอำนาจเมตตากฎาเป็นอาทิ ฯ

๔. ญาณ ๓ ที่เป็นไปในทุกขสัจ มีอธิบายอย่างไร ?

๔. มีอธิบายว่า

๑. ปรีชาหยั่งรู้ว่า นี่ทุกขสัจ จัดเป็นสัจจญาณ

๒. ปรีชาหยั่งรู้ว่า ทุกขสัจเป็นสภาพที่ควรกำหนดรู้ จัดเป็นกิจจญาณ

๓. ปรีชาหยั่งรู้ว่า ทุกขสัจที่ควรกำหนดรู้ ได้กำหนดรู้แล้ว จัดเป็นกตญาณ ฯ

๕. อปัสเสนธรรม (ธรรมเป็นที่พึง) ข้อที่ ๒ ว่า พิจารณาแล้วอดกลั้นของอย่างหนึ่ง นั้นมีอธิบายอย่างไร ?

๕. มีอธิบายว่า อดกลั้นอารมณ์อันไม่เป็นที่เจริญใจ ต่างโดยหนาว ร้อน หิว กระหาย ถ้อยคำเลียดแทง และทุกขเวทนามันแรงกล้า ฯ

๖. อริยวงศ์ คืออะไร ? มีกี่อย่าง ? ข้อที่ ๔ ว่าอย่างไร ?

๖. คือ ปฏิปทาของพระอริยบุคคลผู้เป็นสมณะ ฯ มี ๔ อย่าง ฯ

ข้อที่ ๔ ว่า ยินดีในการเจริญกุศลและการละอกุศล ฯ

๓. ปัญจันธ ได้ชื่อว่าเป็นมาร เพราะเหตุไร ?

๓. เพราะปัญจันธนั้น บางทีทำความลำบากให้ อันเป็นเหตุเบียดเบียน จนถึงฆ่าตัวตายเสียเองก็มี ฯ

๘. สมาริระดับไหน จึงจัดเป็นจิตตวิสุทธิ ความหมดจดแห่งจิต ?

๘. สมาริทั้งที่เป็นอุปจาระทั้งที่เป็นอัปปนา โดยที่สุคตฉิกสมาริคือสมาริชั่วขณะ พอเป็นรากฐานแห่งวิปัสสนา จัดเป็นจิตตวิสุทธิ ฯ

๕. สังฆคุณ ๘ มีอะไรบ้าง ? จะย่นให้เหลือเพียง ๒ ได้อย่างไร ?

๕. มี ๑. สุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว

๒. อุสุปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว

๓. ฌายปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติเป็นธรรม

๔. สามิฉิปปฏิปันโน เป็นผู้ปฏิบัติสมควร

๕. อาหุเนยโย เป็นผู้ควรของค่านับ

๖. ปาหุเนยโย เป็นผู้ควรของต้อนรับ

๗. ทกฺขิณเณยโย เป็นผู้ควรของท่านุญ

๘. อณฺชลิกรณิโย เป็นผู้ควรทำอัญชลี [ประณมมือไหว้]

๙. อนฺตุตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสุตฺตํ เป็นนาบุญของโลก
ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ฯ

ข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ เป็นอัตตหิตคุณ คือคุณเกื้อกูลแก่ตนเอง

ข้อ ๕ ถึงข้อ ๑๐ เป็นปรหิตคุณ คือคุณเกื้อกูลแก่ผู้อื่น ฯ

๑๐. กรรมที่บุคคลทำได้ ทำหน้าที่อย่างไรบ้าง ?

๑๐. ทำหน้าที่ คือ

๑. แต่ง (วิบาก) ให้เกิด เรียกว่า ชนกรรม
๒. สนับสนุน (วิบากของกรรมอื่น) เรียกว่า อุปัตถัมภกรรม
๓. บีบคั้น (วิบากของกรรมอื่น) เรียกว่า อุปปีฬกรรม
๔. ตัดรอน (วิบากของกรรมอื่น) เรียกว่า อุปฆาตกรรม ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. การที่พระเจ้าพิมพิสารเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เป็นเหตุให้พระองค์ได้รับอนุตตรियะอะไรบ้าง ?
๑. ได้อนุตตรियะ ๓ อย่าง คือ
 พระองค์ได้เฝ้า เป็นทาสยานุตตรियะ
 ได้ทรงสดับธรรม เป็นสวานุตตรियะ
 ได้ธรรมจักขุเห็นธรรมนั้น เป็นลาภानุตตรियะ ฯ
๒. พระวาจาที่ตรัสให้อุปสมบทแก่พระอัญญาโกณฑัญญะ และพระยสะเหมือนกันหรือต่างกัน ? เพราะเหตุไร ?
๒. เหมือนกันตรงที่ทรงรับเข้ามาสู่พรหมจรรย์ ว่า “จงเป็นภิกษุมาริณฺณ ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว จงประพฤติพรหมจรรย์เถิด”
 ต่างกันที่พระอัญญาโกณฑัญญะ มีพระพุทธคำรัสต่อท้ายว่า “เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบ” เพราะท่านยังไม่บรรลุพระอรหัตต์
 ส่วนพระยสะ ไม่มีคำว่า “เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบ” เพราะท่านบรรลุพระอรหัตต์แล้ว ฯ

๓. พระอัญญาโกณฑัญญะ กับพระอรุเวลกัสสปะทูลขอบวชในพระศาสนาโดยมีมูลเหตุความเป็นมาต่างกันอย่างไร ?

๓. ต่างกันอย่างไร พระอัญญาโกณฑัญญะได้ธรรมจักขุ ก็อดองตาเห็นธรรมที่ท่านกล่าวว่าเป็นพระโสดาบัน มีศรัทธาในพระศาสนามั่นคงแล้ว จึงขอบวช ฯ

พระอรุเวลกัสสปะได้ปริชาหยั่งเห็นว่าลัทธิของตนหาแก่นสารไม่ได้ หลงถือตนว่า เป็นผู้วิเศษ แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ ได้ความสลดใจจึงลอบบริหารชฎิลของตนเสียแล้วจึงขอบวช ฯ

๔. ขณฺฑ ๓ ฟีน้อง มีชื่อว่าอะไรบ้าง ? ได้บรรลุพระอรหัตต์เพราะฟังพระธรรมเทศนาชื่ออะไร ?

๔. พระอรุเวลกัสสปะ พระนทิกัสสปะ พระคยากัสสปะ ฯ
ฟังอาทิตตปริยายสูตร ฯ

๕. จงระบุชื่อพระสาวกผู้ที่บวชเพราะเหตุต่อไปนี้

๑. บวชเพราะศรัทธา

๒. บวชเพราะจำใจ

๓. บวชเพราะหลงใหลในรูป ฯ

๕. ๑. บวชเพราะศรัทธา คือ พระรัฐบาล

๒. บวชเพราะจำใจ คือ พระนันทะ

๓. บวชเพราะหลงใหลในรูป คือ พระวักกलि ฯ

๖. อนุพุทธที่เป็นสาวกสาวิกาของพระศาสดา ซึ่งได้รับการอุปสมบทด้วยวิธีพิเศษมีบ้างหรือไม่? ถ้ามี คือใคร? อุปสมบทด้วยวิธีใด?
๖. มี ๑ คือ พระมหากัสสปะ อุปสมบทด้วยวิธีรับพระโอวาท ๓ ข้อ พระนางมหาปชาบดีโคตมี อุปสมบทด้วยวิธีรับครุธรรม ๘ ประการ ๑
๗. “หม่มมนุษย์ในโลกนี้ อาศัยอะไรจึงบูชาัญญวงสรวงเทวดา” นี่เป็นปัญหาของใคร? และได้รับพุทธพยากรณ์ว่าอย่างไร?
๗. เป็นปัญหาของปุณณกมาณพ
ได้รับพุทธพยากรณ์ว่า หม่มมนุษย์เหล่านั้น อยากได้ของที่ตนปรารถนา อาศัยของที่มีชราทรุดโทรม จึงบูชาัญญวงสรวงเทวดา ๑
๘. ข้อธรรมว่า “โลกคือหมู่สัตว์อันชรา นำเข้าไปใกล้ ไม่ยั่งยืน” เรียกว่าธรรมอะไร? ใครแสดงแก่ใคร?
๘. เรียกว่า ธรรมเทศ ๑
พระรัฐบาลแสดงถวายแก่พระเจ้าโกรัพยะ ๑

ศาสนพิธี

๕. การถวายผ้าวัสติกสาฎกนั้น มีมูลเหตุมาจากอะไร? ใครเป็นผู้ถวายคนแรก?
๕. มีมูลเหตุมาจากเดิมยังไม่มีพุทธานุญาตให้ภิกษุมียาวัสติกสาฎก ภิกษุทั้งหลายจึงเปลื้องกายอาบน้ำ นางวิสาขา มหาอุบาสิกา ทราบเรื่องนั้นแล้วเห็นว่าไม่สมควรแก่เพศสมณะ จึงทูลขอพระพุทธานุญาต เพื่อถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่ภิกษุทั้งหลาย ๑

๑๐. จงเขียนอุโบสถศีล เฉพาะข้อที่ ๗ มาดู

๑๐. นจฺจ กิํต วาทิต วิสุก ทสฺสนา มาลา คนฺธ วิเลปน ธารณ มนฺฑน
วิภูสนฺธุจฺจนา เวรมณิ ลิกฺขปทํ สมายิยามิ ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. ภิกษุแม่ล่วงละเมิดพระวินัยแล้วไม่ต้องอาบัติ ได้รับยกเว้นทุกสิกขาบท ได้แก่ภิกษุประเภทไหนบ้าง ?
๑. ได้แก่ ภิกษุบ้าคลั่งจนไม่มีสติสัมปชัญญะ
ภิกษุเพ้อจนไม่รู้สีกตัว
ภิกษุกระสับกระส่าย เพราะมีเวทนากล้าจนถึงไม่มีสติ ฯ
๒. สังฆกรรม ๓ อย่างนี้ คือ การสวดปาฏิโมกข์ อุปสมบทกรรม และ
อัปภาณกรรม มีจำกัดจำนวนสงฆ์อย่างน้อยเท่าไรจึงจะถูกต้องตาม
พระวินัย ?
๒. การสวดปาฏิโมกข์ ต้องการสงฆ์จตุรกร คือ ๔ รูปเป็นอย่างน้อย
อุปสมบทกรรมในปัจฉิมประเทศ ต้องการสงฆ์ปัญจกร คือ ๕ รูป
เป็นอย่างน้อย อุปสมบทในมัธยมประเทศ ต้องการสงฆ์ทศวรรค คือ
๑๐ รูปเป็นอย่างน้อย
อัปภาณกรรม ต้องการสงฆ์วิสตติวรรค คือ ๒๐ รูปเป็นอย่างน้อย ฯ

๓. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ อุปัชฌายะ สัททวิहारิก นิสสัย

๓. อุปัชฌายะ เป็นชื่อเรียกภิกษุผู้รับให้ฟังฟัง แปลว่าผู้ฝึกสอนหรือผู้ดูแล
สัททวิहारิก เป็นชื่อเรียกภิกษุผู้ฟังฟัง แปลว่าผู้อยู่ด้วย
นิสสัย เป็นชื่อเรียกภิกษุที่ฟังฟัง ฯ

๔. ภิกษุผู้ได้รับเสนาสนะของสงฆ์ให้เป็นที่อยู่อาศัย ควรเอาใจใส่รักษาเสนาสนะ
นั้นอย่างไร ?

๔. ควรเอาใจใส่รักษาดังนี้

๑. ไม่ทำให้เปราะเปื้อน

๒. ขำระให้สะอาด

๓. ระวังไม่ให้ชำรุด

๔. รักษาเครื่องเสนาสนะ

๕. ตั้งน้ำจันทน์น้ำใซ้ไว้ให้พร้อม

๖. ของใช้สำหรับเสนาสนะหนึ่งอย่านำไปใช้ที่อื่นให้กระจัดกระจาย ฯ

๕. คำว่า วัตถุเป็นอนามาส คืออะไร ? ภิกษุจำเป็นต้องวัตถุเป็นอนามาสเป็น
อาบัติอะไร ?

๕. คือ สิ่งที่ภิกษุไม่ควรจับต้อง ฯ

ภิกษุจำเป็นต้องมาตุคาม เป็นอาบัติสังฆาทิเสส ฤทธัจจย และทุกกฏ
ตามประโยค จับต้องบังเหาะก็ด้วยความกำหนดเป็นอาบัติฤทธัจจย
นอกนั้นเป็นวัตถุแห่งอาบัติทุกกฏทั้งหมด ฯ

๖. ภิกษุอยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือนจนได้ปวารณา ย่อมได้อานิสงส์แห่งการจำพรรษาอะไรบ้าง ?

๖. ได้รับอานิสงส์ ๕ อย่าง คือ

๑. เทียวไปไม่ต้องบอกลาตามสิกขาบทที่ ๖ แห่งอเจลกวรรค
ในปาจิตติยกัณฑ์

๒. เทียวจาริกไปไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ

๓. คั่นคนโภชน์ และปริมปรโภชน์ได้

๔. เก็บบอดิเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา

๕. จีวรอันเกิดขึ้นในที่นั้น เป็นของได้แก่พวกเธอ

ทั้งได้โอกาสเพื่อกรานกฐิน และรับอานิสงส์ ๕ นั้นเพิ่มออกไปอีก ๔ เดือน
ตลอดหมื่นตฤดู ฯ

๗. ปวารณามีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ? ในอาวาสหนึ่งมีภิกษุจำพรรษา ๓ รูป
เมื่อถึงวันปวารณา พึงปฏิบัติอย่างไร ?

๗. มี ๓ อย่าง ฯ

คือ สังฆปวารณา คณปวารณา และบุคคลปวารณา ฯ

พึงทำคณปวารณา ฯ

๘. องค์ที่เป็นลักษณะแห่งการถือวิสาสะ คืออะไรบ้าง ?

เห็นว่าข้อไหนสำคัญ ฯ

๘. คือ เป็นผู้เคยได้เห็นกันมา ๑ เป็นผู้เคยคบกันมา ๑ ได้พูดกันไว้ ๑
ยังมีชีวิตอยู่ ๑ รู้ว่าของนั้นเราถือเอาแล้วเขาจักพอใจ ๑ ฯ

เห็นว่าข้อสุดท้ายสำคัญ ฯ

๙. ภิกษุได้ชื่อว่า อาจารย์โคจรสัมปันโน ผู้ถึงพร้อมด้วยมารยาทและโคจร
เพราะประพฤติปฏิบัติเช่นไร ?

๙. เพราะมีความประพฤติปฏิบัติสุภาพเรียบร้อยสมบูรณ์ด้วยอภิสมาจาริกวัตร
เว้นจากอโคจร คือบุคคลและสถานที่ที่ไม่สมควรไป ฯ

๑๐. เกส ๕ มีอะไรบ้าง จัดเป็นกาลิกอะไร ?

๑๐. เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ฯ

จัดเป็นสัตตาทกาลิก ฯ

กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

นิเทศาณัติ สภาณัติ อนุชฎาตา จ โย นโร
อลโส โกรปณณณ ตํ ปราภวโต มุข.

คนใดมักหลับ มักคุย และไม่ขยัน เกียจคร้าน มีความมั่วทะลุ
ข้อนั้นเป็นเหตุของผู้ฉิบหาย.

(พุทธ)

พ. ศ. ๒๕/๓๔๖.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิต
ซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเจตนาวิชาธรรม นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. พระพุทธดำรัสสอนหนึ่งว่า “ผู้ทั้งหลายจงมาดูโลกนี้อันตระการดุจราชรถ”
ดังนี้ โดยมีพระพุทธประสงค์อย่างไร ?
๑. มีพระพุทธประสงค์เพื่อทรงชักชวนแนะนำให้ดูถึงคุณโทษประโยชน์มิใช่ประโยชน์
ของโลก เช่นเดียวกับคูละคร มิให้หลงชมความสวยงามต่าง ๆ แต่ให้
เพ่งดูคติที่ดีและชั่ว มิให้เผลอมัวไปตามสิ่งนั้น ดังตรัสต่อไปอีกว่า เป็นที่
คนเขลาหมกอยู่ แต่ผู้รู้หาซึ้งคิดไม่ว่า
๒. ความอยากที่เข้าลักษณะเป็นตัณหา และไม่เป็นตัณหานั้น ได้แก่ความอยาก
เช่นไร ? เพราะเหตุไร ?
๒. ความอยากที่เข้าลักษณะทำให้เกิดในภพอีก ประกอบด้วยความกำหนัด
ด้วยอำนาจความยินดี เพลิดเพลินในอารมณ์นั้น ๆ อย่างนี้จัดเป็นตัณหา
เพราะเป็นทุกขสมุทัย เหตุให้ทุกข์เกิด ส่วนความอยากที่มีอยู่โดยปกติ
ธรรมดาของคนทุกคน แม้กระทั่งพระอริยเจ้า เช่นความอยากข้าว
อยากน้ำ เป็นต้น ไม่จัดว่าเป็นตัณหา เพราะเป็นความอยากที่เป็นไปตาม
ธรรมดาของสังขาร ฯ

๓. การกำหนดรู้ความเป็นอนัตตาแห่งสังขารด้วยความเป็นสภาพสูญนั้น คือ รู้อย่างไร ?
๓. คือ รู้จักพิจารณากำหนดเห็นสังขารกระจายเป็นส่วนย่อยๆ จากมนคือก้อน จนเห็นเป็นความว่าง ถอนจนสัญญาความสำคัญหมายว่าเป็นก้อน อันได้แก่ ความถือเอาโดยนิमित ว่าเรา ว่าเขา ว่าผู้หนึ่ง ว่าผู้นี้ เสียได้ ฯ
๔. วิราคะในพระบาลีว่า “วิราโค เสฏโฐ ฐมฺมานํ วิราคะประเสริฐกว่า ธรรมทั้งหลาย” และในพระบาลีว่า “วิราคา วิมฺบุจฺจติ เพราะสิ้นกำหนด ย่อมหลุดพ้น” ต่างกันอย่างไร ?
๔. วิราคะในพระบาลีแรกเป็นไวยาจน์คือคำแทนชื่อพระนิพพาน วิราคะในพระบาลีหลังเป็นชื่อของพระอริยมรรค ฯ
๕. บาลีแสดงปฏิปทาแห่งสันติว่า “โลกามิสํ ปชฺเห สนฺตึเปกฺโข” แปลว่า ผู้เพ่งความสงบพึงละอาภิสในโลกเสีย ดังนี้ คำว่า อาภิสในโลก หมายถึงอะไร ? ที่เรียกอย่างนั้นเพราะเหตุไร ?
๕. หมายถึงเบญจพิธกามคุณ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อันน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ฯ
ที่เรียกอย่างนั้น เพราะเป็นเครื่องล่อใจให้ติดในโลก คุณเหยื่ออันเบ็ดเกี่ยวอยู่ ฉะนั้น ฯ

๖. กัมมัญฐานที่พระอุปัชฌาย์สอนแก่ผู้บรรพชาอุปสมบทว่า เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ ตโจ ทนฺตา นขา โลมา เกสา นั้น จัดเข้าใน สติปัฏฐานข้อใด ? ให้พิจารณาอย่างไร ?
๖. จัดเข้าในกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ฯ
ให้พิจารณาน้อมใจให้เห็นเป็นของน่าเกลียดปฏิกูล ทั้งในกายตน ทั้งในกายผู้อื่น ฯ
๗. กายคตาสติกัมมัญฐานกับอสุภกัมมัญฐาน มีอารมณ์ต่างกันอย่างไร ? แก่นิर्वณข้อใดได้ ?
๗. กายคตาสติกัมมัญฐาน มีอาการ ๓๒ ในร่างกายเป็นอารมณ์
อสุภกัมมัญฐาน มีซากศพเป็นอารมณ์ ฯ
แก้กามฉันทนิर्वณ ฯ
๘. จงแสดงพระพุทธรคุณ ๕ โดยอรรถสมบัติและปริศนปฏิบัติ พอได้ใจความ
๘. พระพุทธรคุณ คือ อรหํ สมมาสมพุทฺโธ วิชชาจรณสมปนฺโน สุกโต โลกาวิทู เป็นพระพุทธรคุณส่วนอรรถสมบัติ
พระพุทธรคุณ คือ อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตุถา เทวมนุสฺसानํ เป็นพระพุทธรคุณส่วนปริศนปฏิบัติ
พระพุทธรคุณ คือ พุทฺโธ ภควา เป็นพระพุทธรคุณทั้งอรรถสมบัติและปริศนปฏิบัติ ฯ

๘. ปัญญาเห็นอย่างไร ชื่อว่าวิปัสสนาปัญญา ?

๘. ปัญญาอันเห็นตามเป็นจริง คือกำหนดรู้สังขารโดยความเป็นของไม่เที่ยง ๑ โดยความเป็นทุกข์ ๑ โดยความเป็นอนัตตา ๑ ถอนความถือมั่นด้วยอำนาจตณฺหา มานะ ทิฏฐิเสียได้ ชื่อว่าวิปัสสนาปัญญา ฯ

๑๐. ในสัญญา ๑๐ ข้อที่ ๕ ว่าปหานสัญญา ความสำคัญหรือความใส่ใจในการละ ขอทราบว่ ทรงสอนให้ละอะไรบ้าง ?

๑๐. ทรงสอนให้ละ

๑. กามวิตก

๒. พยาบาทวิตก

๓. วิหิงสาวิตก

๔. ธรรมอันเป็นบาปเป็นอกุศล

ทั้ง ๔ นี้ ที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เกิดขึ้นอีก ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธทศานุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. ศากยวงศ์สืบเชื้อสายมาจากใคร? ที่ได้นามว่า ศากยะ เพราะเหตุไร?
๑. สืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าโอกกากราช ฯ
เพราะเหตุ ๒ ประการ คือ
 ๑. เพราะได้ซื้อตามชนบทที่ตั้งเมือง
 ๒. เพราะมีความกล้าหาญ สามารถตั้งเมืองได้เอง ฯ
๒. พระวาทที่พระมหาบุรุษทรงเปล่งครั้งแรก เรียกว่าอะไร? ความว่าอย่างไร?
๒. เรียกว่า อาสภิวาจา ฯ
ความว่า “เราเป็นผู้เลิศแห่งโลก (อภิลุหมสุมิ โลกุตฺต) เราเป็นผู้เจริญแห่งโลก (เชฏฺโฐหมสุมิ โลกุตฺต) เราเป็นผู้ประเสริฐแห่งโลก (เสฏฺโฐหมสุมิ โลกุตฺต) ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย (อยมนฺติมา ชาติ) บัดนี้ ภพใหม่มิได้มี (นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโว)” ฯ

๓. การที่พระพุทธองค์ทรงเลิกการทรมานพระวรกายแล้ว กลับมาเสวยพระกระยาหาร เพราะทรงพิจารณาเห็นอย่างไร ?
๓. เพราะทรงพิจารณาเห็นว่า คนที่ไม่บริโภคอาหารจนร่างกายหมดกำลัง ไม่สามารถบำเพ็ญเพียรทางจิตได้ ฯ
๔. เมื่อพระเบญจวัคคีย์ได้ดวงตาเห็นธรรม ได้อุปสมบทด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทาแล้ว พระบรมศาสดาทรงพิจารณาเห็นอย่างไรจึงทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรโปรดพระเบญจวัคคีย์ ?
๔. ทรงพิจารณาเห็นว่า พระเบญจวัคคีย์ตั้งอยู่ในที่แห่งสาวก มีอินทรีย์คือศรัทธาเป็นต้น แก่กล้า ควรเจริญวิปัสสนาเพื่อวิมุตติได้แล้ว จึงทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรโปรดพระเบญจวัคคีย์ ฯ
๕. พระอัสสชิเถระแสดงธรรมโดยย่อแก่อุปติสสปริพาชก ความว่าอย่างไร และได้ผลอย่างไร ?
๕. มีความว่า ธรรมใดเกิดแต่เหตุ พระศาสดาทรงแสดงเหตุของธรรมนั้นและความดับแห่งธรรมนั้น พระศาสดาทรงสั่งสอนอย่างนี้ ฯ
อุปติสสปริพาชกได้ฟังแล้ว ได้ธรรมจักขุ ดวงตาเห็นธรรม ฯ
๖. การอุปสมบทด้วยญัตติจตุตถกรรมวาจา พระสาวกผู้เป็นอุปัชฌายะ และเป็นสัทธวัหาริกรูปแรก คือใคร ?
๖. พระสารีบุตร เป็นอุปัชฌายะรูปแรก ฯ
พระราชนะ เป็นสัทธวัหาริกรูปแรก ฯ

๓. ข้อความว่า “วรรณะใดประพตีกุศลกรรมบถ วรรณะนั้นย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์” ดังนี้ ใครกล่าว และกล่าวแก่ใคร ?

๓. พระมหากัจจายนะ กล่าว ฯ
กล่าวแก่พระเจ้ามรุตราชอวันตบุตร ฯ

๔. ปัญหาว่า “โลกคือหมู่มืด อันอะไรปิดบังไว้ จึงหลงดูอยู่ในที่มืด” ดังนี้ ใครเป็นผู้ถาม ? ได้รับคำพยากรณ์ว่าอย่างไร ?

๔. อชิตมาณพเป็นผู้ถาม ฯ
ได้รับการพยากรณ์ว่า โลกคือหมู่มืด อันอวิชชาคือความไม่รู้แจ้งปิดบังไว้ จึงหลงดูอยู่ในที่มืด ฯ

๕. พระสาวกสาวิกาต่อไปนี้ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศในทางใด ?

๑. พระมหาโมคคัลลานะ	๒. พระมหากัสสปะ
๓. พระอุบาลี	๔. พระนางมหาปชาบดีโคตมี
๕. พระนางเขมา	

๕. ๑. พระมหาโมคคัลลานะ เป็นผู้เลิศในทางมฤตยิ
๒. พระมหากัสสปะ เป็นผู้เลิศในทางถิธุงค์
๓. พระอุบาลี เป็นผู้เลิศในทางทรงพระวินัย
๔. พระนางมหาปชาบดีโคตมี เป็นผู้เลิศในทางผู้รัตตัญญู
๕. พระนางเขมา เป็นผู้เลิศในทางปัญญา ฯ

๑๐. พุทธเจดีย์มีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? พระพุทธรูป สงเคราะห์เข้าในเจดีย์ประเภทใด?

๑๐. มี ๔ ประเภท ๑ คือ ธาตุเจดีย์ บริโภคเจดีย์ ธรรมเจดีย์ และอุทเทสิกเจดีย์ ๑

สงเคราะห์เข้าในอุทเทสิกเจดีย์ ๑

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักเรียนชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. สังฆกรรมมีกี่ประเภท? อะไรบ้าง? สังฆกรรมแต่ละประเภท ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในที่เช่นไร?
๑. สังฆกรรมมี ๔ ประเภท ๑ คือ อปโลกนกรรม ๑ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ ๑
อปโลกนกรรม ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในเขตสีมา หรือนอกเขตสีมาก็ได้
ส่วนญัตติกรรม ญัตติทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม ทรงอนุญาตให้สงฆ์พร้อมเพรียงกันทำในเขตสีมา จะเป็นพัทธสีมา หรืออพัทธสีมาก็ได้ ๑
๒. ความพร้อมของสงฆ์ครบองค์ที่กำหนดเป็นส่วนสำคัญในการประกอบสังฆกรรมนั้น ๆ เมื่อครบองค์สงฆ์ตามที่กำหนด สังฆกรรมนั้น ๆ เป็นอันใช้ได้แล้ว หรือยังมีช่องทางเสียหายอื่นอีก? จงชี้แจง
๒. นับว่าเป็นใช้ได้เฉพาะแต่อปโลกนกรรมเท่านั้น ส่วนสังฆกรรมอื่น ๆ อีก ๓ อย่าง คือ ญัตติกรรม ๑ ญัตติทุติยกรรม ๑ ญัตติจตุตถกรรม ๑ ยังมีช่องทางเสียหายอื่นอีก คือ วัตถุวิบัติบ้าง สีมาวิบัติบ้าง กรรมวาจา-วิบัติบ้าง ๑

๓. พัทธสีมา มีกี่ชนิด ? อะไรบ้าง ? สีมาผูกเฉพาะบริเวณอุโบสถเรียกว่าอะไร ?
๓. มี ๓ ชนิด คือ สีมาผูกเฉพาะบริเวณโรงอุโบสถ เรียกพัทธสีมา ๑ สีมาผูกทั่ววัด เรียกมหาสีมา ๑ สีมาผูก ๒ ชั้น ๑ ๑ เรียกว่าพัทธสีมา ๑
๔. พระทัตพมัลลบุตร มีความดำริอย่างไร พระศาสดาทรงทราบแล้ว ทรงสาธุการ ตรัสให้สงฆ์สมมติให้ท่านรับหน้าที่อะไรบ้าง ?
๔. ท่านดำริว่า ท่านอยู่จบพรหมจรรย์แล้ว ควรจะรับฐานะของสงฆ์จึงกราบทูล พระศาสดาทรงสาธุการแล้ว ตรัสให้สงฆ์สมมติท่านให้เป็นภิกขุเทสกะ และเสนาสนคหาปกะ ๑
๕. อะไรเป็น บุพพกิจ และ ปัจฉิมกิจ แห่งอุปสมบทกรรม ?
๕. การให้บรรพชาจนถึงสมมติภิกขุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเพิกจะถึง อันตรายิภกรรมในสงฆ์ เป็นบุพพกิจแห่งอุปสมบทกรรม ๑
การวัดเงาแดด การบอกประมาณแห่งฤดู การบอกส่วนแห่งวัน การบอกสังคีติ การบอกนิสสัย ๔ การบอกอภิกขณิกกิจ ๔ ในลำดับเวลาสดกรรมวาจาจบ เป็นปัจฉิมกิจแห่งอุปสมบทกรรม ๑
๖. อนุวาทาธิกรณ์ คืออะไร ? ระบุด้วยอธิกรณสมณะเท่าไร ? อะไรบ้าง ?
๖. คือ การโจทกันด้วยอาบัตินั้น ๆ ๑ ระบุด้วยอธิกรณสมณะ ๔ อย่าง คือ ๑. สัมมุขาวินัย ๒. สติวินัย ๓. อมูพหวินัย ๔. ตัสสปาปิยสิกา ๑

๓. นาสนา คืออะไร ? บุคคลเช่นไรที่ทรงอนุญาตให้นาสนา ?

๓. คือ การยังบุคคลผู้ไม่สมควรถือเพศภิกษุและสามเณร ให้สละเพศเสีย ฯ

บุคคลที่ทรงพระอนุญาตให้นาสนามี ๓ ประเภท คือ

๑. ภิกษุต้องอันติมัตถุแล้วยังปฎิญาณตนเป็นภิกษุ

๒. บุคคลผู้อุปสมบทไม่ขึ้น ได้รับอุปสมบทแต่สงฆ์

๓. สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ ข้อใดข้อหนึ่ง เช่นเป็นผู้มักผลาญชีวิตสัตว์ เป็นต้น ฯ

๘. จงเขียนคำขออุปสมบทมา

๘. สงฆมณเฑ อุปสมปทํ ยาจามิ อุลลุมปตุ มํ ภนฺเต สงฺโฆ อนุกมปํ
อุปาทาย

ทุติยมปิ ภนฺเต สงฺฆํ อุปสมปทํ ยาจามิ อุลลุมปตุ มํ ภนฺเต สงฺโฆ
อนุกมปํ อุปาทาย

ตติยมปิ ภนฺเต สงฺฆํ อุปสมปทํ ยาจามิ อุลลุมปตุ มํ ภนฺเต สงฺโฆ
อนุกมปํ อุปาทาย ฯ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

๕. ตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ วัดมีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ? และใครเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ?
๕. มี ๒ ประเภท ๆ คือ
๑. วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา
 ๒. สำนักสงฆ์ ๆ เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ๆ คณะสงฆ์อื่น หมายถึงบรรดาบรรพชิตจันนิกายหรืออนันนิกาย ๆ
๑๐. ภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องปฏิบัติอย่างไร ? ถ้าไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษอะไร ?
๑๐. ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัย ๆ ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ๆ

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก**

ของ

**สนามหลวงแผนกธรรม
ปีการศึกษา ๒๕๕๕**

กระทรวง ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ลีล โลเก อนุตฺตร
ศีลเป็นเยี่ยมในโลก

พ. ช. เอก. ๒๗/๒๘.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วยสุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้
ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. สติสัมปชัญญะ จัดเป็นธรรมอะไร ?

ก. ธรรมเป็นโลกบาล

ข. ธรรมมีอุปการะมาก

ค. ธรรมอันทำให้งาม

ง. ธรรมหาได้ยาก

คำตอบ : ข

๒. ธรรมที่คอยกำกับให้รู้ตัวขณะทำ พูด คิด ได้แก่ข้อใด ?

ก. ผู้รักษาความปลอดภัย

ข. พนักงานขับรถ

ค. พนักงานทำความสะอาด

ง. พนักงานไปรษณีย์

คำตอบ : ข

๓. ข้อใด เป็นลักษณะของผู้มีธรรมเป็นโลกบาล ?

ก. กล่าวหาญอดทน

ข. ซื่อสัตย์สุจริต

ค. ไม่ประมาท

ง. ละอายชั่วกลัวบาป

คำตอบ : ง

๔. ธรรมใด เป็นพื้นฐานให้คนมีศีลธรรม ?

ก. สติ สัมปชัญญะ

ข. จันติ โสรัจจะ

ค. หิริ โอตตัปปะ

ง. กตัญญูกตเวทิตา

คำตอบ : ค

๕. ความงามข้อใดสำคัญที่สุด ?

ก. งามจิตใจ

ข. งามกิริยามารยาท

ค. งามร่างกาย

ง. งามเครื่องประดับ

คำตอบ : ก

๖. ข้อใด เป็นลักษณะของผู้มีความงามตามหลักธรรม ?

ก. ไม่นินดีนินร้าย

ข. อวดกลั่นไม่หวั่นไหว

ค. ไม่กระวนกระวาย

ง. ไม่ตื่นตระหนก

คำตอบ : ข

๗. ธรรมข้อใด จัดเป็นเครื่องหมายของคนดี ?

ก. กตัญญูกตเวทีตา

ข. เมตตากรุณา

ค. ประหยัดอดออม

ง. ขยันอดทน

คำตอบ : ก

๘. บิดามารดาถูกทอดทิ้ง เพราะบุตรขาดธรรมข้อใด ?

ก. ตั้งใจเรียน

ข. เชื่อฟัง

ค. ช่วยแบ่งเบาภาระ

ง. จัดการงานดี

คำตอบ : ค

๙. ข้อใด ตรงกับความหมายของคำว่า พุทธะ ?

ก. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ข. ผู้สว่าง สะอาด สงบ

ค. ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ

ง. ผู้ควรทำอัญชลี

คำตอบ : ก

๑๐. ซื่อใด เป็นคุณของพระธรรม ?

ก. ทำให้เป็นเทวดา

ข. ทำให้มีความสุข

ค. ไม่ทำให้เดือดร้อน

ง. ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

คำตอบ : ง

๑๑. หน้าที่หลักของพระสงฆ์คือซื่อใด ?

ก. บิณฑบาต ทำพิธี

ข. เรียน ปฏิบัติ สอน

ค. อบรมกัมมัฏฐาน

ง. ช่วยเหลือสังคม

คำตอบ : ข

๑๒. ปฏิบัติอย่างไร จึงจะชื่อว่าทำตามพระโอวาทของพระพุทธเจ้า ?

ก. ให้ทาน รักษาศีล ทำสมาธิ

ข. สำนวณกาย วาจา ใจ

ค. ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส

ง. เจริญสมณะและวิปัสสนา

คำตอบ : ค

๑๓. สังคมแต่กร้าวเพราะวจีทุจริตซื่อใด ?

ก. พูดเท็จ

ข. พูดคำหยาบ

ค. พูดส่อเสียด

ง. พูดเพ้อเจ้อ

คำตอบ : ค

๑๔. ซื่อใด ไม่จัดเป็นมโนทุจริต ?

ก. โลภอยากได้ของเขา

ข. พยาบาทปองร้ายเขา

ค. เห็นผิดจากคลองธรรม

ง. ก่อการทะเลาะวิวาท

คำตอบ : ง

๑๕. เห็นอย่างไรชื่อว่าเห็นผิดจากคลองธรรม ?

ก. ทำดีได้ดี

ข. ทำชั่วได้ชั่ว

ค. ดีเองชั่วเอง

ง. บาปบุญมีจริง

คำตอบ : ค

๑๖. คนจะดีหรือชั่วเพราะอะไร ?

ก. การศึกษา

ข. การกระทำ

ค. เชื้อชาติ

ง. วงศ์ตระกูล

คำตอบ : ข

๑๗. ข้อใด จัดเป็นมโนสุจริต ?

ก. ไม่นินทาว่าร้ายคนอื่น

ข. ไม่ประทุษร้ายคนอื่น

ค. ไม่เห็นแก่พวกพ้อง

ง. ไม่โลภอยากได้ของเขา

คำตอบ : ง

๑๘. คนถูกโลภะครอบงำมีลักษณะเช่นใด ?

ก. โมโหร้าย

ข. เห็นแก่ตัว

ค. ชอบโอ้อวด

ง. เกียจคร้าน

คำตอบ : ข

๑๙. คนถูกโมหะครอบงำมีลักษณะเช่นใด ?

ก. โมโหร้าย

ข. หงุดหงิด

ค. เชื่อง่าย

ง. ปากจัด

คำตอบ : ค

๒๐. อโศกเป็นเหตุให้เกิดกุศลธรรมข้อใด ?

ก. ไม่เห็นแก่ตัว

ข. ไม่หลงมกมาย

ค. ไม่ขี้บ่น

ง. ไม่โมโหร้าย

คำตอบ : ง

๒๑. ธรรมใด เป็นรากเหง้าแห่งคุณธรรม ?

ก. กุศลมูล

ข. กุศลกรรมบถ

ค. สุจริต

ง. บุญกิริยาวัตถุ

คำตอบ : ก

๒๒. หลักธรรมใด ที่สัตบุรุษบัญญัติไว้ ?

ก. ทาน ศีล ภาวนา

ข. ศีล สมาธิ ปัญญา

ค. ทาน การบวช เลี้ยงดูพ่อแม่

ง. ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส

คำตอบ : ค

๒๓. ข้อใด จัดเป็นบุญตามความหมายบุญกิริยาวัตถุ ?

ก. ความสุข

ข. ความยินดี

ค. ความสงบ

ง. ความปิติ

คำตอบ : ก

๒๔. ผู้ถูกความตระหนี่ครอบงำควรประพฤติธรรมใด ?

ก. บริจาคทาน

ข. รักษาศีล

ค. เจริญภาวนา

ง. ดำรงอินทริย์

คำตอบ : ก

๒๕. โยนิโสมนสิการมีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. คิดไตร่ตรอง

ข. คิดวางแผน

ค. คิดเผื่อแผ่

ง. คิดจดจำ

คำตอบ : ก

๒๖. เพราะเหตุใด จึงควรคบสัตบุรุษ ?

ก. เพราะทำให้รวย

ข. เพราะทำให้สวย

ค. เพราะทำให้เก่ง

ง. เพราะทำให้ได้ดี

คำตอบ : ง

๒๗. ปฏีรูปเทศมีลักษณะเช่นไร ?

ก. มีพื้นที่กว้างขวาง

ข. มีประชากรมาก

ค. มีคนดีในสังคมมาก

ง. มีความสวยงาม

คำตอบ : ค

๒๘. ประพจน์เช่นไร จึงถือว่าตั้งตนไว้ชอบ ?

ก. ละชั่วประพจน์ดี

ข. อยู่ในที่เหมาะสม

ค. มีกัลยาณมิตร

ง. ช่วยเหลือผู้อื่น

คำตอบ : ก

๒๙. คำว่า ค่าของคนอยู่ที่คนของใคร จัดเข้าในอคติข้อใด ?

ก. จันทาคติ

ข. โทสาคติ

ค. โมหาคติ

ง. ภยาคติ

คำตอบ : ก

๓๐. จะรักษาความเที่ยงธรรมไว้ได้ต้องเว้นจากอะไร ?

ก. อกุศล

ข. อคติ

ค. ทุจริต

ง. อบายมุข

คำตอบ : ข

๓๑. เมื่อบาปกรรมเกิดขึ้นควรทำอะไร ?

ก. ควรระวัง

ข. ควรละ

ค. ควรพิจารณา

ง. ควรรักษา

คำตอบ : ข

๓๒. สังวรปธานมีประโยชน์อย่างไร ?

ก. ป้องกันมิให้อกุศลเกิด

ข. ป้องกันความเสื่อม

ค. ละอกุศลธรรม

ง. รักษาอกุศลธรรม

คำตอบ : ก

๓๓. สังจาธิฐาน ตรงกับข้อใด ?

ก. อ่อนนอน

ข. ตั้งใจจริง

ค. พุคจริงทำจริง

ง. รู้จริงเห็นจริง

คำตอบ : ข

๓๔. สิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความสงบใจในอธิฐานธรรม คือข้อใด ?

ก. รูป เสียง กลิ่น รส

ข. ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ค. รากะ โทสะ โมหะ

ง. กาย เวทนา จิต ธรรม

คำตอบ : ค

๓๕. คนทำงานไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดธรรมใด ?

ก. วุฑฒิ ๔

ข. ปธาน ๔

ค. อิทธิบาท ๔

ง. พรหมวิหาร ๔

คำตอบ : ก

๓๖. วิริยะควรใช้เมื่อใด ?

ก. ท้อถอย

ข. สัมหวัง

ค. ผิดหวัง

ง. คาดหวัง

คำตอบ : ก

๓๗. คนเช่นไร เชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท ?

ก. มีสติ

ข. มีศีล

ค. มีสมาธิ

ง. มีปัญญา

คำตอบ : ก

๓๘. คนที่ริษยาผู้อื่นเพราะขาดธรรมอะไร ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. มุทิตา

ง. อุเบกขา

คำตอบ : ค

๓๙. ทุกข์ในอริยสัจ ๔ เกิดจากอะไร ?

ก. ความอยาก

ข. ความโกรธ

ค. ความรัก

ง. ความมัวเมา

คำตอบ : ก

๔๐. การพิจารณาความเจ็บป่วยเนื่อง ๆ ช่วยบรรเทาอะไร ?

ก. ความเมาในวัย

ข. ความเมาในชีวิต

ค. ความเห็นผิด

ง. ความเมาในความไม่มีโรค

คำตอบ : ง

๔๑. คนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่คณะควรประพฤติธรรมใด ?

ก. โพรธิปกจริยธรรม

ข. การวธธรรม

ค. สาราณียธรรม

ง. สัปปริสธรรม

คำตอบ : ค

๔๒. ทรัพย์ภายในดีกว่าทรัพย์ภายนอกอย่างไร ?

ก. ยิ่งใช้ยิ่งหมด

ข. ซื้อขายได้

ค. แลกเปลี่ยนได้

ง. โจรขโมยไม่ได้

คำตอบ : ง

๔๓. ผู้วางตนเหมาะสมตามฐานะ จัดเข้าในสัปปริสธรรมข้อใด ?

ก. รัชมัญญูตา

ข. อัตถัญญูตา

ค. อุตตัญญูตา

ง. มัตตัญญูตา

คำตอบ : ค

๔๔. เมื่อโลกธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ควรทำอะไร ?

ก. ไม่ยินดียินร้าย

ข. ไม่หลงระเริง

ค. ไม่มัวเมา

ง. ไม่เพลิดเพลिन

คำตอบ : ก

๔๕. ความเชื่อใด สงเคราะห์เข้าในทฤษฎะกัมม ?

ก. เชื่อตามตำรา

ข. เชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง

ค. เชื่อในสิ่งที่พบเห็น

ง. เชื่อมั่นในตนเอง

คำตอบ : ข

๔๖. ข้อใด จัดเข้าในสมชีวิตา ?

ก. รู้จักอรรถทรัพย์

ข. รู้จักใช้จ่ายทรัพย์

ค. รู้จักรักษาทรัพย์

ง. รู้จักประกอบอาชีพ

คำตอบ : ข

๔๗. ข้อใด จัดเป็นศีลสัมปทา ?

ก. รักษากาย วาจา

ข. รักษาจิตใจ

ค. รักษาสติ

ง. รักษากุศล

คำตอบ : ก

๔๘. คนปกอลอกมีลักษณะเช่นไร ?

ก. ออกปากฟังไม่ได้

ข. ลับหลังตั้งนินทา

ค. จะทำดีก็คล้อยตาม

ง. คิดเอาแต่ได้

คำตอบ : ง

๔๙. มิตรแท้มีลักษณะเช่นไร ?

ก. คล้อยตามเพื่อน

ข. เกรงใจเพื่อน

ค. เอาใจเพื่อน

ง. ตายแทนเพื่อน

คำตอบ : ง

๕๐. ข้อใด เป็นหน้าที่ของศิษย์พึงปฏิบัติต่ออาจารย์ในทิศ ๖ ?

ก. ช่วยเหลือกิจ

ข. ยกย่อง

ค. เชื่อฟัง

ง. ไม่ดูหมิ่น

คำตอบ : ก

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1. ข	11. ข	21. ก	31. ข	41. ก
2. ข	12. ก	22. ก	32. ก	42. ง
3. ง	13. ก	23. ก	33. ข	43. ก
4. ก	14. ง	24. ก	34. ก	44. ก
5. ก	15. ก	25. ก	35. ก	45. ข
6. ข	16. ข	26. ง	36. ก	46. ข
7. ก	17. ง	27. ก	37. ก	47. ก
8. ก	18. ข	28. ก	38. ก	48. ง
9. ก	19. ก	29. ก	39. ก	49. ง
10. ง	20. ง	30. ข	40. ง	50. ก

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. พุทธประวัติ กล่าวถึงเรื่องของใคร ?

ก. ศาสดา

ข. พระพุทธเจ้า

ค. นักบวช

ง. พระปัจเจกพุทธเจ้า

คำตอบ : ข

๒. ประเทศใด 'ไม่อยู่ในดินแดนชมพูทวีป ?

ก. อินเดีย

ข. ปากีสถาน

ค. ศรีลังกา

ง. เนปาล

คำตอบ : ค

๓. ข้อใด 'ไม่จัดเข้าในกลุ่มวรรณะ ๔ ?

ก. พราหมณ์

ข. แพศย์

ค. ศูทร

ง. จัณฑาล

คำตอบ : ง

๔. ก่อนเจ้าชายสิทธัตถะ จะมาอุบัติในโลกนี้ อยู่สวรรค์ชั้นไหน ?

ก. จาคุมหาราช

ข. ยามา

ค. ดาวดึงส์

ง. ดุสิต

คำตอบ : ง

๕. เมื่อพระนางสิริมหามายาทรงพระครรภ์ สุนิมนิมิตอย่างไร ?

ก. พญาช้างเผือกชูสังข์

ข. พญาช้างเผือกชูดอกบัว

ค. พราหมณ์มอบสังข์ทอง

ง. พราหมณ์มอบดอกบัว

คำตอบ : ข

๖. พระพุทธเจ้า ประสูติก่อนพุทธศักราชกี่ปี ?

ก. ๒๕ ปี

ข. ๓๕ ปี

ค. ๔๕ ปี

ง. ๘๐ ปี

คำตอบ : ง

๗. อาสภิวาจา พระพุทธเจ้าตรัสในวันใด ?

ก. ประสูติ

ข. ตรัสรู้

ค. ปฐมเทศนา

ง. ปรีนิพพาน

คำตอบ : ก

๘. เมื่อพระมารดาสิ้นพระชนม์ ใครเป็นผู้เลี้ยงดูเจ้าชายสิทธัตถะ ?

ก. พระนางกัญจนา

ข. พระนางยโสธรา

ค. พระนางพิมพา

ง. พระนางปชาบดี

คำตอบ : ง

๙. เจ้าชายสิทธัตถะทรงอธิษฐานเพศบรรพชิต ที่ริมฝั่งแม่น้ำใด ?

ก. อโนมา

ข. เนรัญชรา

ค. คงคา

ง. สีนธุ

คำตอบ : ก

๑๐. พระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ณ ที่ใด ?

ก. คยาสีสะ

ข. อุรุเวลาเสนานิคม

ค. อนุปิยัมพวัน

ง. ลักขิววัน

คำตอบ : ข

๑๑. พระมหากษัตริย์ทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา เพราะเหตุใด ?

ก. ทรงท้อพระทัย

ข. ทรงเบื่อหน่าย

ค. ทรงคลายความเพียร

ง. ทรงเห็นว่าไม่ใช่ทางตรัสรู้

คำตอบ : ง

๑๒. ข้อปฏิบัติใด เป็นหนทางแห่งการตรัสรู้ ?

ก. อตตกิลมณานุโยค

ข. กามสุขัลลิกานุโยค

ค. ทุกรกิริยา

ง. มัชฌิมาปฏิปทา

คำตอบ : ง

๑๓. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ในวันใด ?

ก. วันเพ็ญเดือน ๓

ข. วันเพ็ญเดือน ๖

ค. วันเพ็ญเดือน ๘

ง. วันเพ็ญเดือน ๑๒

คำตอบ : ข

๑๔. พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร ?

ก. สมมติสัจจะ

ข. ธรรมสัจจะ

ค. อริยสัจจะ

ง. ปรมัตถสัจจะ

คำตอบ : ค

๑๕. เวไนยสัตว์เปรียบได้กับดอกบัวกี่เหล่า ?

ก. ๒ เหล่า

ข. ๓ เหล่า

ค. ๔ เหล่า

ง. ๕ เหล่า

คำตอบ : ข

๑๖. ทางสุคติต่าง ๒ อย่าง และทางสายกลางอยู่ในพระสูตรใด ?

ก. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ข. อนัตตลักขณสูตร

ค. อาทิตตปริยายสูตร

ง. เวทนาปริคคหสูตร

คำตอบ : ก

๑๗. พระอรหันต์เกิดขึ้นในโลกครั้งแรก เพราะฟังพระสูตรใด ?

ก. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ข. อนัตตลักขณสูตร

ค. อาทิตตปริยายสูตร

ง. อนุปฺพฬิกถา

คำตอบ : ข

๑๘. ผู้ได้ดวงตาเห็นธรรม เป็นพระอริยบุคคลชั้นไหน ?

ก. พระโสดาบัน

ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี

ง. พระอรหันต์

คำตอบ : ก

๑๙. พระสาวกรูปใด ได้รับการอุปสมบทเป็นปฐมเอหิภิกขุ ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระอานนท์

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระอัญญาโกณฑัญญะ

คำตอบ : ง

๒๐. พระพุทธองค์ทรงแสดงอนุปฺพฬิกถาเป็นครั้งแรก แก่ใคร ?

ก. ยสกุณฑลบุตร

ข. มารดา ยสกุณฑลบุตร

ค. บิดา ยสกุณฑลบุตร

ง. ภรรยา ยสกุณฑลบุตร

คำตอบ : ก

๒๑. อุบาสกคนแรกผู้ถึงรัตนะ ๓ คือใคร ?

ก. อนาถปิณฑิกเศรษฐี

ข. ตปุสสะและภัลลิกะ

ค. พระเจ้าสุทโธทนะ

ง. บิดาของพระยสะ

คำตอบ : ง

๒๒. พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมอะไร โปรดขุทฺติล ๓ พี่น้อง ?

ก. รัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ข. อนัตตลักขณสูตร

ค. อาทิตตปริยายสูตร

ง. อนุปฺพฬิกถา

คำตอบ : ค

๒๓. พระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ หลังจากอุปสมบทแล้วกี่วัน ?

ก. ๗ วัน

ข. ๑๒ วัน

ค. ๑๕ วัน

ง. ๓๐ วัน

คำตอบ : ค

๒๔. ขณะบำเพ็ญเพียร พระโมคคัลลานะมีอุปสรรคในเรื่องใด ?

ก. ความหิว

ข. ความร้อน

ค. ความหนาว

ง. ความง่วง

คำตอบ : ง

๒๕. พระสาวกรูปใด ได้รับการอุปสมบทด้วยโอวาท ๓ ข้อ ?

ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ

ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระยสะ

ง. พระสารีบุตร

คำตอบ : ข

๒๖. วันจาตุรงคสันนิบาต พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมอะไร ?

ก. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ข. โอวาทปาฏิโมกข์

ค. อริยธรรม

ง. วิมุตติธรรม

คำตอบ : ข

๒๗. พระพุทธเจ้า ทรงแสดงการไหว้ทิศทั้ง ๖ แก่ใคร ?

ก. นันทมาณพ

ข. โกลิตมาณพ

ค. สิงคาลมาณพ

ง. อุปติสสมาณพ

คำตอบ : ค

๒๘. เธอไม่พึงชงวงคือถือตัวเข้าไปสู่ตระกูล พระองค์ตรัสสอนใคร ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระมหาโมคคัลลานะ

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระอูรุเวลกัสสปะ

คำตอบ : ข

๒๙. ใครทำปูพพเปตพลีเป็นคนแรกในพระพุทธศาสนา ?

ก. พระเจ้าพิมพิสาร

ข. พระเจ้าปเสนทิโกศล

ค. อนาถบิณฑิกเศรษฐี

ง. ฌัญชัยเศรษฐี

คำตอบ : ก

๓๐. พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขาร ณ สถานที่ใด ?

ก. ปาสาณเจดีย์

ข. อนิมิสเจดีย์

ค. ปาวาลเจดีย์

ง. มกุฏพันธนเจดีย์

คำตอบ : ค

๓๑. พระพุทธองค์ทรงจำพรรษาที่ ๔๕ ณ ที่ไหน ?

ก. ภัณฑุคาม

ข. เวฬุคาม

ค. ชัมพูคาม

ง. หัตถิคาม

คำตอบ : ข

๓๒. พระปัจจิมโอวาทของพระพุทธเจ้า ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ก. ความกตัญญู

ข. ความไม่ประมาท

ค. ความสามัคคี

ง. ความอดทน

คำตอบ : ข

๓๓. พระพุทธองค์ตรัสสั่งให้ลงพรหมทัณฑ์แก่ใคร ?

ก. พระนันทะ

ข. พระเทวทัต

ค. พระสุภัททะ

ง. พระอุทายี

คำตอบ : ก

๓๔. สถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ มีชื่อว่าอะไร ?

ก. มกุฏพันธนเจดีย์

ข. ปาสาณเจดีย์

ค. ปาวาลเจดีย์

ง. อุทเทสิกเจดีย์

คำตอบ : ก

๓๕. ใครเป็นผู้ทำหน้าที่แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ?

ก. มัลลกะศรัย

ข. มหาพราหมณ์

ค. วิศวการพราหมณ์

ง. โทณพราหมณ์

คำตอบ : ง

๓๖. สถานที่ใด ไม่ใช่สังเวชนียสถาน ?

ก. ที่ประสูติ

ข. ที่ตรัสรู้

ค. ที่ปรินิพพาน

ง. ที่ถวายพระเพลิง

คำตอบ : ง

๓๗. ก่อนปรินิพพานพระพุทธเจ้าทรงมอบหมายใครเป็นศาสดาแทน ?

ก. พระมหากัสสปะ

ข. พระอานนท์

ค. พระอุบาลี

ง. พระธรรมวินัย

คำตอบ : ง

๓๘. การรวบรวมพระธรรมวินัยให้เป็นหมวดหมู่ เรียกว่าอะไร ?

ก. การสาธยาย

ข. การสังคายนา

ค. การเสวนา

ง. การสัมมนา

คำตอบ : ข

๓๙. พระอานนท์ถามใคร จึงรู้ว่าพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ?

ก. พระอุบาละ

ข. พระอนรุทธะ

ค. พระนันทะ

ง. พระอุบาลี

คำตอบ : ข

๔๐. พระพุทธศาสนาเผยแพร่นอกชมพูทวีป หลังสังคายนาครั้งที่ใด ?

ก. ครั้งที่ ๑

ข. ครั้งที่ ๒

ค. ครั้งที่ ๓

ง. ครั้งที่ ๕

คำตอบ : ก

ศาสนพิธี

๔๑. แบบอย่างหรือแบบแผนที่พึงปฏิบัติในพระศาสนา เรียกว่าอะไร ?

ก. ศาสนธรรม

ข. ศาสนพิธี

ค. ศาสนสถาน

ง. ศาสนศึกษา

คำตอบ : ข

๔๒. พุทธมามกะ หมายถึงบุคคลเช่นใด ?

ก. ผู้มีพระธรรมเป็นที่พึ่ง

ข. ผู้รับศีลเป็นสรณะ

ค. ผู้อธิษฐานขอพร

ง. ผู้รับนับถือพระพุทธศาสนา

คำตอบ : ง

๔๓. การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดเข้าในพิธีใด ?

ก. กุศลพิธี

ข. ทานพิธี

ค. บุญพิธี

ง. ปกิณกพิธี

คำตอบ : ก

๔๔. การถวายสังฆทาน หมายถึงข้อใด ?

ก. ถวายเจาะจงเจ้าอาวาส

ข. ถวายพระที่เคารพนับถือ

ค. ถวายแก่สงฆ์ทั่วไป

ง. ถวายพระที่มีชื่อเสียง

คำตอบ : ค

๔๕. การกรวดน้ำหลังจากบำเพ็ญกุศล มุ่งประโยชน์อะไร ?

ก. อุทิศส่วนบุญ

ข. แสดงความเคารพ

ค. ตั้งจิตอธิษฐาน

ง. ให้เทวดารับรู้

คำตอบ : ก

๔๖. ข้อใด เป็นพิธีทำบุญงานอวมงคล ?

ก. ทำบุญขึ้นบ้านใหม่

ข. ทำบุญบวชพระ

ค. ทำบุญ ๑๐๐ วัน

ง. ทำบุญมงคลสมรส

คำตอบ : ค

๔๗. การทอดกฐิน กำหนดให้ทำในเวลาใด ?

ก. ภายใน ๑ เดือนก่อนเข้าพรรษา

ข. ภายใน ๑ เดือนหลังเข้าพรรษา

ค. ภายใน ๑ เดือนก่อนออกพรรษา

ง. ภายใน ๑ เดือนหลังออกพรรษา

คำตอบ : ง

๔๘. องค์การสหประชาชาติประกาศให้วันใด เป็นวันสำคัญสากล ?

ก. วันวิสาขบูชา

ข. วันมาฆบูชา

ค. วันอัฐมีบูชา

ง. วันอาสาฬหบูชา

คำตอบ : ก

๔๙. ผู้รับการถวายไทยธรรม คือใคร ?

ก. อุบาสก

ข. ทายก

ค. ปฏิคาหก

ง. มัคคทายก

คำตอบ : ค

๕๐. การทอดกฐิน จัดเป็นทานชนิดใด ?

ก. ธรรมทาน

ข. ปาฏิบุคลิกทาน

ค. กาลทาน

ง. อกาลทาน

คำตอบ : ค

เฉลยวิชาพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1 ข	11 ง	21 ง	31 ข	41 ข
2 ค	12 ง	22 ค	32 ข	42 ง
3 ง	13 ข	23 ค	33 ก	43 ก
4 ง	14 ค	24 ง	34 ก	44 ค
5 ข	15 ข	25 ข	35 ง	45 ก
6 ง	16 ก	26 ข	36 ง	46 ค
7 ก	17 ข	27 ค	37 ง	47 ง
8 ง	18 ก	28 ข	38 ข	48 ก
9 ก	19 ง	29 ก	39 ข	49 ค
10 ข	20 ก	30 ค	40 ค	50 ค

ปัญหาและเฉลยวิชาเบญจศีล เบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. เครื่องป้องกันความชั่วทางกายวาจา คือข้อใด ?

ก. ศีล

ข. สมาธิ

ค. ปัญญา

ง. ภาวนา

คำตอบ : ก

๒. ผู้ปรารถนาจะอบรมจิตให้ตั้งมั่น ควรทำสิ่งใดก่อน ?

ก. ฝึกสมาธิ

ข. รักษาศีล

ค. สวดมนต์

ง. ฟังเทศน์

คำตอบ : ข

๓. ศีล ๕ เป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้มนุษย์มีความสะอาดในด้านใด ?

ก. กายกับใจ

ข. วาจากับใจ

ค. กายวาจาใจ

ง. กายกับวาจา

คำตอบ : ง

๔. การรักษาศีลข้อที่ ๑ มีประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร ?

ก. ไม่ทำร้ายกัน

ข. ไม่เล่นการพนัน

ค. ไม่คบชู้

ง. ไม่เสพสิ่งเสพติด

คำตอบ : ก

๕. การรักษาศิลข้อที่ ๑ ป้องกันเรื่องใด ?

ก. ความโหดร้าย

ข. ความมั่งคั่งมาก

ค. ความใจง่าย

ง. ความมั่งคั่งน้อย

คำตอบ : ก

๖. สัตว์ที่ห้ามฆ่าในศีลข้อที่ ๑ ตรงกับข้อใด ?

ก. มนุษย์

ข. สัตว์เศรษฐกิจ

ค. สัตว์ในครรภ์

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๗. ข้อใด จัดเป็นปาณาติบาต ?

ก. ฆ่าสัตว์นรก

ข. ฆ่าเปรต

ค. ฆ่าอสุรกาย

ง. ฆ่าสัตว์

คำตอบ : ง

๘. อะไร เป็นวัตถุแห่งปาณาติบาต ?

ก. ปลา

ข. ต้นไม้

ค. ทรัพย์สิน

ง. สุรา

คำตอบ : ก

๙. เจตนาที่ทำให้สำเร็จปาณาติบาต ตรงกับข้อใด ?

ก. จงใจฆ่า

ข. จงใจขโมย

ค. จงใจพูดเท็จ

ง. จงใจดื่มสุรา

คำตอบ : ก

๑๐. ข้อใด เกี่ยวข้องกับศีลข้อที่ ๑ ?

ก. กักขัง

ข. สมโจระ

ค. ผลาญ

ง. ต่อดีด

คำตอบ : ก

๑๑. จงใจจับรถคนอื่นถึงขาขาด เป็นอนุโลมปาณาติบาตข้อใด ?

ก. ทำให้พิการ

ข. ทำให้เสียโฉม

ค. เล่นสนุก

ง. ทำให้บาดเจ็บ

คำตอบ : ก

๑๒. ใช้การ ได้แก่การกระทำในข้อใด ?

ก. ไม่ให้หยุดพักผ่อน

ข. เลี้ยงไว้ในกรง

ค. ล่ามโซ่ไม่ให้หนี

ง. เลี้ยงไว้กัดกัน

คำตอบ : ก

๑๓. ข้อใด ไม่นับเข้าในวัตถุแห่งอทินนาทาน ?

ก. ของมีกรรมสิทธิ์

ข. ของมีลิขสิทธิ์

ค. ของมีเจ้าของ

ง. ของที่สละทิ้ง

คำตอบ : ง

๑๔. อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์สินใด ?

ก. รถยนต์

ข. โฉนดที่ดิน

ค. เงินทอง

ง. ที่ดิน

คำตอบ : ง

๑๕. การกระทำใด จัดเป็นอกุศลนาทานเพราะทรัพย์สินของตนเอง ?

ก. บุกรุกป่าชายเลน

ข. บุกรุกป่าสงวน

ค. ลักขุดทรายในแม่น้ำ

ง. หลบเลี่ยงภาษี

คำตอบ : ง

๑๖. ยืมเงินคนอื่นแล้วไม่ใช้คืน จัดเข้าในโจรกรรมข้อใด ?

ก. สับเปลี่ยน

ข. ยักยอก

ค. ตระบัด

ง. กรรโชก

คำตอบ : ค

๑๗. ข้อใด เป็นโจรกรรมข้อว่า นก ?

ก. วังราว

ข. กรรโชก

ค. ยักยอก

ง. สับเปลี่ยน

คำตอบ : ก

๑๘. พุดโกหกเพื่อเอาของของเขา ตรงกับข้อใด ?

ก. ลับ

ข. ลวง

ค. พราง

ง. หลอก

คำตอบ : ง

๑๙. ลักขที่เคลื่อนที่ได้ สัตว์ชนิดตอนไหน ?

ก. เจ้าของปลงใจ

ข. เจ้าของทอดธุระ

ค. ของเคลื่อนจากที่ตั้ง

ง. ของชำรุดเสียหาย

คำตอบ : ค

๒๐. การรับซื้อของโจร มีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร ?

ก. หย่าร้าง

ข. แยกแยก

ค. โจรชุกชุม

ง. ทะเลาะวิวาท

คำตอบ : ค

๒๑. การทုပ်ทำลายทรัพย์สินคนอื่นให้เสียหาย ตรงกับข้อใด ?

ก. หยิบฉวย

ข. ผลาญ

ค. กรรโชก

ง. ตระบัด

คำตอบ : ข

๒๒. พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติศีลข้อ ๓ เพื่อประโยชน์ใด ?

ก. ให้มีเมตตาต่อผู้อื่น

ข. ให้ยินดีในกุ่มครองตน

ค. ให้ช่วยเหลือผู้อื่น

ง. ให้ยินดีในสมบัติตน

คำตอบ : ข

๒๓. สามีภรรยาที่มีความรักความซื่อตรงต่อกัน เพราะมีศีลข้อใด ?

ก. ปาณาติปาตา เวรมณี

ข. อทินนาทานา เวรมณี

ค. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี

ง. มุสาวาทา เวรมณี

คำตอบ : ค

๒๔. ล้วงประเวณี ในศีลข้อที่ ๓ ตรงกับข้อใด ?

ก. ทำชื่อเสียงให้เสียหาย

ข. ทำทรัพย์สินให้เสียหาย

ค. ทำชื่อเสียงให้เสียหาย

ง. ทำการงานให้เสียหาย

คำตอบ : ค

๒๕. หญิงชายที่ห้ามไว้ในศีลข้อที่ ๓ มีกี่จำพวก ?

ก. ๑๐ จำพวก

ข. ๒๐ จำพวก

ค. ๓๐ จำพวก

ง. ๔๐ จำพวก

คำตอบ : ข

๒๖. หญิงที่อยู่ในความพิทักษ์รักษาของบิดามารดา ตรงกับข้อใด ?

ก. ลูกสาว

ข. ลูกสะใภ้

ค. หลานสาว

ง. หลานสะใภ้

คำตอบ : ก

๒๗. ปัญหาสังคมข้อใด เกิดเพราะละเมิดศีลข้อที่ ๓ ?

ก. หย่าร้าง

ข. อาชญากรรม

ค. ลักขโมย

ง. ทำร้ายร่างกาย

คำตอบ : ก

๒๘. พุคอย่างไร เรียกว่า มุสา ?

ก. พุคให้เข้าใจผิด

ข. พุคให้ทะเลาะกัน

ค. พุคให้แตกแยก

ง. พุคให้เจ็บใจ

คำตอบ : ก

๒๙. การแสดงความเท็จเกิดขึ้นได้ทางใด ?

ก. วาจาและใจ

ข. กายและวาจา

ค. กายและใจ

ง. กายวาจาและใจ

คำตอบ : ข

๓๐. นำเอกสารที่เป็นเท็จมาแสดงในที่ประชุม เป็นมุกตลกเกิดทางใด ?

ก. กาย

ข. วาจา

ค. ใจ

ง. วาจา ใจ

คำตอบ : ก

๓๑. โทษของมุกตลก ตรงกับข้อใด ?

ก. ขาดคนเชื่อถือ

ข. ขาดคนเมตตา

ค. ขาดคนสงสาร

ง. ขาดคนเห็นใจ

คำตอบ : ก

๓๒. การอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่เป็นจริง ตรงกับข้อใด ?

ก. ทนสาบาน

ข. ทำเล่ห์กระเท่ห์

ค. ทำเลศ

ง. เสริมความ

คำตอบ : ข

๓๓. ไม่เจ็บป่วย ทำท่าทางให้เขาเห็นว่าเจ็บป่วย ตรงกับข้อใด ?

ก. ทนสาบาน

ข. ทำเล่ห์กระเท่ห์

ค. มารยา

ง. อำความ

คำตอบ : ค

๓๔. การดื่มสุราเป็นเหตุให้เกิดโทษแก่ตนและคนอื่น ตรงกับข้อใด ?

ก. ประพฤติชั่ว

ข. ทอนกำลังปัญญา

ค. ก่อการวิวาท

ง. เสียสุขภาพ

คำตอบ : ก

๓๕. นโยบายปราบปรามยาเสพติด สนับสนุนศีลข้อใด ?

ก. ศีลข้อที่ ๑

ข. ศีลข้อที่ ๓

ค. ศีลข้อที่ ๔

ง. ศีลข้อที่ ๕

คำตอบ : ง

๓๖. ข้อใด เป็นกฎหมายเกี่ยวข้องกับศีลข้อที่ ๕ ?

ก. ห้ามฆ่าสัตว์ในวัด

ข. ห้ามดื่มสุราในวัด

ค. ห้ามขายอาวุธในวัด

ง. ห้ามเล่นการพนันในวัด

คำตอบ : ข

๓๗. ข้อใด ได้ชื่อว่าประพฤตินอยู่ในศีลข้อที่ ๕ ?

ก. ไม่ฆ่าสัตว์

ข. ไม่ลักทรัพย์

ค. ไม่เข้าชู้

ง. ไม่ดื่มสุรา

คำตอบ : ง

๓๘. กิริยาที่งดเว้นจากการล่วงละเมิดข้อห้ามในศีล ๕ เรียกว่าอะไร ?

ก. สมบัติ

ข. วิรติ

ค. เจตนา

ง. กัลยาณธรรม

คำตอบ : ข

๓๙. การจะรักษาศีล ๕ ให้มั่นคงต้องมีอะไรสนับสนุน ?

ก. วิรติ

ข. เจตนา

ค. กัลยาณธรรม

ง. กัลยาณศีล

คำตอบ : ค

๔๐. การรักษาศีลของพระภิกษุและสามเณร จัดเป็นวิธีใด ?

ก. สมาทานวิธี

ข. สัมปัตตวิธี

ค. สมุจเฉทวิธี

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ก

๔๑. การงดเว้นที่เรียกว่าสมุจเฉทวิธี มีลักษณะเช่นไร ?

ก. งดเว้นเฉพาะหน้า

ข. งดเว้นชั่วคราว

ค. งดเว้นเฉพาะข้อ

ง. งดเว้นเด็ดขาด

คำตอบ : ง

๔๒. กัลยาณธรรมข้อใด สนับสนุนให้คนมีอาชีพสุจริต ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. สัมมาอาชีพะ

ง. กามสังวร

คำตอบ : ค

๔๓. คนพุดมฺุสาทำให้ขาดกัลยาณธรรมใด ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. ความมีสัจจะ

ง. ความมีสติ

คำตอบ : ค

๔๔. คนขาดกัลยาณธรรมใด ไม่สามารถรักษาศีลข้อ ๑ ให้บริบูรณ์ได้ ?

ก. เมตตา

ข. ความมีสัจจะ

ค. กามสังวร

ง. ความมีสติ

คำตอบ : ก

๔๕. คุณธรรมเช่นไร เรียกว่า กรุณา ?

ก. ประารถนาให้เขาเป็นสุข

ข. ประารถนาให้เขาพ้นทุกข์

ค. ประารถนาให้เขาได้ดี

ง. ประารถนาให้เขารุ่งเรือง

คำตอบ : ข

๔๖. พ่อแม่ประารถนาให้ลูกได้ดี เพราะมีกัลยาณธรรมใด ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. มุทิตา

ง. อุเบกขา

คำตอบ : ก

๔๗. การกระทำใด เรียกว่า ประพฤติเป็นธรรมในกิจการ ?

ก. ซื่อตรงต่อลูกค้า

ข. ซื่อตรงต่อสินค้า

ค. ซื่อตรงต่อเวลา

ง. ซื่อตรงต่อเจ้านาย

คำตอบ : ค

๔๘. กัลยาณธรรมข้อ ๓ ทำให้คนประพฤติเช่นไร ?

ก. ดำรงในกาม

ข. มีอาชีพสุจริต

ค. ให้มีสติ

ง. มีความซื่อสัตย์

คำตอบ : ก

๔๙. บุคคลประพฤติเช่นไร เรียกว่า มีสัจจะ ?

ก. ทำดี

ข. พูดดี

ค. คิดดี

ง. ประารถนาดี

คำตอบ : ข

๕๐. บุคคลจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องปฏิบัติอย่างไร ?

ก. มีศีลธรรม

ข. มีความเสียสละ

ค. มีความเอื้อเฟื้อ

ง. มีความมัธยัสถ์

คำตอบ : ก

เฉลยวิชาเบญจศีล เบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1. ก	11. ก	21. ข	31. ก	41. ง
2. ข	12. ก	22. ข	32. ข	42. ค
3. ง	13. ง	23. ค	33. ค	43. ค
4. ก	14. ง	24. ค	34. ค	44. ก
5. ก	15. ง	25. ข	35. ง	45. ข
6. ง	16. ค	26. ก	36. ข	46. ก
7. ง	17. ก	27. ก	37. ง	47. ค
8. ก	18. ง	28. ก	38. ข	48. ก
9. ก	19. ค	29. ข	39. ค	49. ข
10. ก	20. ค	30. ก	40. ก	50. ก

กระทรวง ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

โย ปุพฺพเพ กตกลยาโณ กตตุโธ มนุพฺพชฺชติ
อตุถา ตสฺส ปวตฺตุนติ เย โหนติ อภิปรติตา.

ผู้ใด อันผู้อื่นทำความดี ทำประโยชน์ให้ในกาลก่อน ย่อมสำนึก
(คุณของเขา) ได้ ประโยชน์ที่ผู้นั้นปรารถนาย่อมเจริญ.

(ทพฺพทรมมโพรตฺต)

จุ. ขา. สดต. ๒๗/๒๒๘

แต่ขออธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อกัมมกรรมที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน
แต่จะซ้ำกัมมกรรมได้ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. สมถกัมมัฏฐาน เป็นอุบายสงบใจจากอะไร ?

ก. นิเวศน์

ข. อุปกิเลส

ค. วัตถุสาม

ง. อกุศลกรรม

คำตอบ : ก

๒. การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานมีประโยชน์อย่างไร ?

ก. ทำให้จิตสงบ

ข. ทำให้รู้แจ้ง

ค. ทำให้จิตผ่องใส

ง. ทำให้เบื่อหน่าย

คำตอบ : ข

๓. ข้อใด เป็นโทษของกิเลสสาม ?

ก. ไม่รู้จักพอ

ข. ก่อการทะเลาะวิวาท

ค. ไม่มีเหตุผล

ง. ไม่มีคนเชื่อใจ

คำตอบ : ก

๔. ข้อใด จัดเป็นวัตถุสาม ?

ก. รูป เสียง กลิ่น รส

ข. ตา หู จมูก ลิ้น

ค. ผม ขน เล็บ ฟัน

ง. ดิน น้ำ ลม ไฟ

คำตอบ : ก

๕. ข้อใด จัดเป็นอามิสบูชา ?

ก. ช่วยเหลือคนเจ็บป่วย

ข. ให้เงินพ่อแม่

ค. เคารพเชื่อฟังพ่อแม่

ง. รักษาศีล

คำตอบ : ข

๖. ปฏิบัติบูชา มีประโยชน์สูงสุดอย่างไร ?

ก. ทำให้พ้นทุกข์

ข. ทำให้มีบริวาร

ค. ทำให้จิตสงบ

ง. ทำให้คนนับถือ

คำตอบ : ก

๗. ข้อใด จัดเป็นธัมมปฏิบัติสนธการ ?

ก. ให้หนังสือธรรมะ

ข. ชวนปฏิบัติธรรม

ค. ต้อนรับด้วยสิ่งของ

ง. แนะนำอาชีพ

คำตอบ : ข

๘. อะไรเป็นเหตุให้เกิดความสุขทางใจ ?

ก. ใช้จ่ายทรัพย์

ข. ใช้ชีวิตพอเพียง

ค. มีสุขภาพแข็งแรง

ง. มีทรัพย์สมบัติ

คำตอบ : ข

๙. จะบรรเทาพยาบาลทวิตกด้วยวิธีใด ?

ก. แผ่เมตตา

ข. รักษาศีล

ค. สวดมนต์

ง. ฟังธรรม

คำตอบ : ก

๑๐. วิหิงสาวิตกมีอะไรเป็นมูลเหตุ ?

ก. รากะ

ข. โลภะ

ค. โทสะ

ง. โมหะ

คำตอบ : ง

๑๑. รากะ โทสะ โมหะ จัดเป็นไฟเพราะเหตุใด ?

ก. เผาโลกให้เร่าร้อน

ข. เผากิเลสให้เร่าร้อน

ค. เผาจิตใจให้เร่าร้อน

ง. เผากายให้เร่าร้อน

คำตอบ : ค

๑๒. ๑๒. กิเลสใด ทำใจคนให้มีคบอด ?

ก. รากะ

ข. ริษยา

ค. โทสะ

ง. โมหะ

คำตอบ : ง

๑๓. อัธดาธิปไตยยะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ถือตนเป็นใหญ่

ข. ถือสังคมเป็นใหญ่

ค. ถือพวกพ้องเป็นใหญ่

ง. ถือความถูกต้องเป็นใหญ่

คำตอบ : ก

๑๔. คนยิธรธรรมเป็นใหญ่ มีลักษณะเช่นไร ?

ก. เห็นแก่พวกพ้อง

ข. เห็นแก่ความถูกต้อง

ค. เห็นแก่ประโยชน์ตน

ง. เห็นแก่ความถูกต้อง

คำตอบ : ข

๑๕. ข้อใด จัดเป็นภวตัณหา ?

ก. อยากเป็นใหญ่

ค. อยากได้ของฝาก

คำตอบ : ก

ข. อยากได้รับคำชม

ง. อยากได้รับยกย่อง

๑๖. ความอยากใด จัดเป็นวิภวตัณหา ?

ก. อยากออกจากตำแหน่ง

ค. อยากเป็นมหาเศรษฐี

คำตอบ : ก

ข. อยากมียศถาบรรดาศักดิ์

ง. อยากเกิดบนสวรรค์

๑๗. ข้อใด จัดเป็นอนุศาสนีปาฏิหาริยะ ?

ก. จูงใจคนได้

ค. ดำดินได้

คำตอบ : ก

ข. ล่องหนได้

ง. ทายใจคนได้

๑๘. ข้อใด จัดเป็นพระวินัยปิฎก ?

ก. คำอธิบาย

ค. คำสอน

คำตอบ : ข

ข. คำสั่ง

ง. คำแนะนำ

๑๙. ข้อใด จัดเป็นโลกัตถจริยา ?

ก. โปรดสัตว์โลก

ค. ประกาศพระศาสนา

คำตอบ : ก

ข. สงเคราะห์พระญาติ

ง. บัญญัติสิกขาบท

๒๐. ข้อใด จัดเป็นพุทธัตถจริยา ?

ก. บัญญัติสิกขาบท

ข. สงเคราะห์ชาวโลก

ค. โปรคพุทธบิดา

ง. โปรคเวไนยสัตว์

คำตอบ : ก

๒๑. ข้อใด จัดเป็นกรรมในวิภูษะ ?

ก. เกิดกิเลส

ข. ทำกรรม

ค. รับผลกรรม

ง. เวียนว่ายตายเกิด

คำตอบ : ข

๒๒. อริสัลสิกขา คืออะไร ?

ก. การฝึกกาย วาจา

ข. การรักษาจิต

ค. การรู้สภาวะธรรม

ง. การอบรมจิต

คำตอบ : ก

๒๓. อปัสเสนธรรมชื่อว่า พิจารณาแล้วอดกลั้น ควรใช้เมื่อใด ?

ก. ถูกทุกขเวทนาครอบงำ

ข. ถูกกิเลสครอบงำ

ค. ถูกความเสื่อมครอบงำ

ง. ถูกพยาบาทครอบงำ

คำตอบ : ก

๒๔. อปัสเสนธรรมชื่อว่า พิจารณาแล้วเว้น ตรงกับข้อใด ?

ก. ทุกขเวทนา

ข. บัณฑิต

ค. ขารักราโรค

ง. คนพาล

คำตอบ : ง

๒๕. ข้อใด เป็นอารมณ์ของอัปมัญญา ?

ก. ตื่นไม่

ข. ภูเขา

ค. แม่น้ำ

ง. สรรพสัตว์

คำตอบ : ง

๒๖. ข้อใด ไม่ใช่อานิสงส์ของการเจริญเมตตา ?

ก. กลับเป็นสุข

ข. ตื่นเป็นสุข

ค. ไม่ฝันร้าย

ง. ไม่มีโรคภัย

คำตอบ : ง

๒๗. สังโยชน์ข้อใดที่พระโศดบันละไม่ได้ ?

ก. สักกายทิฐิ

ข. วิจิติจณา

ค. สัตถพตปรามาส

ง. กามราคะ

คำตอบ : ง

๒๘. โธมะเป็นชื่อของอะไร ?

ก. กิเลส

ข. ห้วงน้ำ

ค. อาสวะ

ง. สังโยชน์

คำตอบ : ก

๒๙. โธมะข้อใด ทำให้เกิดความเห็นผิด ?

ก. กาโมมะ

ข. ภโวมะ

ค. ทิฏฐิโธมะ

ง. อวิโชมะ

คำตอบ : ค

๓๐. ข้อใด ไม่ใช่คุณสมบัติของอุบาสกอุบาสิกา ?

ก. เชื่อกรรม

ข. เชื่อมงคลตื่นข่าว

ค. มีศรัทธา

ง. มีศีลบริสุทธิ์

คำตอบ : ข

๓๑. เนยยะ ได้แก่บุคคลประเภทใด ?

ก. ผู้รู้ธรรมได้ทันที

ข. ผู้รู้ธรรมเมื่ออธิบายความ

ค. ผู้พอแนะนำได้

ง. ผู้สักแต่ว่าฟัง

คำตอบ : ค

๓๒. บุคคลใด เปรียบเหมือนบัวเสมอน้ำ ?

ก. อุกมตัตถุญ

ข. วิปจิตถุญ

ค. เนยยะ

ง. ปทปรมะ

คำตอบ : ข

๓๓. ผู้บรรลุมรรคใด ทำราคะ โทสะ โมหะ ให้เบาบางลง ?

ก. โสดาปัตติมรรค

ข. สกทาคามิมรรค

ค. อนาคามิมรรค

ง. อรหัตตมรรค

คำตอบ : ข

๓๔. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอนุปุปพีกถา เพื่อประโยชน์ใด ?

ก. ฟอกอหิยาภัยให้หมดจด

ข. กำจัดกิเลส

ค. ขจัดความตระหนี่

ง. ละความเห็นแก่ตัว

คำตอบ : ก

๓๕. ข้อใด ไม่ใช่อันิสงส์การบริจาทาน ?

ก. มีฐานะร่ำรวย

ข. เป็นที่รักของมหาชน

ค. มีชื่อเสียง

ง. มีคนอยากคบหา

คำตอบ : ก

๓๖. ข้อใด จัดเป็นความหมายของอวาสมัจฉริยะ ?

ก. หวงที่อยู่อาศัย

ข. หวงเงินทอง

ค. หวงวิชาความรู้

ง. หวงวงศ์สกุล

คำตอบ : ก

๓๗. เวทนาเกิดขึ้นได้เพราะอาศัยอะไร ?

ก. สัมผัส

ข. กิเลส

ค. กรรม

ง. ตัณหา

คำตอบ : ก

๓๘. คนรากจริต มีลักษณะอย่างไร ?

ก. อวดดี

ข. ชอบโอ้อวด

ค. ข่มคนอื่น

ง. โมโหร้าย

คำตอบ : ข

๓๙. คนรากจริต ควรเจริญกัมมัญฐานอะไร ?

ก. อสุภะ

ข. พรหมวิหาร

ค. อานาปานสติ

ง. อนุสสติ

คำตอบ : ก

๔๐. เอหิปัสสิโก มีความหมายอย่างไร ?

ก. เห็นได้ด้วยตนเอง

ข. ไม่จำกัดกาล

ค. ควรเรียกให้มาดู

ง. ควรน้อมเข้ามา

คำตอบ : ค

๔๑. ญาณเป็นเครื่องข้ามพ้นความสงสัย จัดเป็นวิสุทธิอะไร ?

ก. จิตตวิสุทธิ

ข. ญาณทัสสนวิสุทธิ

ค. ทิณฺณวิสุทธิ

ง. กังขาวิตรณวิสุทธิ

คำตอบ : ง

๔๒. เหตุเกิดแห่งทุกข์ ได้แก่อะไร ?

ก. ตัณหา

ข. อวิชชา

ค. อาสวะ

ง. อุปาทาน

คำตอบ : ก

๔๓. ทางถึงความดับทุกข์ ได้แก่อะไร ?

ก. ไตรสิกขา

ข. มรรค

ค. นิโรธ

ง. ปฏิจจสมุปบาท

คำตอบ : ข

๔๔. ทรงหยั่งรู้ความเป็นไปของสรรพสิ่ง จัดเป็นพุทธคุณข้อใด ?

ก. สุกโต

ข. โลกวิทู

ค. พุรุโธ

ง. ภควา

คำตอบ : ข

๔๕. พุทธคุณข้อใด เป็นเหตุให้พระพุทธรศาสนาเจริญแพร่หลาย ?

ก. สมมาสมพุทโธ

ข. วิชชาจรณสมุปปันโน

ค. อนุตตโร ปุริสทมมสตารติ

ง. สตถา เทวมนุสสานํ

คำตอบ : ง

๔๖. พระสงฆ์ได้ชื่อว่า สามิทธิปฏิปันโน เพราะปฏิบัติเช่นไร ?

ก. ปฏิบัติดี

ข. ปฏิบัติตรง

ค. ปฏิบัติเป็นธรรม

ง. ปฏิบัติสมควร

คำตอบ : ง

๔๗. เป็นผู้ควรของทานุญ ตรงกับสังฆคุณข้อใด ?

ก. อาหุเนยฺโย

ข. ปาหุเนยฺโย

ค. ทกฺขิณเณยฺโย

ง. อณฺุชลิกรณเณยฺโย

คำตอบ : ค

๔๘. บริจาคใต้ให้โรงพยาบาล จัดเป็นบารมีอะไร ?

ก. ทานบารมี

ข. ทานอุปบารมี

ค. ทานปรมัตตบารมี

ง. มหาบารมี

คำตอบ : ข

๔๙. การศึกษาธรรมเพื่อให้เกิดความรู้ จัดว่าบำเพ็ญบารมีใด ?

ก. ปัญญาบารมี

ข. วิริยบารมี

ค. จันติบารมี

ง. สัจจบารมี

คำตอบ : ก

๕๐. อาสันนกรรมมีแก่ใคร ?

ก. คนป่วยไข้

ข. คนโกธิตาย

ค. คนอุกของจํา

ง. คนตายแล้ว

คำตอบ : ข

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1. ก	11. ค	21. ข	31. ค	41. ง
2. ข	12. ง	22. ก	32. ข	42. ก
3. ก	13. ก	23. ก	33. ข	43. ข
4. ก	14. ข	24. ง	34. ก	44. ข
5. ข	15. ก	25. ง	35. ก	45. ง
6. ก	16. ก	26. ง	36. ก	46. ง
7. ข	17. ก	27. ง	37. ก	47. ค
8. ข	18. ข	28. ก	38. ข	48. ข
9. ก	19. ก	29. ค	39. ก	49. ก
10. ง	20. ก	30. ข	40. ค	50. ข

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. ข้อใด เป็นความหมายของคำว่า อนุพุทธะ ?

- ก. พระสาวกผู้ติดตามพระพุทธเจ้า
- ข. พระสาวกผู้ประพฤติตามพระพุทธเจ้า
- ค. พระสาวกผู้บวชตามพระพุทธเจ้า
- ง. พระสาวกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า

คำตอบ : ง

๒. นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ถึง พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นเวลากี่ปี ?

- ก. ๒๕๕๕ ปี
- ข. ๒๖๐๐ ปี
- ค. ๒๖๓๕ ปี
- ง. ๒๖๔๐ ปี

คำตอบ : ข

๓. การได้รับยกย่องว่า เป็นผู้เลิศในทางนั้น ๆ ตรงกับข้อใด ?

- ก. อริยบุคคล
- ข. อริยสาวก
- ค. เอตทัคคะ
- ง. พหูสูต

คำตอบ : ค

๔. อัญมาสี วต โภ โกณฑัญโญ แปลว่าอย่างไร ?

ก. โภณฑัญญะบรรลุแล้วหนอ

ข. โภณฑัญญะได้รู้แล้วหนอ

ค. โภณฑัญญะเห็นแล้วหนอ

ง. โภณฑัญญะปลงแล้วหนอ

คำตอบ : ข

๕. ปัญจวัคคีย์ทอดทิ้งพระมหานุรุชไป เพราะสาเหตุใด ?

ก. สิ้นความรัก

ข. สิ้นความหวัง

ค. สิ้นความอดทน

ง. สิ้นความเพียร

คำตอบ : ข

๖. วาจาเช่นนี้ เราได้เคยพูดแล้วในปางก่อนหรือ ใครกล่าว ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระโกณฑัญญะ

ค. พระอัสสชิ

ง. พระสารีบุตร

คำตอบ : ก

๗. พระอัญญาโกณฑัญญะ เผยแผ่พระศาสนาครั้งแรกที่ใด ?

ก. พาราณสี

ข. กบิลพัสดุ์

ค. โทณวัตตुकาม

ง. อรุณเวลาเสนานิคม

คำตอบ : ค

๘. พระอัญญาโกณฑัญญะ ก่อนบวชเป็นผู้เชี่ยวชาญศาสตร์ใด ?

ก. ศาสนศาสตร์

ข. ดาราศาสตร์

ค. โหราศาสตร์

ง. ไสยศาสตร์

คำตอบ : ค

๘. พระสาวกรูปใด เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนาที่แคว้นมคธ ?

ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ

ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระอรุเวลกัสสปะ

ง. พระยสะ

คำตอบ : ก

๑๐. อุปติสสปริพาชก เห็นพระอัสสชิครั้งแรกในขณะใด ?

ก. ขณะนั่งสมาธิ

ข. ขณะแสดงธรรม

ค. ขณะเดินบิณฑบาต

ง. ขณะเดินจงกรม

คำตอบ : ก

๑๑. อุปติสสะและโกติสะ บวชเป็นปริพาชกในสำนักของใคร ?

ก. อชิตเกสกัมพล

ข. สัตถุชัยเวฬุฐบุตร

ค. ปุณณกัสสปะ

ง. มักขลิโคศล

คำตอบ : ข

๑๒. พระสาวกรูปใด เปรียบเหมือนแม่นมเลี้ยงดูบุตร ?

ก. พระโมคคัลลานะ

ข. พระสารีบุตร

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระอรุเวลกัสสปะ

คำตอบ : ก

๑๓. โกติสปริพาชกและพระโมคคัลลานะ เกี่ยวข้องกันอย่างไร ?

ก. เป็นพี่น้องกัน

ข. เป็นสหายน

ค. เป็นศิษย์กับอาจารย์

ง. เป็นบุคคลเดียวกัน

คำตอบ : ง

๑๔. พระอรุณเวลกัสสปะบวชในพระพุทธศาสนา เพราะสาเหตุใด ?

- ก. พระพุทธเจ้าทรงมาด้วยฤทธิ์
- ข. กลัวอภินิหารของพระพุทธเจ้า
- ค. พระพุทธเจ้าทรงขอร้องให้บวช
- ง. เห็นว่าลัทธิของตนไม่มีแก่นสาร

คำตอบ : ง

๑๕. ปีปผลิมาณพเห็นโทษในการครองเรือนอย่างไร จึงออกบวช ?

- ก. ต้องรับผิดชอบมาก
- ข. ต้องคอยรับบาปคนอื่น
- ค. ต้องทำแต่บาปกรรม
- ง. ต้องพัวพันกับเรื่องกาม

คำตอบ : ข

๑๖. ฌราวาสคับแคบ เป็นที่มาแห่งกิเลสฐิติ เป็นคำพูดของใคร ?

- ก. พระมหากัจจายนะ
- ข. พระมหากัปปิณะ
- ค. พระมหานามะ
- ง. พระมหากัสสปะ

คำตอบ : ง

๑๗. กัจจายนพราหมณ์ เคยดำรงตำแหน่งปุโรหิตของใคร ?

- ก. พระเจ้าปเสนทิโกศล
- ข. พระเจ้าจันทรปัชโชต
- ค. พระเจ้าพิมพิสาร
- ง. พระเจ้าโกรัพยะ

คำตอบ : ข

๑๘. ใครเป็นอาจารย์ของมาณพ ๑๖ คน มีอชิตมาณพ เป็นต้น ?

ก. โสศตียพราหมณ์

ข. พาวรีพราหมณ์

ค. วัสสการพราหมณ์

ง. โทณพราหมณ์

คำตอบ : ข

๑๙. พระสารีบุตร บวชให้ใครที่เคยถวายข้าวทัพพีหนึ่งแกำตน ?

ก. ราชพราหมณ์

ข. พาวรีพราหมณ์

ค. ปิงคียพราหมณ์

ง. โสศตียพราหมณ์

คำตอบ : ก

๒๐. พระสาวกรูปใด เป็นยอดแห่งผู้ว่าง่ายในพระธรรมวินัย ?

ก. พระอนุรุทธะ

ข. พระนันทะ

ค. พระราธะ

ง. พระนันทะ

คำตอบ : ค

๒๑. พระสาวกรูปใด เป็นสหชาติเกิดวันเดียวกับพระพุทธเจ้า ?

ก. พระกาฬุทายี

ข. พระสีวลี

ค. พระอุบาลี

ง. พระนันทะ

คำตอบ : ก

๒๒. พระบรมศาสดา ทรงยกย่องพระราหุลว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. พหุสูตร

ข. มีตระกูลสูง

ค. ใฝ่การศึกษา

ง. ทรงพระวินัย

คำตอบ : ค

๒๓. ทุกข์เพราะถูกพรากจากคนรัก เกิดขึ้นกับพระสาวกรูปใด ?

ก. พระอนูรุทธะ

ข. พระอานนท์

ค. พระนันทะ

ง. พระภัททิยะ

คำตอบ : ก

๒๔. พระสาวกรูปใด บวชแล้วมักเปล่งอุทานว่า สุขหนอ ๆ ?

ก. พระอนูรุทธะ

ข. พระอานนท์

ค. พระภัททิยะ

ง. พระยสะ

คำตอบ : ก

๒๕. พระสาวกรูปใด มีภารกิจมาก จึงสำเร็จเป็นพระอรหันต์ช้า ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระโมคคัลลานะ

ค. พระอานนท์

ง. พระอนูรุทธะ

คำตอบ : ก

๒๖. พระสาวกรูปใด ไม่รู้จักคำว่า ไม่มี ?

ก. พระอนูรุทธะ

ข. พระอานนท์

ค. พระภัททิยะ

ง. พระสีวลี

คำตอบ : ก

๒๗. พระสาวกรูปใด รับปากพี่ชายว่าจะบวชเป็นตัวแทนตระกูล ?

ก. พระอานนท์

ข. พระภัททิยะ

ค. พระอนูรุทธะ

ง. พระมหานามะ

คำตอบ : ก

๒๘. พระมหาสาวกที่อยู่ในขณะพระศาสดาปรินิพพาน ได้แก่ข้อใด ?

ก. พระอานนท์ พระอนุรุทธะ

ข. พระสารีบุตร พระอนุรุทธะ

ค. พระอุบาลี พระมหากัสสปะ

ง. พระโมฆราช พระสุภัททะ

คำตอบ : ก

๒๙. พระสาวกรูปใด บำเพ็ญเพียรเดินจงกรมถึงกับเท้าเข้ามือแตก ?

ก. พระโสณกุฎิกัณณะ

ข. พระโสณโกปิวิสะ

ค. พระจูฬปันถกะ

ง. พระมหาปันถกะ

คำตอบ : ข

๓๐. พระสาวกรูปใด กว่าจะบวชได้ต้องใช้ชีวิตเข้าแลก ?

ก. พระมหากัจจายนะ

ข. พระกาฬุทายี

ค. พระทัฬหฬลลบุตร

ง. พระวัฐบาล

คำตอบ : ง

๓๑. พระสาวกรูปใด ตอบคำถามพระเจ้าอุเทน เรื่องพระภิกษุหนุ่มบวชอยู่ได้อย่างไร ?

ก. พระปณิโกลการทวาชะ

ข. พระทัฬหฬลลบุตร

ค. พระโสณโกปิวิสะ

ง. พระโสณกุฎิกัณณะ

คำตอบ : ก

๓๒. พร้อสุดท้ยที่พระอนนททุลขอพระพุทธรเจ้า กือข้อใด ?

ก. อย่าประทานจิรวรอันประณิต

ข. อย่าพาไปในที่นิมนต์

ค. ถามข้อสงสัยได้ทุทเวลา

ง. เมื่อไม่อยู่ในที่นั้น ขอให้แสดงธรรมซ้ำอีกครั้ง

คำตอบ : ง

๓๓. วัดเชตวัน ในกรุงสาวัตถี ใครสร้างถวาย ?

ก. พระเจ้าปเสนทิโกศล

ข. พระเจ้าพิมพิสาร

ค. นางวิสาขา

ง. อนาถปิณฑิกเศรษฐี

คำตอบ : ง

๓๔. พระสิวลี เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในด้านใด ?

ก. มีลาภมาก

ข. มีบริวารมาก

ค. มีบุญมาก

ง. มีปัญญามาก

คำตอบ : ก

๓๕. สาเหตุใด ทำให้พระโสณกุฎทิณณะบวชเป็นสามเณรถึง ๓ ปี ?

ก. อายุยังไม่ครบ

ข. มารดาบิดาไม่อนุญาต

ค. พระอุปัชฌาย์ไม่บวชให้

ง. มีภิกษุไม่ครบ ๑๐ รูป

คำตอบ : ง

๓๖. พระอุปัชฌายะ บรรลุพระอรหัตด้วยวิธีใด ?

ก. บริกรรมผ้าขาว

ข. ฟังธรรม

ค. เจริญอสุภะ

ง. เห็นผมหงอก

คำตอบ : ก

๓๗. ข้อใด เป็นแรงจูงใจให้พระวังคีสะเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ?

ก. ฟังธรรมเกิดศรัทธา

ข. ต้องการเรียนมนต์

ค. เห็นโทษการครองเรือน

ง. เห็นอานิสงส์ในการบวช

คำตอบ : ข

๓๘. พระสาวกรูปใด มีความชำนาญในการระลึกชาติ ?

ก. พระพากุลละ

ข. พระมหากัปปินะ

ค. พระโสภิตะ

ง. พระวัชบาล

คำตอบ : ค

๓๙. พระสาวกรูปใด ใช้ไตรปิฎกสืบประวัติพระอัมพตตนาคราชให้สิ้นฤทธิ์ ?

ก. พระมหาโกณฑัญญะ

ข. พระสาकตะ

ค. พระโมคคัลลานะ

ง. พระอนุรุทธะ

คำตอบ : ข

๔๐. พระสาวกรูปใด มีอายุยืนเพราะอานิสงส์ถวายเวทกุฎีและยา ?

ก. พระอานนท์

ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระพากุลละ

ง. พระวัคคลี

คำตอบ : ค

ศาสนพิธี

๔๑. การทำวัตรสวดมนต์ มีความมุ่งหมายอย่างไร ?

ก. เป็นการละกิเลส

ข. เป็นอุบายสงบจิต

ค. ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ง. เห็นแจ้งในกองทุกข์

คำตอบ : ข

๔๒. คำนมัสการพระรัตนตรัย เริ่มต้นด้วยคำว่าอะไร ?

ก. นโม ตสฺส ภควโต

ข. อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภควา

ค. สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม

ง. สุปฏิปนุโน ภควโต สาวกสงฺโฆ

คำตอบ : ข

๔๓. การยินยอมให้ว่ากล่าวตักเตือนกันได้ เรียกว่าอะไร ?

ก. การขอขมา

ข. การทำวัตร

ค. สามิฉิกรรม

ง. ปวารณากรรม

คำตอบ : ง

๔๔. อุโบสถกรรมที่พระภิกษุร่วมกันทำ ๔ รูปขึ้นไป เรียกว่าอะไร ?

ก. ศีลอุโบสถ

ข. อธิษฐานอุโบสถ

ค. ปาริสุทธอุโบสถ

ง. สังฆอุโบสถ

คำตอบ : ง

๔๕. กฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทาน
ยังวัดราษฎร์เป็นการส่วนพระองค์ เรียกว่าอะไร ?

ก. กฐินหลวง

ข. กฐินราษฎร์

ค. กฐินพระราชทาน

ง. พระกฐินต้น

คำตอบ : ง

๔๖. การทำบุญต่อนาม หมายถึงอะไร ?

ก. งานทำบุญในบั้นปลายชีวิต

ข. งานทำบุญที่ญาติจัดให้ผู้ป่วย

ค. งานทำบุญครบรอบอายุ

ง. งานทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับ

คำตอบ : ข

๔๗. ธรรมจกกับปวัตตสูตร นิยมสวดในงานอะไร ?

ก. มงคลสมรส

ข. ทำบุญอายุครบรอบ

ค. ขึ้นบ้านใหม่

ง.ฉลองพระบวชใหม่

คำตอบ : ข

๔๘. ทักขิณานุประทาน หมายถึงการทำบุญอะไร ?

ก. สะเดาะเคราะห์

ข. ขึ้นบ้านใหม่

ค. อุทิศส่วนกุศล

ง. คล้ายวันเกิด

คำตอบ : ค

๔๘. ผ้าป่าในสมัยพุทธกาล เรียกว่าอะไร ?

ก. ผ้าบังสุกุลจีวร

ข. ผ้าอาบน้ำฝน

ค. ผ้าอัจเจกจีวร

ง. ผ้าวัสติกสาฎก

คำตอบ : ก

๕๐. ผ้าวัสติกสาฎก คือผ้าเช่นไร ?

ก. ผ้าเช็ดหน้า

ข. ผ้าเช็ดเท้า

ค. ผ้าอาบน้ำฝน

ง. ผ้าปูนั่ง

คำตอบ : ค

เฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1 ง	11 ข	21 ก	31 ก	41 ข
2 ข	12 ก	22 ค	32 ง	42 ข
3 ค	13 ง	23 ค	33 ง	43 ง
4 ข	14 ง	24 ค	34 ก	44 ง
5 ข	15 ข	25 ค	35 ง	45 ง
6 ก	16 ง	26 ก	36 ก	46 ข
7 ค	17 ข	27 ค	37 ข	47 ข
8 ค	18 ข	28 ก	38 ค	48 ค
9 ค	19 ก	29 ข	39 ข	49 ก
10 ค	20 ค	30 ง	40 ค	50 ค

ปัญหาและเฉลยวิชาอุโบสถศีล (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. มนุษย์อยู่สงบสุขไม่เบียดเบียนกันทางกายวาจา เพราะมีข้อใด ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

คำตอบ : ข

๒. ก่อนสมาทานศีล ฟังเปล่งวาจาถึงสิ่งใดว่าเป็นสรณะ ?

ก. พระรัตนตรัย

ข. สิ่งศักดิ์สิทธิ์

ค. พระพรหม

ง. พระภูมิเจ้าที่

คำตอบ : ก

๓. พระรัตนตรัยมีความสำคัญต่อชาวพุทธ เพราะเหตุใด ?

ก. เป็นที่อ่อนน้อม

ข. เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ค. เป็นที่พึ่งที่ระลึกทางใจ

ง. เป็นที่พึ่งทางกาย

คำตอบ : ค

๔. คำว่า พุทธะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ข. ผู้เสด็จไปดีแล้ว

ค. ผู้รู้แจ้งโลก

ง. ผู้จำแนกธรรม

คำตอบ : ก

๕. พระพุทธเจ้าทรงปลุกมณุษย์ให้ตื่นจากอะไร ?

ก. กิเลส

ข. กรรม

ค. วิบาก

ง. เวร

คำตอบ : ก

๖. คำว่า สุคติ หมายถึงคุณของใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. พระอรหันต์

คำตอบ : ก

๗. คุณของพระสงฆ์ ตรงกับข้อใด ?

ก. เป็นผู้จำแนกกรรม

ข. เป็นผู้รู้แจ้งโลก

ค. เป็นผู้ตื่น

ง. เป็นผู้ปฏิบัติชอบ

คำตอบ : ง

๘. สรรณะ มีความหมายว่ากำจัดสิ่งใด ?

ก. กำจัดภัย

ข. กำจัดโรค

ค. กำจัดศัตรู

ง. กำจัดคู่แข่ง

คำตอบ : ก

๙. ผู้ปฏิบัติตามพระธรรมย่อมได้รับผลเช่นใด ?

ก. ไม่ตกอบาย

ข. ไม่ตามคนชั่ว

ค. ไม่ชดใช้กรรม

ง. ไม่กลัวบาป

คำตอบ : ก

๑๐. ในอุโบสถศีล ๘ ประการ หมายถึงอะไร ?

ก. พระรัตนตรัย

ข. พระพุทธรูป

ค. พระเจดีย์

ง. พระคัมภีร์

คำตอบ : ก

๑๑. พรหมายุพราหมณ์ ถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นสรณะ ด้วยวิธีใด ?

ก. สมาทาน

ข. มอบตนเป็นสาวก

ค. ทุ่มเทความเลื่อมใส

ง. ปฏิบัติหน้าที่พุทธบริษัท

คำตอบ : ค

๑๒. วิธีถึงสรณคมน์ที่มั่นคงที่สุด ตรงกับข้อใด ?

ก. สมาทาน

ข. มอบตนเป็นสาวก

ค. ทุ่มเทความเลื่อมใส

ง. ปฏิบัติหน้าที่พุทธบริษัท

คำตอบ : ง

๑๓. การขาดสรณคมน์ในข้อใด ไม่มีโทษ ?

ก. ตาย

ข. ทำร้ายพระศาสดา

ค. ไปนับถือศาสดาอื่น

ง. ไม่มีข้อถูก

คำตอบ : ก

๑๔. เพราะเหตุใด การขโมยพระพุทธรูป จึงทำให้สรณคมน์เศร้าหมอง ?

ก. เพราะความไม่รู้

ข. เพราะเข้าใจผิด

ค. เพราะสงสัย

ง. เพราะไม่เอื้อเฟื้อ

คำตอบ : ง

๑๕. สรรทมน์เศร้าหมอง เพราะไม่เอื้อเฟื้อพระสงฆ์ ตรงกับข้อใด ?

ก. ทำลายพระเจดีย์

ข. ไม่สนใจฟังธรรม

ค. ยุยงให้แตกแยก

ง. ทำลายหนังสือธรรมะ

คำตอบ : ค

๑๖. ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ย่อมไม่ไปเกิดในที่ใด ?

ก. พรหม

ข. สวรรค์

ค. มนุษย์

ง. อบายภูมิ

คำตอบ : ง

๑๗. อุโบสถ แปลว่าอะไร ?

ก. การเข้าจำ

ข. การหยุดงาน

ค. การเข้าวัด

ง. การฟังธรรม

คำตอบ : ก

๑๘. ข้อใด เป็นจุดมุ่งหมายของการรักษาอุโบสถศีล ?

ก. เพื่อหยุดทำการทำงาน

ข. เพื่อหาโอกาสพักผ่อน

ค. เพื่อขัดเกลาจิตใจ

ง. เพื่อหาโอกาสฟังธรรม

คำตอบ : ค

๑๙. การรักษาอุโบสถ มีมาตั้งแต่เมื่อใด ?

ก. ก่อนพุทธกาล

ข. ต้นพุทธกาล

ค. ระหว่างพุทธกาล

ง. หลังพุทธกาล

คำตอบ : ก

๒๕. อุโบสถศีล มีกี่สิกขาบท ?

ก. ๕ สิกขาบท

ข. ๘ สิกขาบท

ค. ๑๐ สิกขาบท

ง. ๓๑๑ สิกขาบท

คำตอบ : ข

๒๖. อุโบสถประเภทใด รักษาเฉพาะวันหนึ่งคืนหนึ่ง ?

ก. ปาฏิหาริย์อุโบสถ

ข. ปฏิภาครอุโบสถ

ค. ปกติอุโบสถ

ง. สามัคคีอุโบสถ

คำตอบ : ค

๒๗. อุโบสถกึ่งหนึ่ง หมายถึงอะไร ?

ก. รักษาศีลครึ่งวัน

ข. รักษาศีลวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง

ค. รักษาศีลวันรับและวันส่ง

ง. รักษาศีลครบ ๓ วัน

คำตอบ : ก

๒๘. อุโบสถชนิดใด มีอานิสงส์สูงสุด ?

ก. นิคคัณฐอุโบสถ

ข. โคปาลกอุโบสถ

ค. อริยอุโบสถ

ง. สามัคคีอุโบสถ

คำตอบ : ค

๒๙. โบราณกบัณฑิตรักษาอุโบสถ เพื่อจุดประสงค์ใด ?

ก. ปลีกวิเวก

ข. ข่มกิเลส

ค. ทรมานกาย

ง. หนีความวุ่นวาย

คำตอบ : ข

๓๐. มานะนี้ของเรา เมื่อเจริญขึ้นมีแต่จะนำไปสู่นรก เป็นความคิดของใคร
ในปัญญาอุโบสถชาดก ?

ก. งู

ข. สุนัขจิ้งจอก

ค. หมี

ง. ฤาษี

คำตอบ : ง

๓๑. คำว่า ปาณะ ในปาณาติบาตนั้น ตรงกับข้อใด ?

ก. สัตว์

ข. เทวดา

ค. เป็ด

ง. อสุรกาย

คำตอบ : ก

๓๒. อุโบสถศีลข้อที่ ๑ ขาดลง เพราะองค์แห่งศีลข้อใด ?

ก. สัตว์มีชีวิต

ข. จิตคิดจะฆ่า

ค. มีความพยายาม

ง. สัตว์ตายด้วยพยายาม

คำตอบ : ง

๓๓. อุโบสถประเภทใด นิยมรักษากันมากที่สุด ?

ก. ปกติอุโบสถ

ข. ปฏิชาครอุโบสถ

ค. ปาฏิหาริย์อุโบสถ

ง. นิกคัณฐอุโบสถ

คำตอบ : ก

๓๔. โทษของการล่วงละเมิดศีลข้อที่ ๑ ตรงกับข้อใด ?

ก. เสียสติ

ข. อายุสั้น

ค. ยากจน

ง. คนนิทา

คำตอบ : ข

๓๕. เจตนาล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๒ ตรงกับข้อใด ?

ก. ทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป

ข. ถี้อเอาทรัพย์สินที่เขาไม่ได้ให้

ค. ละเมิดคุ้มครองคนอื่น

ง. พุคให้ผู้อื่นเสียประโยชน์

คำตอบ : ข

๓๖. ลิกขาบทที่ ๒ แห่งอุโบสถศีล มีคำกล่าวอย่างไร ?

ก. ปาณาติปาตา เวรมณี

ข. อทินนาทานา เวรมณี

ค. อพฺรหฺมจริยา เวรมณี

ง. มุสาวาทา เวรมณี

คำตอบ : ข

๓๗. การล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๒ มีโทษอย่างไร ?

ก. เสียสติ

ข. อายุสั้น

ค. ยากจน

ง. คนนินทา

คำตอบ : ค

๓๘. อุโบสถศีลข้อที่ ๓ มุ่งให้คนละกิเลสข้อใด ?

ก. มานะ

ข. ราคะ

ค. โทสะ

ง. ทิฏฐิ

คำตอบ : ข

๓๙. การล่วงละเมิดอุโบสถศีลข้อที่ ๔ เกิดขึ้นได้ทางใด ?

ก. กายกับวาจา

ข. กายกับใจ

ค. วาจากับใจ

ง. กายวาจาและใจ

คำตอบ : ก

๔๐. การล่องละเมียดอุโบสถศีลข้อที่ ๔ มีโทษอย่างไร ?

ก. เสียสติ

ข. ขาดคนเชื่อถือ

ค. ถูกทำร้าย

ง. คนคิดปองร้าย

คำตอบ : ข

๔๑. เครื่องดื่มต้องห้ามในอุโบสถศีลข้อที่ ๕ ตรงกับข้อใด ?

ก. กาแฟ

ข. เมรัย

ค. น้ำชา

ง. น้ำอัดลม

คำตอบ : ข

๔๒. การรักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๕ มุ่งถึงประโยชน์เรื่องใด ?

ก. ความสามัคคี

ข. ความสัตย์

ค. ความไม่ประมาท

ง. ความมีน้ำใจ

คำตอบ : ค

๔๓. อุโบสถศีลข้อที่ ๖ ไม่ให้ทำเรื่องใดในเวลาวิกาล ?

ก. ประพาศพิศพรหมจรรย์

ข. กินของขบเคี้ยว

ค. ประดับตกแต่งกาย

ง. นอนที่นอนสูงใหญ่

คำตอบ : ข

๔๔. การรักษาอุโบสถศีลข้อที่ ๖ เพื่อบรรเทากิเลสข้อใด ?

ก. วิจิจฉนา

ข. กามราคะ

ค. พยาบาท

ง. มานะ ทิฎฐิ

คำตอบ : ข

๔๕. ผู้รักษาอุโบสถศีล ต้องเว้นการดูการละเล่น เพราะเหตุใด ?

ก. เป็นข้าศึกแก่ฌาน

ข. เป็นข้าศึกแก่สมาบัติ

ค. เป็นข้าศึกแก่กุศล

ง. เป็นข้าศึกแก่กุศล

คำตอบ : ค

๔๖. การไถ่ทาของหอมเพื่อจุดมุงหมายใด ได้ชื่อว่าไม่ล่วงละเมิด อุโบสถศีล ข้อที่ ๗ ?

ก. เพื่อรักษาโรค

ข. เพื่อให้มีกลิ่นหอม

ค. เพื่อให้สวยงาม

ง. เพื่อให้สบายตัว

คำตอบ : ก

๔๗. การงดเว้นการนอนบนที่นอนสูงใหญ่ มุงบรรเทาภิเษใด ?

ก. ความเห็นแก่ตัว

ค. ความอาฆาตพยาบาท

ค. ความลุ่มหลงมกมาย

ง. ความกำหนดยินดี

คำตอบ : ง

๔๘. ชื่อว่า ศีลสามารถสร้างสวรรค์แก่มนุษย์ได้ ในวิสาขาสู่ตร พระสัมมา-สัมพุทธเจ้าตรัสแก่ใคร ?

ก. นางสุชาดา

ข. นางสามาวดี

ค. นางวิสาขา

ง. นางสุธัมมา

คำตอบ : ค

๔๙. เรื่องภายนอกที่ไม่ควรนำมาพูดในขณะถืออุโบสถศีล คืออะไร ?

ก. อนุப்புฬิกถา

ข. ตีรจนาจนถา

ค. สัมโมทณียถา

ง. อริยวงศ์ถา

คำตอบ : ข

๕๐. อุโบสถศีลที่รักษาดีแล้ว ย่อมให้อานิสงส์แก่นุช้อย่างไร ?

ก. ให้บังเกิดในสวรรค์

ข. ให้มีความเสมอภาคกัน

ค. ให้มีความปลอดภัย

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

เฉลยวิชาอุบาสถศีล ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1. ข	11. ค	21. ค	31. ก	41. ข
2. ก	12. ง	22. ก	32. ง	42. ค
3. ค	13. ก	23. ง	33. ก	43. ข
4. ก	14. ง	24. ค	34. ข	44. ข
5. ก	15. ค	25. ข	35. ข	45. ค
6. ก	16. ง	26. ค	36. ข	46. ก
7. ง	17. ก	27. ก	37. ค	47. ง
8. ก	18. ค	28. ค	38. ข	48. ค
9. ก	19. ก	29. ข	39. ก	49. ข
10. ก	20. ค	30. ง	40. ข	50. ง

กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

สพพทา สีสมนุโน
อารทฐวิโร ปหิตตุโต

ปลญญา สุตมาหิโต
โอม ตรี ทุตตร.

ผู้ถึงพร้อมด้วยศีล มีปัญญา มีใจมั่นคงดีแล้ว ประารถความเพียร
ตั้งตนไว้ในกาลทุกเมื่อ ย่อมข้ามโอฆะที่ข้ามได้ยาก.

(พุทธ)

ส. ส. ๑๕/๓๔

แต่ขออธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน
แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. พระพุทธเจ้าทรงเปรียบอะไรว่า ตระการคจฺจราชรถ ?

ก. โลก

ข. ชีวิต

ค. อตภาพ

ง. สังขาร

คำตอบ : ก

๒. นิพพิทา คือความหน่ายในอะไร ?

ก. การศึกษา

ข. ทุกข์

ค. บรืวาร

ง. ชีวิต

คำตอบ : ข

๓. คำว่า คนไร้พิจาณฺ์ หมายถึงใคร ?

ก. คนไร้การศึกษา

ข. คนไร้ศีลธรรม

ค. คนขาดสติ

ง. คนเขลา

คำตอบ : ง

๔. ผู้เห็นโลกตามเป็นจริง ได้รับผลอย่างไร ?

ก. ได้สุขบ้างทุกข์บ้าง

ข. ได้สามิสสุข

ค. ได้สิ่งที่ปรารถนา

ง. ได้นิรามิสสุข

คำตอบ : ง

๕. อะไร จัดเป็นบ่วงแห่งมาร ?

ก. รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ

ข. โลภะ โทสะ โมหะ

ค. ตา หู จมูก ลิ้น กาย

ง. ตัณหา ราคะ อคติ

คำตอบ : ก

๖. ปฏิบัติอย่างไร จึงจะพ้นจากบ่วงแห่งมาร ?

ก. สัมรวมกาย

ข. สัมรวมวาจา

ค. สัมรวมจิต

ง. สัมรวมในศีล

คำตอบ : ค

๗. สังขารในขั้นที่ ๕ หมายถึงอะไร ?

ก. สภาพที่ปรุงแต่งจิต

ข. สภาพที่เป็นเอง

ค. สภาพที่คงอยู่

ง. สภาพที่เสื่อมไป

คำตอบ : ก

๘. อะไรจำแนกสัตว์ให้แตกต่างกัน ?

ก. กรรม

ข. กิเลส

ค. บุญ

ง. กุศล

คำตอบ : ก

๙. การเพิกสันตติได้ ทำให้เห็นอะไร ?

ก. สามัญญลักษณะ

ข. อนิจจลักษณะ

ค. ทุกขลักษณะ

ง. อนัตตลักษณะ

คำตอบ : ข

๑๐. อนิจจลักษณะกำหนดรู้ในทางง่าย ด้วยอาการอย่างไร ?

ก. เกิดขึ้นแล้วตั้งอยู่

ข. เกิดขึ้นแล้วดับไป

ค. แปรไประหว่างเกิดดับ

ง. แปรไปชั่วขณะหนึ่ง

คำตอบ : ข

๑๑. ชาติ ชรา มรณะ จัดเป็นทุกข์อะไร ?

ก. สภาวะทุกข์

ข. ปกิณณกทุกข์

ค. นิพัตถทุกข์

ง. พยาธิทุกข์

คำตอบ : ก

๑๒. กังวลใจเพราะสัตว์เลื่อง จัดเป็นทุกข์อะไร ?

ก. วิปากทุกข์

ข. ปกิณณกทุกข์

ค. สหคตทุกข์

ง. สันตปาทุกข์

คำตอบ : ข

๑๓. ขี้ไคล เป็นลักษณะของนิพัตถทุกข์ ?

ก. เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ข. ไม่สบายกาย ใจ

ค. หนาว ร้อน หิว กระจาย

ง. ร้องไห้เสียใจ

คำตอบ : ค

๑๔. ขี้ไคล จัดเป็นพยาธิทุกข์ ?

ก. ความเจ็บไข้

ข. ความเศร้าโศก

ค. ความคับแค้นใจ

ง. ความหิวกระจาย

คำตอบ : ก

๑๕. ทุกข์เพราะถูกกิเลสเผา จัดเป็นทุกข์อะไร ?

ก. สภาวทุกข์

ข. ปกิณณกทุกข์

ค. สันตাপทุกข์

ง. วิปากทุกข์

คำตอบ : ค

๑๖. การสู้คดีความกัน จัดเป็นทุกข์อะไร ?

ก. อาหารปริเยฐฐิทุกข์

ข. วิปากทุกข์

ค. สันตاپทุกข์

ง. วิวาหมุลกทุกข์

คำตอบ : ง

๑๗. คำว่า ธรรม ในบทว่า สพุเพ ธมฺมา อนตุตา หมายถึงอะไร ?

ก. กุศลมูล อกุศลมูล

ข. กุศลวิตก อกุศลวิตก

ค. สังขาร วิสังขาร

ง. กุศลธรรม อกุศลธรรม

คำตอบ : ค

๑๘. ข้อใด ไม่ใช่ลักษณะของอนัตตาแห่งสังขาร ?

ก. ไม่อยู่ในอำนาจ

ข. แยกต่ออดีต

ค. หาเจ้าของมิได้

ง. เป็นกลุ่มก้อน

คำตอบ : ง

๑๙. ข้อใด ไม่ใช่ไวพจน์ของวิราคะ ?

ก. ความสิ้นตัณหา

ข. ความดับ

ค. ความเข้าไปตัดวิภว

ง. ความหน่าย

คำตอบ : ง

๒๐. ความคิดพ้นห่วงใยในอารมณ์อันเป็นที่รัก เรียกว่าอะไร ?

ก. อาสวะ

ข. สังโยชน์

ค. อาลัย

ง. ตัณหา

คำตอบ : ค

๒๑. วิมุตติ แปลว่าอะไร ?

ก. ความหลุดพ้น

ข. ความสิ้นกำหนด

ค. ความสิ้นตัณหา

ง. ความหน่าย

คำตอบ : ก

๒๒. เพราะสิ้นกำหนด จิตย่อมหลุดพ้นจากอะไร ?

ก. อาสวะ

ข. ตัณหา

ค. ราคะ

ง. นิรวรณ

คำตอบ : ก

๒๓. การบวงสรวงอันวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จัดเข้าในอาสวะใด ?

ก. กามาสวะ

ข. ภวาสวะ

ค. อวิชชาสวะ

ง. ฝนาสวะ

คำตอบ : ค

๒๔. การระงับกิเลสกรรมและอกุศลธรรมด้วยกำลังฌาน จัดเป็นอะไร ?

ก. ตัทธกวิมุตติ

ข. วิกัมภณวิมุตติ

ค. สมุจเฉทวิมุตติ

ง. ปฏิปัสสทธิวิมุตติ

คำตอบ : ข

๒๕. ความหมดจดแห่งสัตว์ทั้งหลาย เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีใด ?

ก. ลอยบาป

ข. ขำระบาป

ค. ไถ่บาป

ง. ไม่ทำบาป

คำตอบ : ง

๒๖. เล็งเห็นสังขารว่าเป็นทุกข์ จัดเป็นญาณอะไร ?

ก. อุทยัพพญาณ

ข. ภังคญาณ

ค. อาทีนญาณ

ง. นิพพิทาญาณ

คำตอบ : ค

๒๗. สัมมาวายามะ ตรงกับข้อใด ?

ก. พยายามชอบ

ข. ตั้งใจชอบ

ค. ระลึกชอบ

ง. ดำริชอบ

คำตอบ : ก

๒๘. อริยมรรคข้อใด จัดเข้าในศีลวิสุทธิ ?

ก. สัมมาทิฐิ

ข. สัมมาวายามะ

ค. สัมมากัมมันตะ

ง. สัมมาสังกัปปะ

คำตอบ : ค

๒๙. อริยมรรคข้อใด จัดเข้าในจิตตวิสุทธิ ?

ก. สัมมาวาจา

ข. สัมมาวายามะ

ค. สัมมากัมมันตะ

ง. สัมมาอาชีวะ

คำตอบ : ข

๓๐. พิจารณาเห็นสังขารอย่างไร จัดเป็นทวิวิสุทธิตี ?

ก. เห็นไตรลักษณ์

ข. เห็นไตรรัตน์

ค. เห็นไตรภูมิ

ง. เห็นไตรเพท

คำตอบ : ก

๓๑. วิสุทธิตีใด จัดเป็นโลกุตตระ ?

ก. จิตตวิสุทธิตี

ข. ทวิวิสุทธิตี

ค. กังขาวิตรณวิสุทธิตี

ง. ญาณทัสสนวิสุทธิตี

คำตอบ : ง

๓๒. ข้อใด ทำให้เกิดสันติภายนอก ?

ก. การรักษาศีล

ข. การเจริญภาวนา

ค. การปฏิบัติธรรม

ง. การเจริญกัมมัฏฐาน

คำตอบ : ก

๓๓. ผู้เพ่งความสงบพึงละโลกามิสเสีย คำว่า โลกามิส คืออะไร ?

ก. กามกิเลส

ข. กามคุณ

ค. กามราคะ

ง. กามฉันทะ

คำตอบ : ข

๓๔. ข้อปฏิบัติเป็นทางไปสู่พระนิพพาน ตรงกับข้อใด ?

ก. วิมุตติ

ข. มรรค

ค. นิพพิทา

ง. วิราคะ

คำตอบ : ข

๓๕. ผู้ไม่ประมาทและเห็นภัยในความประมาท จัดเป็นคนเช่นไร ?

ก. รู้จักพระนิพพาน

ข. ไกลพระนิพพาน

ค. เข้าสู่พระนิพพาน

ง. ถึงพระนิพพาน

คำตอบ : ข

๓๖. ข้อใด กล่าวถึงสุปาภิเสสนิพพานได้ถูกต้อง ?

ก. สิ้นชีวิตมีกิเลสอยู่

ข. สิ้นชีวิตสิ้นกิเลส

ค. สิ้นกิเลสมีชีวิตอยู่

ง. สิ้นกิเลสสิ้นตัณหา

คำตอบ : ค

๓๗. เพราะอะไรได้ ท่านจึงกล่าวว่านิพพาน ?

ก. ความโกรธ

ข. ความหลง

ค. นิเวศน์

ง. ตัณหา

คำตอบ : ง

๓๘. อุปมาว่า ไฟสิ้นเชื้อแล้วย่อมดับไปเอง กล่าวถึงเรื่องใด ?

ก. ฌาน

ข. สมาบัติ

ค. อภิญญา

ง. นิพพาน

คำตอบ : ง

๓๙. สมถกัมมัฏฐาน ตรงกับข้อใด ?

ก. การรู้แจ้งเห็นจริง

ข. การกำจัดกิเลส

ค. การทำใจให้สงบ

ง. การละสังโยชน์

คำตอบ : ค

๔๐. บุคคลเช่นไร เจริญกัมมฐานได้ผลดี ?

ก. มีความกังวล

ข. มีความพึงชาน

ค. มีความเบื่อหน่าย

ง. มีสติสัมปชัญญะ

คำตอบ : ง

๔๑. การเจริญสมถกัมมฐาน เพื่อจุดประสงค์ใด ?

ก. สงบจากนิวรณ์

ข. เห็นแจ้งกองสังขาร

ค. เห็นแจ้งไตรลักษณ์

ง. หลุดพ้นจากกิเลส

คำตอบ : ก

๔๒. ประโยชน์ของการเจริญอสุกัมมฐาน คือข้อใด ?

ก. เพื่อรู้แจ้งเห็นจริง

ข. เพื่อคลายกำหนด

ค. เพื่อให้เกิดเมตตา

ง. เพื่อกำจัดความโกรธ

คำตอบ : ข

๔๓. คนโทสจริต มีลักษณะเช่นไร ?

ก. เชื่อง่าย

ข. โหมโหง่าย

ค. รักง่าย

ง. หลงง่าย

คำตอบ : ข

๔๔. คนมักโกรธ ควรแก้ด้วยการเจริญกัมมฐานอะไร ?

ก. ภาวนาคตาสติ

ข. อสุกัมมฐาน

ค. เมตตาพรหมวิหาร

ง. กสิณ

คำตอบ : ค

๔๕. การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อจุดประสงค์ใด ?

ก. สงบกาย

ข. สงบวาจา

ค. สงบใจ

ง. รู้แจ้งเห็นจริง

คำตอบ : ง

๔๖. คำว่า วิปัสสนา มีความหมายว่าอย่างไร ?

ก. เห็นแจ้งรูปนาม

ข. เห็นแจ้งอวิชชา

ค. เห็นแจ้งสังขาร

ง. เห็นแจ้งพระนิพพาน

คำตอบ : ก

๔๗. ข้อใด เป็นอารมณ์ของวิปัสสนากัมมัฏฐาน ?

ก. พรหมวิหาร

ข. กสิณ

ค. อสุภะ

ง. รูปนาม

คำตอบ : ง

๔๘. ผู้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ควรทำกิจใดก่อน ?

ก. ทำจิตให้เป็นสมาธิ

ข. ชำระศีลให้บริสุทธิ์

ค. ชำระจิตให้บริสุทธิ์

ง. ทำความเห็นให้ตรง

คำตอบ : ข

๔๙. พิจารณากายอย่างไร จึงจัดเป็นวิปัสสนา ?

ก. ปฏิกลุ่นเกลียด

ข. ไม่งามน่ารังเกียจ

ค. เต็มไปด้วยของไม่สะอาด

ง. ไม่เที่ยงต้องแตกสลาย

คำตอบ : ง

๕๐. กัมมัญฐานเบื้องต้นที่พระอุปัชฌาย์สอนนาคผู้ขอบวช คือข้อใด ?

ก. ศีล สมาธิ ปัญญา

ข. ทาน ศีล ภาวนา

ค. ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

ง. ปฐวี อาโป เตโช วาโย

คำตอบ : ก

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1. ก	11. ก	21. ก	31. ง	41. ก
2. ข	12. ข	22. ก	32. ก	42. ข
3. ง	13. ค	23. ค	33. ข	43. ข
4. ง	14. ก	24. ข	34. ข	44. ค
5. ก	15. ค	25. ง	35. ข	45. ง
6. ค	16. ง	26. ค	36. ค	46. ก
7. ก	17. ค	27. ก	37. ง	47. ง
8. ก	18. ง	28. ค	38. ง	48. ข
9. ข	19. ง	29. ข	39. ค	49. ง
10. ข	20. ค	30. ก	40. ง	50. ค

๔. ตามลัทธิพราหมณ์ เชื่อว่าผู้ไม่มีบุตรชายตายแล้วจะมีคดีอย่างไร ?

ก. ขาดบุญ

ข. ตกนรก

ค. เกิดในสุคติ

ง. คดีไม่แน่นอน

คำตอบ : ข

๕. ซื่อใด กล่าวถูกต้องเกี่ยวกับกรุงกบิลพัสดุ์ ?

ก. เคยเป็นสถานที่อยู่ของกบิลดาบส

ข. พระเจ้าสุทโธทนะโปรดให้สร้างขึ้น

ค. พระเจ้าโอกกากราชทรงครอบครอง

ง. พระเจ้าโอกกากราชโปรดให้สร้างขึ้น

คำตอบ : ก

๖. พระมารดาของพระนางพิมพา มีพระนามว่าอะไร ?

ก. พระนางปชาบดี

ข. พระนางปมิตา

ค. พระนางกิสโสทมี

ง. พระนางอมิตา

คำตอบ : ง

๗. ราหุล ชาต มีความหมายว่าอย่างไร ?

ก. หมดบังแล้ว

ข. หมดห้วงแล้ว

ค. บ่วงเกิดแล้ว

ง. ละบ่วงแล้ว

คำตอบ : ค

๘. การนี้ถึง ขรา พยาธิ และมรณะเป็นเหตุให้บรรเทาอะไร ?

ก. อกุศลวิตก ๓

ข. ความเมา ๓

ค. ตัณหา ๓

ง. อกุศลมูล ๓

คำตอบ : ข

๙. พระมหาบุรุษทรงหาอุบายแก้ความเมา ๓ ประการ ด้วยวิธีใด ?

ก. ทรงศึกษาไตรเพท

ข. ประทับในปราสาท

ค. เสด็จออกบรรพชา

ง. เสด็จออกประพาสป่า

คำตอบ : ค

๑๐. พระมหาบุรุษ ทรงบำเพ็ญอุปถัมภ์กษัตริย์อย่างไร ?

ก. กลั่นลมหายใจ

ข. นอนบนหนาม

ค. เอาลิ้นกดเพดาน

ง. อดอาหาร

คำตอบ : ก

๑๑. ข้อใด ไม่ใช่บารมี ๑๐ ที่พระมหาบุรุษใช้ต่อสู้กับกิเลสมาร ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

คำตอบ : ค

๑๒. พระมหาบุรุษบรรลุอัสวักขยญาณ ทำให้ได้พระนามอะไร ?

ก. ภควา

ข. อรหัน

ค. สุคติ

ง. โลกวิทู

คำตอบ : ก

๑๓. หลังจากตรัสรู้แล้ว พระองค์ทรงพิจารณาปัจจุสมุปบาทที่รุ่มไม่ใด ?

ก. พระศรีมหาโพธิ์

ข. ราชายตนะ

ค. อชปาลนิโครธ

ง. มุจลินท์

คำตอบ : ข

๑๔. ผู้ที่สามารถเข้าใจได้ ต่อเมื่อคนอื่นอธิบายความ ตรงกับข้อใด ?

ก. อุกมฤตัญญู

ข. วิปจิตัญญู

ค. เนยยะ

ง. ปทปรมะ

คำตอบ : ก

๑๕. พระยสะบรรลุลอรหัตผล เพราะฟังธรรมเทศนาอะไร ?

ก. รัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ข. อนัตตลักขณสูตร

ค. อาทิตตปริยายสูตร

ง. อนุปุพพิกถาและอริยสัจ

คำตอบ : ง

๑๖. เรื่องที่กล่าวถึงการรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ชื่อว่าอะไร ?

ก. ทานกถา

ข. สीलกถา

ค. สักกกถา

ง. กามาทินวกถา

คำตอบ : ข

๑๗. คำว่า อุบาสกอุบาสิกา มีความหมายว่าอย่างไร ?

ก. ผู้นั่งใกล้พระพุทธ

ข. ผู้นั่งใกล้พระธรรม

ค. ผู้นั่งใกล้พระสงฆ์

ง. ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย

คำตอบ : ง

๑๘. ความปรารถนาข้อที่ ๕ ของพระเจ้าพิมพิสาร ว่าอย่างไร ?

- ก. ขอพระอรหันต์มาสู่แว่นแคว้นของเรา
- ข. ขอพระอรหันต์แสดงธรรมแก่เรา
- ค. ขอให้เราได้รู้ทั่วถึงธรรมของพระอรหันต์
- ง. ขอให้เราได้เข้าไปนั่งใกล้พระอรหันต์

คำตอบ : ก

๑๙. ข้อใด เป็นใจความย่อของอาทิตตปริยายสูตร ?

- ก. สิ่งทั้งปวงเป็นทุกข์
- ข. สิ่งทั้งปวงเป็นของไม่เที่ยง
- ค. สิ่งทั้งปวงเป็นอนัตตา
- ง. สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน

คำตอบ : ง

๒๐. พระองค์เป็นศาสดาของข้าพระองค์ ข้าพระองค์เป็นสาวก ใครกล่าว ?

- ก. พระมหากัสสปะ
- ข. พระคยาภัสสปะ
- ค. พระอรุเวลกัสสปะ
- ง. พระนทีกัสสปะ

คำตอบ : ค

๒๑. พระศาสนาแผ่ไปเร็ว เพราะพระพุทธเจ้าทรงประกาศในกลุ่มชนใด ?

- ก. เศรษฐี
- ข. สามัญชน
- ค. นักบวชด้วยกัน
- ง. เจ้าลัทธิและชนชั้นปกครอง

คำตอบ : ง

๒๒. พุทธประสงค์หลักที่ส่งสาวกไปประกาศพระศาสนา คืออะไร ?

ก. เพื่อเผยแผ่พระศาสนา	ข. เพื่อให้โลกร่มเย็น
ค. เพื่อให้มหาชนหมดกิเลส	ง. เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน

คำตอบ : ง

๒๓. อุปติสสะและโกติสสะไปคุมहरสพ คิดอย่างไรจึงออกบวช ?

ก. สิ่งเหล่านี้เป็นมายา	ข. คนพวกนี้หลงละเลิงในกิเลส
ค. คนพวกนี้ไม่ถึงร้อยปีก็ตาย	ง. คนพวกนี้หลอกลวงพวกเรา

คำตอบ : ค

๒๔. เจ้าชายสาकยะทั้ง ๖ ให้อุบาสีบวชก่อน เพราะเหตุใด ?

ก. พระประสงค์ของพระพุทธเจ้า	ข. ต้องการลดทิวิฐานะ
ค. ความประสงค์ของอุบาสี	ง. ให้ผู้มีอายุมากบวชก่อน

คำตอบ : ข

๒๕. เมื่อภิกษุทุลลาพระศาสดาเพื่อจาริกไปที่อื่น ทรงรับสั่งให้ไปลาพระสารีบุตร เพื่อประโยชน์ใด ?

ก. เรียนกัมมัฏฐาน	ข. ให้ช่วยสั่งสอน
ค. เรียนมนต์	ง. หาเพื่อนเดินทาง

คำตอบ : ข

๒๖. ใครได้รับยกย่องว่า เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้มีความกตัญญูกตเวที ?

ก. พระราหุล	ข. พระสารีบุตร
ค. พระอนนท	ง. พระอุบาลี

คำตอบ : ข

๒๗. พระอานนท์ได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะได้ฟังธรรมจากใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระสารีบุตร

ค. พระปณณมานันทีบุตร

ง. พระอัสสชิ

คำตอบ : ก

๒๘. ธรรมเทศ ๔ ใครแสดงแก่ใคร ?

ก. พระสารีบุตรแสดงแก่พระเจ้าพิมพิสาร

ข. พระอานนท์แสดงแก่พระเจ้าปเสนทิโกศล

ค. พระรัฐบาลแสดงแก่พระเจ้าโกรัพยะ

ง. พระมหากัจจายนะแสดงแก่พระเจ้าจันทรปัชโชต

คำตอบ : ก

๒๙. ธรรมนี้เป็นของผู้มีสติตั้งมั่น ไม่ใช่ของผู้มีสติหลงลืม เป็นความตรึกของพระสาวกรูปใด ?

ก. พระอุบาลี

ข. พระอนุรุทธะ

ค. พระอานนท์

ง. พระภททियะ

คำตอบ : ข

๓๐. ดัณห์กขยธรรม ธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งตัณหา ทรงแสดงที่ไหน ?

ก. ถ้ำสุกกราตา

ข. อสิปตนมฤคทายวัน

ค. วัดเวฬุวัน

ง. กัลลวาลมุตตคาม

คำตอบ : ง

๓๑. พระเจ้าจันทัปโปทททรงสดับธรรมครั้งแรกจากใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระมหากัจจายนะ

ค. พระมหาโมคคัลลานะ

ง. พระมหากัสสปะ

คำตอบ : ข

๓๒. พระเถระรูปใด ตัดสินอธิกรณ์ของภิกษุณีมารดาพระกุมารกัสสปะ ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระมหาโมคคัลลานะ

ค. พระสีวลี

ง. พระอุบาลี

คำตอบ : ง

๓๓. ข้อใด เรียกว่าปฏิปจฉาพยากรณ์ ?

ก. ย้อนถามแล้วจึงแก้ปัญหา

ข. แยกปัญหาแก้ทีละข้อ

ค. แก้ปัญหานั้นโดยส่วนเดียว

ง. ระงับไม่แก้ปัญหานั้น

คำตอบ : ก

๓๔. อะไรเป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลก พระพุทธเจ้าตรัสตอบอชิตมาณพ ว่า
อย่างไร ?

ก. ลาภเป็นภัยใหญ่

ข. ทุกข์เป็นภัยใหญ่

ค. ยศเป็นภัยใหญ่

ง. ความโกรธเป็นภัยใหญ่

คำตอบ : ข

๓๕. พระนางปชาบดี แสดงความตั้งใจจะบวชด้วยวิธีใด ?

ก. อคพระกระยาหาร

ข. กลั่นลมหายใจ

ค. นั่งประท้วง

ง. ตัดพระเมาลี

คำตอบ : ง

๓๖. พระเขมาเถรีได้รับเอตทัคคะด้านใด ?

ก. มีปัญญามาก

ข. มีฤทธิ์มาก

ค. ชำนาญสมาบัติ

ง. มีความเพียรมาก

คำตอบ : ก

๓๗. อัครสาวิกาช้ายขวาของพระพุทธเจ้า คือใคร ?

ก. อุบลวรรณาเถรี รูปนันทาเถรี

ข. อุบลวรรณาเถรี เขมาเถรี

ค. เขมาเถรี ปุณณาสกเถรี

ง. รัชมัทธนาเถรี รูปนันทาเถรี

คำตอบ : ข

๓๘. พระสาวกรูปใด อยู่ในครุฑมารดานานถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน ?

ก. พระอุบาลี

ข. พระสีวลี

ค. พระวัคคลี

ง. พระโศภิตะ

คำตอบ : ข

๓๙. ความแตกฉานในภาษา เรียกว่าอะไร ?

ก. รัชมัทธสัมภิตา

ข. อตถปฏิสัมภิตา

ค. นิรุติปฏิสัมภิตา

ง. ปฏิภาณปฏิสัมภิตา

คำตอบ : ค

๔๐. พระสาวกรูปใด สนับสนุนการบวชภิกษุณีเป็นครั้งแรก ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระอุบาลี

ง. พระอานนท์

คำตอบ : ง

๔๑. ผู้ปรารถนามีชีวิตอยู่ตลอดอายุกับ จะต้องเจริญธรรมใดให้บริบูรณ์ ?

ก. อิทธิบาท ๔

ข. สังคหัตถ์ ๔

ค. พรหมวิหาร ๔

ง. อริยฐาน ๔

คำตอบ : ก

๔๒. สังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง จัดเป็นเจดีย์ประเภทใด ?

ก. ธาตุเจดีย์

ข. บริโภคเจดีย์

ค. ธรรมเจดีย์

ง. อุทเทสิกเจดีย์

คำตอบ : ข

๔๓. ใครทูลขอว่า กุลบุตรที่จะบวชต้องได้รับอนุญาตจากมารดาบิดาก่อน ?

ก. พระเจ้าพิมพิสาร

ข. พระเจ้าอชาตศัตรู

ค. พระเจ้าสุทโธทนะ

ง. พระเจ้าโกรัพพะ

คำตอบ : ค

๔๔. ใครทูลเชิญพระศาสดาเสด็จไปกรุงกบิลพัสดุ์ได้สำเร็จ ?

ก. พระกาฬุทายี

ข. พระอานนท์

ค. พระอุบาลี

ง. พระราหุล

คำตอบ : ก

๔๕. ข้อใด เป็นเหตุอัศจรรย์ที่เกิดขึ้นขณะเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ ?

ก. ฝนโปรกขรพรชตก

ข. แสดงธรรมโปรดพระมารดา

ค. ดอกไม้ทิพย์ตกจากสวรรค์

ง. แผ่นดินไหว

คำตอบ : ก

๔๖. ดอกไม้ชนิดใด ที่ตกจากสวรรค์ในวันที่พระศาสดาปรินิพพาน ?

ก. ดอกบัวสวรรค์

ข. ดอกสาละ

ค. ดอกอโศก

ง. ดอกมณฑารพ

คำตอบ : ง

๔๗. พระสาวกรูปใด บรรลุพระอรหัตในคืนก่อนทำปฐมสังคายนา ?

ก. พระอุบาลี

ข. พระอนนท

ค. พระสุภัททะ

ง. พระนันทะ

คำตอบ : ข

๔๘. ใครเป็นอัครศาสนูปถัมภกในการทำทุติยสังคายนา ?

ก. พระเจ้าอโศกมหาราช

ข. พระเจ้าปเสนทิโกศล

ค. พระเจ้ากาฬาสกราช

ง. พระเจ้าอชาตศัตรู

คำตอบ : ค

๔๙. การสังคายนาครั้งที่ ๓ ปรารภเรื่องใด ?

ก. เรื่องวัตถุ ๑๐

ข. เติรถียป์ลอมบวช

ค. ความเสื่อมถอย

ง. การจ้วงจาบพระธรรมวินัย

คำตอบ : ข

๕๐. สมณะทูตที่นำพระพุทธศาสนามาเผยแผ่ยังสุวรรณภูมิ คือใคร ?

ก. พระโศณะ พระอุตตระ

ข. พระธัมมรักขิตะ พระโศณะ

ค. พระโศณะ พระรักขิตะ

ง. พระมัชฌันติกะ พระอุตตระ

คำตอบ : ก

เฉลยวิชาพุทธศานุกรุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1 ง	11 ค	21 ง	31 ข	41 ก
2 ค	12 ข	22 ง	32 ง	42 ข
3 ค	13 ก	23 ค	33 ก	43 ค
4 ข	14 ข	24 ข	34 ข	44 ก
5 ก	15 ง	25 ข	35 ง	45 ก
6 ง	16 ข	26 ข	36 ก	46 ง
7 ค	17 ง	27 ค	37 ข	47 ข
8 ข	18 ค	28 ค	38 ข	48 ค
9 ค	19 ง	29 ข	39 ค	49 ข
10 ก	20 ค	30 ง	40 ง	50 ก

ปัญหาและเฉลยวิชากรรมบถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑. สัตว์ทั้งหลายล้วนเป็นไปตามกรรม เป็นคำสอนของศาสนาใด ?

ก. คริสต์

ข. ซิกซ์

ค. พุทธ

ง. ฮินดู

คำตอบ : ค

๒. วิชากรรมบถ พุทธศาสนิกชนต้องศึกษาเรื่องใด ?

ก. กรรมฐาน

ข. ไตรสิกขา

ค. กรรม

ง. ไตรลักษณ์

คำตอบ : ค

๓. ข้อใด เป็นภพภูมิที่เกิดของสัตว์ทั้งหลายข้างฝ่ายดี ?

ก. สัตว์เดรัจฉาน

ข. อสุรกาย

ค. มนุษย์

ง. เปเรต

คำตอบ : ค

๔. ธรรมเป็นเหตุให้เกิดในทุกคติ คืออะไร ?

ก. กุศลกรรมบถ

ข. อกุศลกรรมบถ

ค. อนุสสติ

ง. กสิณ

คำตอบ : ข

๕. ผู้ปรารถนาเกิดในสุคติจะต้องทำกรรมใด ?

ก. อกุศลกรรม

ข. กุศลกรรม

ค. บาปกรรม

ง. เจตนากรรม

คำตอบ : ข

๖. ข้อใด เป็นความหมายของอกุศลกรรมบถ ?

ก. กรรมนำสัตว์ไปสู่สุคติภูมิ

ข. กรรมนำสัตว์ไปสู่ทุคติภูมิ

ค. กรรมนำสัตว์ไปสู่เทวภูมิ

ง. กรรมนำสัตว์ไปสู่มนุษยภูมิ

คำตอบ : ข

๗. ข้อใดไม่ใช่อกุศลกรรมบถทางกาย ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนาทาน

ค. กาเมศู มิจฉาจาร

ง. มุสาวาท

คำตอบ : ง

๘. มูลเหตุที่ทำให้สัตว์ประพตฺติอกุศลกรรมบถ เรียกว่าอะไร ?

ก. กุศลมูล

ข. อกุศลมูล

ค. กุศลจิต

ง. อกุศลจิต

คำตอบ : ข

๙. ข้อใด จัดเป็นการทำความดีทางกาย ?

ก. ไม่โลภอยากได้

ข. ไม่พยาบาทปองร้าย

ค. ไม่ลักขโมยของคนอื่น

ง. ไม่เห็นผิดจากคลองธรรม

คำตอบ : ก

๑๐. การกระทำที่จัดเป็นบุญเป็นบาป ขึ้นอยู่กับอะไร ?

ก. เวทนา

ข. เจตนา

ค. อารมณ์

ง. กุศลมูล

คำตอบ : ข

๑๑. ข้อใด จัดเป็นวิกรรมในอกุศลกรรมบถ ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนาทาน

ค. มุสาวาท

ง. พยาบาท

คำตอบ : ค

๑๒. อกุศลกรรมบถข้อใด ไม่ได้เกิดขึ้นทางกายทวาร ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนาทาน

ค. สัมผัสปลापะ

ง. กามเมสุ มิจฉาจาร

คำตอบ : ค

๑๓. องค์แห่งปาณาติบาตข้อใด ทำให้สำเร็จเป็นกรรมบถ ?

ก. สัตว์มีชีวิต

ข. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต

ค. จิตคิดจะฆ่า

ง. สัตว์ตายด้วยความพยายาม

คำตอบ : ง

๑๔. ปาณะ โดยสมมติสังจะ ได้แก่อะไร ?

ก. ชีวิตินทรีย์

ข. สัตว์

ค. สังขาร

ง. วิญญาณ

คำตอบ : ข

๑๕. ปาณาติบาต มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. โลภอยากได้

ข. ทำให้เสียชีวิต

ค. ลักขของคนอื่น

ง. ปองร้ายคนอื่น

คำตอบ : ข

๑๖. หม่าซ้างเอางา มีโทษมาก เพราะเหตุใด ?

ก. เป็นสัตว์ใหญ่

ข. เป็นสัตว์น่ารัก

ค. เป็นสัตว์แสนรู้

ง. เป็นสัตว์มีกำลัง

คำตอบ : ก

๑๗. คนทำปาณาติบาต โดยมากมีจิตใจเช่นไร ?

ก. เจ้าเล่ห์

ข. มารยา

ค. มักโอ้อวด

ง. โหดเหี้ยม

คำตอบ : ง

๑๘. ผลจากการล่วงละเมิดปาณาติบาตมีโทษเบาที่สุด ตรงกับข้อใด ?

ก. เป็นสัตว์เดรัจฉาน

ข. เป็นผู้มีอายุสั้น

ค. เกิดเป็นสัตว์นรก

ง. เกิดในอบายภูมิ

คำตอบ : ข

๑๙. นายนันทะมีอาชีพฆ่าโค่นำเนื้อไปขาย ได้รับผลกระทบใด ?

ก. เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน

ข. เกิดในนรกอเวจี

ค. เกิดเป็นอสุรกาย

ง. เกิดเป็นเปรต

คำตอบ : ข

๒๐. ซ้อไค จัดเป็นวัตถุแห่งอทินนาทาน ?

ก. ของที่เจ้าของลืมไว้

ข. ของที่เจ้าของโยนทิ้ง

ค. ของที่เจ้าของยกให้

ง. ของที่เจ้าของเสียสละ

คำตอบ : ก

๒๑. นี้อราฐฐ์บังหลวง เป็นการประพัตถ์ล่วงอกุศลกรรมบถใด ?

ก. อทินนาทาน

ข. กาเมสุมิฉฉาจาร

ค. พยาบาท

ง. มิจฉาทิฎฐิ

คำตอบ : ก

๒๒. ซ้อไค จัดเป็นองค์แห่งอทินนาทาน ?

ก. จิตคิดจะฆ่า

ข. จิตคิดจะลัก

ค. จิตคิดจะเสพ

ง. จิตคิดจะพูดต่อเสียด

คำตอบ : ข

๒๓. สั่งให้คนอื่นลักทรัพย์ เป็นอทินนาทานเกิดทางทวารใด ?

ก. กายทวาร

ข. วจิตทวาร

ค. มโนทวาร

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ข

๒๔. ซ้อไค เป็นผลกรรมเกิดจากการล่วงละเมิดอทินนาทาน ?

ก. ทรัพย์สิ้นสูญหาย

ข. รายได้เพิ่มพูน

ค. ตระกูลมั่งคั่ง

ง. อายุยืนยืน

คำตอบ : ก

๒๕. การประพาศิพิตในกาม ตรงกับสุภษิตใด ?

ก. จีซ้างจับตักแตน

ข. พูตไปสองโพเบี้ย

ค. เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน

ง. เจ้าชู้ไก่แจ้

คำตอบ : ง

๒๖. กามะสุมิฉฉาจาร เกิดขึ้นทางทวารใด ?

ก. ไตรทวาร

ข. กายทวาร

ค. วจิตวาร

ง. มโนทวาร

คำตอบ : ข

๒๗. ปรรทรรคมณะ หมายถึง การล่งละเมิดในบุคคลใด ?

ก. คู่ครองตนเอง

ข. คู่ครองคนอื่น

ค. หญิงที่ญาติรักษา

ง. หญิงที่มารดารักษา

คำตอบ : ข

๒๘. สทรรสันโดษ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. มากรักหลายใจ

ข. รักง่ายหน่ายเร็ว

ค. รักเดียวใจเดียว

ง. รักสามเส้า

คำตอบ : ค

๒๙. การล่งละเมิด กามะสุ มิฉฉาจาร ส่งผลในชาติหน้าอย่างไร ?

ก. เกิดในสุคติ

ข. เกิดในทุกคติ

ค. เกิดในพรหมโลก

ง. เกิดในเทวโลก

คำตอบ : ข

๓๐. เจตนาเช่นไร เรียกว่ามุสาวาท ?

ก. เจตนาพูดเท็จ

ข. เจตนาพูดหยาบ

ค. เจตนาพูดส่อเสียด

ง. เจตนาพูดเพื่อเจ้า

คำตอบ : ก

๓๑. เจตนาเช่นไร เรียกว่า ผรุสวาจา ?

ก. เจตนาพูดเท็จ

ข. เจตนาพูดหยาบ

ค. เจตนาพูดส่อเสียด

ง. เจตนาพูดเพื่อเจ้า

คำตอบ : ข

๓๒. ปิสุณวาจา เป็นสาเหตุของปัญหาสังคมด้านใด ?

ก. หย่าร้าง

ข. เห็นแก่ตัว

ค. โหดร้าย

ง. แดกแยก

คำตอบ : ง

๓๓. คนที่พูดมุสาเป็นอาจิณ ย่อมได้รับผลกระทบอย่างไร ?

ก. เกิดในนรก

ข. ถูกไล่ความ

ค. คนไม่เชื่อถือ

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๓๔. คำพูดที่เป็นผรุสวาจา ผู้พูดมีเจตนาเช่นไร ?

ก. เจตนาหลอกหลวง

ข. เจตนาร้าย

ค. เจตนาอยากได้

ง. เจตนาดี

คำตอบ : ข

๓๕. เจตนาผูกเผาผลาญจิตของผู้ฟัง เรียกว่าอะไร ?

ก. มุสาวาท

ข. ปิสุณวาจา

ค. ผรุสวาจา

ง. สัมผัสปปลาปะ

คำตอบ : ค

๓๖. พุคผรุสวาทเป็นนิตย์ ย่อมได้รับผลกระทบในข้อใด ?

ก. ได้ยินคำระคายหู

ข. ได้ยินคำไร้สาระ

ค. ได้ยินคำหลอกหลวง

ง. ได้ยินคำเพื่อเชื่อ

คำตอบ : ก

๓๗. คำพูดเช่นไร เรียกว่า สัมผัสปปลาปะ ?

ก. คำพูดโกหก

ข. คำพูดส่อเสียด

ค. คำพูดเพื่อเชื่อ

ง. คำพูดหยาบคาย

คำตอบ : ค

๓๘. การเพ่งเล็งทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อน้อมเข้ามาหาตน เรียกว่าอะไร ?

ก. อภิขณา

ข. พยาบาท

ค. มิจนาทิฏฐิ

ง. อนภิขณา

คำตอบ : ก

๓๙. ความคิดทำให้ผู้อื่นถึงความพินาศ เรียกว่าอะไร ?

ก. อภิขณา

ข. พยาบาท

ค. มิจนาทิฏฐิ

ง. อนภิขณา

คำตอบ : ข

๔๐. ข้อใด จัดเป็นองค์ของอภิขณา ?

ก. คิดน้อมมาเป็นของตน

ข. ของที่เพ่งเล็งมีค่ามาก

ค. เจ้าของมีคุณมาก

ง. ผู้เพ่งเล็งมีกิเลสกล้า

คำตอบ : ก

๔๑. โทษอันเกิดจากพยายามป้องกันผู้อื่น ตรงกับข้อใด ?

ก. เสียของรัก

ข. เสียอวัยวะ

ค. เสียทรัพย์สิน

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๔๒. ความเห็นในข้อใด จัดเป็นมิจฉาทิฐิ ?

ก. ทำชั่วได้ชั่ว

ข. ทำบุญได้บุญ

ค. ทำชั่วได้ดี

ง. ทำดีได้ดี

คำตอบ : ค

๔๓. อภิขณา พยายาม มิจฉาทิฐิ โดยมากเกิดขึ้นทางทวารใด ?

ก. กายทวาร

ข. วจิตทวาร

ค. มโนทวาร

ง. ไตรทวาร

คำตอบ : ค

๔๔. ข้อใด จัดเป็นธรรมจริยาและสมจริยาทางวาจา ?

ก. ละปาณาติบาต

ข. ละอทินนาทาน

ค. ละพยาบาท

ง. ละสัมผัปปลาปะ

คำตอบ : ง

๔๕. หลักรรรมใด เป็นอุปนิสัยให้บรรลุเจโตวิมุตติและปัญญาวิมุตติ ?

ก. กุศลกรรมบถ

ข. อกุศลกรรมบถ

ค. กุศลมูล

ง. อกุศลมูล

คำตอบ : ก

๔๖. ข้อใด เป็นความหมายของคำว่า อารมณ์ ?

ก. ส่วนแห่งธรรม

ข. สิ่งที่เราเข้าไปยึดถือ

ค. การแสวงอารมณ์

ง. สิ่งที่เป็นรากเหง้า

คำตอบ : ข

๔๗. บาลีข้อใด เป็นเครื่องรับรองผู้รักษาศีลว่า จะได้ไปสุคติ ?

ก. สีเลน สุคตํ ынฺติ

ข. สีเลน โภกสมฺปทา

ค. สีเลน นิพฺพุตํ ынฺติ

ง. ตสฺมา สีลํ วิโสชเย

คำตอบ : ก

๔๘. อุปนิสัยใด เป็นคุณลักษณะของผู้มีจิตใจเสียสละ ?

ก. ทานูปนิสัย

ข. สีลูปนิสัย

ค. ภวานูปนิสัย

ง. ฌกทุกข์

คำตอบ : ก

๔๙. การประพฤติกุศลกรรมบถจะสำเร็จผลได้ ต้องมีเจตนาเช่นไร ?

ก. เจตนาแก้วลว่ง

ข. เจตนาละเมิด

ค. เจตนาเพ่งเล็ง

ง. เจตนาถว้น

คำตอบ : ง

๕๐. กุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ จัดเข้าในหลักธรรมใด ?

ก. ศีล

ข. สมาธิ

ค. ปัญญา

ง. วิมุตติ

คำตอบ : ก

เฉลยวิชากรรมบถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

1. ก	11. ก	21. ก	31. ข	41. ง
2. ก	12. ก	22. ข	32. ง	42. ก
3. ก	13. ง	23. ข	33. ง	43. ก
4. ข	14. ข	24. ก	34. ข	44. ง
5. ข	15. ข	25. ง	35. ก	45. ก
6. ข	16. ก	26. ข	36. ก	46. ข
7. ง	17. ง	27. ข	37. ก	47. ก
8. ข	18. ข	28. ก	38. ก	48. ก
9. ก	19. ข	29. ข	39. ข	49. ง
10. ข	20. ก	30. ก	40. ก	50. ก

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา

พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและ
เสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษา

ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึง
ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา
ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
และหมายรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

“เด็ก” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่
สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้า ของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า คณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการ
เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่มีอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๖ ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

เมื่อผู้ปกครองร้องขอ ให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา ๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานทีนั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากพบว่ามิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนตามวรรคหนึ่งได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องที่ที่พบเด็ก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑ ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น

การแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร

และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๑๓ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๗ ให้ระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทน

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และให้สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ
แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๑๕ ให้บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ
และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งใช้บังคับ
อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงให้บังคับได้ต่อไป
เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับมีอำนาจออก
ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๔๘

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

หลักการ

กำหนดให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
บัญญัติให้สถาบันศาสนามีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดใน
กฎกระทรวง ซึ่งสถาบันพระพุทธศาสนาถือเป็นสถาบันศาสนา ดังนั้น เพื่อให้
สถาบันพระพุทธศาสนาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบาย
การจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม
ได้ โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถาบันพระพุทธศาสนา
เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุและสามเณรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับ
การศึกษาในรูปแบบอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๔๘

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรมหรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามที่ มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม หรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งเป็นสำนักเรียนในเขต กรุงเทพมหานครและสำนักเรียนคณะจังหวัด ตามที่มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

ข้อ ๒ ให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ พระภิกษุและสามเณรในโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

การจัดตั้ง ยุบ รวม เลิกและการดำเนินการของโรงเรียน สำนัก ศาสนศึกษา หรือสำนักเรียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาเถรสมาคม ประกาศกำหนด

ข้อ ๓ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา แบ่งเป็นระดับดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(๒) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรซึ่งมีพื้นความรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า และได้ศึกษา วิชาสามัญเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดโดยคำแนะนำ ของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แบ่งเป็นระดับ ดังต่อไปนี้

(ก) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(ข) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ ๔ ให้โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน ได้รับการสนับสนุนในด้านวิชาการและเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือสำนักเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม และพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการสำนักเรียน ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน แล้วแต่กรณี ให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมและการดำเนินงานของ คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการ

สำนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่มหาเถรสมาคมกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะ
ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา
(ฉบับที่ ๑)
พ.ศ. ๒๕๒๗

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๑)

พ.ศ. ๒๕๖๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการ
พระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ
และยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ
ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสานามหลวง

(๒) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตของสภาการศึกษา

มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

(๓) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงฆ์—
ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

(๑) ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมและแผนกบาลีสานามหลวง

เปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะชั้นเปรียญตรี เรียกว่า
“เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อว่า “ป.ธ.๙”

(๒) ตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากสภาการ

ศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มี
วิทยฐานะชั้นเปรียญตรี เรียกว่า “ศาสนศาสตรบัณฑิต”
ใช้อักษรย่อว่า “ศน.บ.”

(๓) ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะ

ชั้นเปรียญตรี เรียกว่า “พุทธศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ
“พธ.บ.”

มาตรา ๕ นอกจากปริญญาดำเนินมาตรา ๔ พระภิกษุสามเณรซึ่งได้ศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาอาจได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่งประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง นายกสภาคการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประธานกรรมการสภากการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีกรมการฝึกหัดครู อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษา นอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นกรรมการ กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้แต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างวันที่กรรมการซึ่งทรงแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับ

แต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระมาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก หรือ

(๓) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สมเด็จพระสังฆราชอาจทรงแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๙ การประชุมของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการผู้หนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ไปนี้

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาวิชาการ พระพุทธศาสนา ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- (๒) กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตร วิชาการ พระพุทธศาสนา
- (๓) กำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การสอบ และเงื่อนไขในการรับ ปริญญา หรือประกาศนียบัตร
- (๔) ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา ให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากบาลีในพระไตรปิฎก
- (๕) วินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินกิจการที่ขัดต่อพระธรรมวินัยหรือขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของสถานศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) วางระเบียบ และออกข้อบังคับหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดไม่มีสิทธิใช้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร หรืออักษรย่อปริญญาตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำการเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ

ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสหามหลวง เปรี๊ยญธรรมเก่าประโยคปริยญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริยญาพุทธศาสตรบัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีวิทยฐานะชั้นปริยญาตรีตามมาตรา ๔

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประจวบ สุนทรากร
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ โดยมีพระภิกษุสามเณร ซึ่งได้ศึกษาและสอบไล่ได้เปรียญเก้าประโยคตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสันามหลวงของคณะสงฆ์ ปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิต ตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตตามหลักสูตรปริญญา พุทธศาสตร์บัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เทียบชั้นบัณฑิตด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ฝ่ายอาณาจักร สมควรกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทั้งสามนี้ ให้สูงเท่ากับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยฝ่ายอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการ

ซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม
และแผนกบาลีสันามหลวง”

“มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตร
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสันามหลวง เปรียญธรรมเก้าประโยค
มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า “เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อ
“ป.ธ.๙”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนด

วิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่ง

ประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคนซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็คือ เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้ง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตและพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้นโดยเฉพาแล้ว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต และพุทธศาสตรบัณฑิตตลอดจนองค์ประกอบของคณะกรรมการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัตินักธรรม

ประวัตินักธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือที่เรียกกันว่า นักธรรม เกิดขึ้นตามพระดำริของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยในภาษาไทย เพื่อให้ภิกษุสามเณรผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาพระธรรมวินัยได้สะดวกและทั่วถึง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป

การศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยแต่โบราณมา นิยมศึกษาเป็นภาษาบาลี ที่เรียกว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยากสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไป จึงปรากฏว่า ภิกษุสามเณรที่มีความรู้ในพระธรรมวินัยอย่างทั่วถึงมีจำนวนน้อย เป็นเหตุให้สังคมชนชาติขาดแคลนภิกษุผู้มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยกิจการพระศาสนาทั้งในด้านการศึกษา การปกครอง และการแนะนำสั่งสอนประชาชน ดังนั้น สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงได้ทรงพระดำริวิธีการเล่าเรียนพระธรรมวินัยในภาษาไทยขึ้น สำหรับสอนภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรก นับแต่ทรงรับหน้าที่ปกครองวัดบวรนิเวศวิหารเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นต้นมา โดยทรงกำหนดหลักสูตรการสอนให้ภิกษุสามเณรได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ทั้งด้านหลักธรรม พุทธประวัติ และพระวินัย ตลอดถึงหัดแต่งแก้กระทู้ธรรม

เมื่อทรงเห็นว่า การเรียนการสอนพระธรรมวินัยเป็นภาษาไทยดังนี้ได้ผล ทำให้ภิกษุสามเณรมีความรู้กว้างขวางขึ้น เพราะเรียนรู้ได้ไม่ยาก จึงทรงดำริที่จะขยายแนวทางนี้ไปยังภิกษุสามเณรทั่วไปด้วย ประกอบกับใน พ.ศ. ๒๔๔๘ ประเทศไทยเริ่มมีพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ซึ่งภิกษุทั้งหมดจะได้รับการยกเว้น ส่วนสามเณรจะยกเว้นให้เฉพาะสามเณรผู้รู้ธรรม ทางราชการได้ขอให้คณะสงฆ์ช่วยกำหนดเกณฑ์ของสามเณรผู้รู้ธรรม สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงกำหนดหลักสูตร องค์สามเณรผู้รู้ธรรม ขึ้น ต่อมาได้ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์สามเณรผู้รู้ธรรมนั้นเป็น “องค์นักธรรม” สำหรับภิกษุสามเณรชั้นนวกะ (คือผู้บวชใหม่) ทั่วไป ได้รับพระบรมราชานุมัติ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ และโปรดให้จัดการสอบในส่วนกลางขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน โดยใช้วัดบวรนิเวศวิหาร วัดมหาธาตุ และวัดเบญจมบพิตร เป็นสถานที่สอบ การสอบครั้งแรกนี้ มี ๓ วิชา คือ ธรรมวิภาคนวโกวาท แต่งความแก้กระทู้ธรรม และแปลภาษามคธเฉพาะท้องถิ่นในอรรถกถาธรรมบท

พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมให้เหมาะสมสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไปจะเรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ อย่างคือ อย่างสามัญ เรียนวิชาธรรมวิภาค พุทธประวัติ และเรียงความแก้กระทู้ธรรม และ อย่างวิสามัญ เพิ่มแปลอรรถกถาธรรมบทมีเก๋อรรถ บาลีไวยากรณ์และสัมพันธ์ และวินัยบัญญัติที่ต้องสอบทั้งผู้ที่เรียนอย่างสามัญและวิสามัญ

พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมอีกครั้งหนึ่ง โดยเพิ่มหลักธรรมหมวดคิปปิปฏิบัติเข้าในส่วนของธรรมวิภาคด้วย เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการครองชีวิตฆราวาส หากภิกษุสามเณรรูปนั้น ๆ มีความจำเป็นต้องลาสิกขา

ออกไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เรียกว่า **นักธรรมชั้นตรี** การศึกษาพระธรรมวินัยแบบใหม่นี้ ได้รับความนิยมจากหมู่ภิกษุสามเณรอย่างกว้างขวาง และแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว เพียง ๒ ปีแรกก็มีภิกษุสามเณรสมัครเข้าสอบสนามหลวงเกือบพันรูป เมื่อทรงเห็นว่าการศึกษานักธรรมอำนวยความสะดวกแก่พระศาสนาและภิกษุสามเณรทั่วไป ในเวลาต่อมา จึงทรงพระดำริขยายการศึกษานักธรรมให้ทั่วถึงแก่ภิกษุทุกระดับ คือ ทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมชั้นโท สำหรับภิกษุชั้นมัธยมศึกษา คือ มีพรรษาเกิน ๕ แต่ไม่ถึง ๑๐ และนักธรรมชั้นเอก สำหรับภิกษุชั้นเถระ คือมีพรรษา ๑๐ ขึ้นไป ดังที่เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์สืบมาตราบถึงทุกวันนี้

ต่อมา พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณฯ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธฯ ทรงพิจารณาเห็นว่า การศึกษานักธรรมมิได้เป็นประโยชน์ต่อภิกษุสามเณรเท่านั้น แม้ผู้ที่ยังครองฆราวาสวิสัยก็จะได้รับประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย โดยเฉพาะสำหรับเหล่าข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้น เรียกว่า “**ธรรมศึกษา**” มีครบทั้ง ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกันกับหลักสูตร นักธรรมของภิกษุสามเณร เว้นแต่วินัยบัญญัติที่ทรงกำหนดใช้เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีลแทน ได้เปิดสอบธรรมศึกษาตรีครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ และเปิดสอบครบทุกชั้นในเวลาต่อมา มีฆราวาสทั้งหญิงและชายเข้าสอบเป็นจำนวนมาก นับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมนี้ มี สมเด็จพระวันรัต (พรหมคุณุตฺตโร) วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง เน้นการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณภาพ สามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ด้วยดี ทั้งถือว่าเป็น

กิจการของคณะสงฆ์ส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย
มาตั้งแต่ครั้งอดีตถึงปัจจุบัน

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๔๗๑ คณะสงฆ์จัดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง
ทั่วราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก โดยมีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้ดำเนินการจัดการ
สอบ ตั้งแต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา และมีพระเถระที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นแม่กองธรรม
สนามหลวงสืบมาตามลำดับ จำนวน ๗ รูป ดังรายนามต่อไปนี้

- พ.ศ. ๒๔๗๑ พระศาสนโศภน (แจ่ม จตุตสโล) วัดมกุฏกษัตริยาราม
ได้รับแต่งตั้งเป็นแม่กองธรรมสนามหลวงทั่วราชอาณาจักร
รูปแรก ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๔
- พ.ศ. ๒๔๘๖ พระศรีสมโพธิ (เกษม ภาทุมโม นุญศรี)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๘
แล้วขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตลาสิกขา
- พ.ศ. ๒๔๘๘ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสโภ)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ขณะเป็นที่ พระศรีสุธรรมมุณี
ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๙๑

พ.ศ. ๒๔๕๑

พระพิมลธรรม (ชอบ อนุจารี) วัดราชภูริบารุง จังหวัด
ชลบุรี ขณะเป็นที่ พระชลธารมุนี – พระราชสุธี –
พระเทพเมธี – พระธรรมโกศาจารย์ ดำรงตำแหน่งถึง
พ.ศ. ๒๕๐๓

พ.ศ. ๒๕๐๓

สมเด็จพระมหาวิรรวงศ์ (วิน ธมฺมสโร)
วัดราชผาติการาม ขณะเป็นที่ พระธรรมปาโมกข์ –
พระพรหมมุนี ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๕๓๒

พ.ศ. ๒๕๓๒

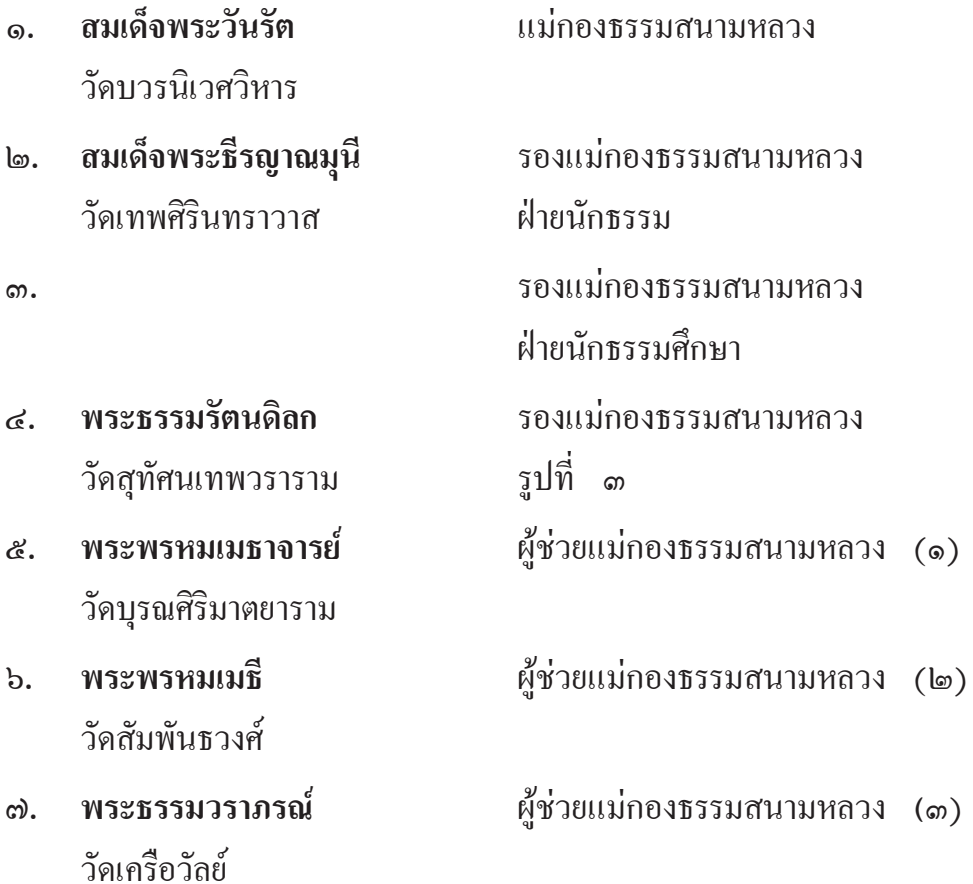
พระสุธรรมมาธิบดี (เพิ่ม อาภาโค) วัดราชาธิวาส
ขณะเป็นที่ พระธรรมวราภรณ์ ดำรงตำแหน่งถึง
พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ศ. ๒๕๔๒

สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต)
วัดบวรนิเวศวิหาร ขณะเป็นที่ พระธรรมกวี –
พระพรหมมุนี ถึงปัจจุบัน

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คณะผู้บริหาร
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๘. พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง (๔)
๙. พระธรรมรัชมนี วัดปทุมวนาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง (๕)
๑๐. พระธรรมภาวนาวิกรม วัดไตรมิตรวิทยาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง (๖)
๑๑. พระราชสุทธมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง (๗)
๑๒. พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิการาม จ.ชุมพร	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง (๘)
๑๓.	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง (๙)
๑๔. พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง รูปที่ ๑
๑๕. พระราชสุนนต์มุนี วัดบวรนิเวศวิหาร	เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง รูปที่ ๒
๑๖. พระพรหมสิทธิ วัดสระเกศ	ผู้ช่วยเลขานุการ แม่กองธรรมสนามหลวง (๑)
๑๗. พระเทพญาณวิศิษฐ์ วัดปทุมวนาราม	ผู้ช่วยเลขานุการ แม่กองธรรมสนามหลวง (๒)
๑๘. พระเทพเจติยาจารย์	ผู้ช่วยเลขานุการ

วัดโสมนัสวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง (๓)
๑๕. พระราชวิจิตรปฏิภาณ	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสุทัศนเทพวราราม	แม่กองธรรมสนามหลวง (๔)
๒๐. พระราชวิสุทธิญาณ	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง (๕)
๒๑. พระมหานายก	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง (๖)
๒๒. พระสุธีรัตนภรณ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสุทัศนเทพวราราม	แม่กองธรรมสนามหลวง (๗)
๒๓. พระวิสุทธิธรรมาภรณ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดราชาธิวาสวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง (๘)
๒๔. พระชินวงศ์เวที	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดตรีทศเทพ	แม่กองธรรมสนามหลวง (๙)
๒๕. พระครูสิทธิสุตกิจ	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสามพระยา	แม่กองธรรมสนามหลวง (๑๐)
๒๖. พระครูพิศาลวินัยวาท	ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง (๑๑)
๒๗.	ผู้ช่วยเลขานุการ
	แม่กองธรรมสนามหลวง (๑๒)
๒๘. พระราชสารเวที	เลขานุการ
วัดสัมพันธวงศ์	รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๑)

๒๙. พระประสิทธิ์สุตคุณ
วัดสุทัศนเทพวราราม	เลขานุการ
รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๓)
๓๐. พระเทพสิทธิโกศล
วัดพลับพลาชัย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานฯ
๓๑. พระเทพญาณกวี
วัดเทพศิรินทราวาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานฯ
๓๒. พระราชมนี
วัดเทพศิรินทราวาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานฯ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. พระธรรมกิตติมนี เป็นประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดเฉลิมพระเกียรติ (จังหวัดนนทบุรี)
๒. พระเทพมุนี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดไตรมิตรวิทยาราม
๓. พระเทพสิทธิโกศล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพลับพลายชัย
๔. พระเทพคุณาภรณ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดเทวราชกุญชร
๕. พระเทพรัตนากร เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพนัญเชิง
๖. พระราชรัตนมุนี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพระปฐมเจดีย์ (จังหวัดนครปฐม)
๗. พระราชเวที เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๘. พระราชปัญญาภรณ์ วัดนางชี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. พระราชวิสุทธิดิลก วัดสามพระยา	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. พระราชพัฒน์นอม วัดยาง	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. พระราชโสภณ วัดราษฎร์บำรุง	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. พระราชปรียัติโมลี วัดสุวรรณาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. พระราชดิลก วัดอาวุธวิกสิตาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. พระราชวรมนี วัดสังเวชวิศยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. พระราชวิริยาลังการ วัดไร่จิง	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖. พระสุธีธรรมานุวัตร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๗. พระกิตติสารมุนี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดชูจิตธรรมาราม (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
๑๘. พระสุนทรกิจจาภิวัตน์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดคลองเตยใน
๑๙. พระอมรโมลี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดปทุมวนาราม
๒๐. พระวิสุทธิธีรพงศ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดนางชี
๒๑. พระบวรรังษี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดระฆังโฆสิตาราม
๒๒. พระศรีวิสุทธิธารณ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบรมนิวาส
๒๓. พระสรภานโกศล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดไทรมิตรวิทยาราม
๒๔. พระเมธีวราภรณ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดโมลีโลกยาราม
๒๕. พระวิสุทธิพงษ์เมธี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดเศวตฉัตร
๒๖. พระปัญญารัตนกร เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดสังข์กระจาย

๒๓. พระศรีมุนีวงศ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
 วัดธาตุทอง

๒๘. พระอุดมธีรคุณ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

๒๕. พระมหาณรงค์ศักดิ์ จิตินาโณ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดใหม่ยายแป้น

๓๐. พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธีโร เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบวรนิเวศวิหาร

๓๑. พระมหาประจักษ์ เขมกาโม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดเทพศิรินทราวาส

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. พระราชเมธี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดไตรมิตรวิทยาราม	
๒. พระนิกรมุนี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดไตรมิตรวิทยาราม	
๓. พระโสภณคณาภรณ์	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดบวรนิเวศวิหาร	
๔. พระวินัยสุธี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดธาตุทอง	
๕. พระกิตติญาณเมธี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดกลาง (จังหวัดลพบุรี)	
๖. พระปริยัติธรรมเมธี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดบูรณศิริมาตยาราม	
๗. พระสิริวัฒน์นาค	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	

๘. พระครูมงคลกิตติธาดา
วัดปทุมวนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๙. พระครูปัญญาสารสุธี
วัดปทุมวนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๐. พระครูวิจิตรธรรมคุณ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๑. พระครูวิสุทธิศีลวัฒน์
วัดโสมนัสวิหาร	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๒. พระครูวิมลสารสิทธิ์
วัดปทุมวนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๓. พระครูปลัด เฉลิมพล สุเมธ
วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๔. พระครูวินัยธร ตงฮะ อติลาโก
วัดอาษาสงคราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๕. พระครูวินัยธร อภิญา อภิญา
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๖. พระครูธรรมธร สุรินทร์ วรินทร์
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๗. พระครูสังฆวุฒิกร (อัครชัย)
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๑๘. พระครูใบฎีกา ดาบส โสภโธ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดธาตุทอง
๑๙. พระครูธรรมธร สิงห์ณรงค์ นรสีห์ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดเทพศิรินทราวาส
๒๐. พระมหาสมพร จิตฺตโสภโณ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดอาษาสงคราม
๒๑. พระมหาสาคร ธมฺมสาครโร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดพระยาหยิง
๒๒. พระมหาจาดุรงค์ อริญฺชโย เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิศสถิตมหาสีมาราม
๒๓. พระมหาสมชาย อภิขโย เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒๔. พระมหาทรงวุฒิ จิตฺตวุฒิกโ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒๕. พระมหาฉัตรชัย สุนฺตตฺชโย เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒๖. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมวุฒิกุล เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดไทรมิตรวิทยาราม
๒๗. พระมหาโสนม ปญฺโญภาโส เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดสระเกศ

๒๘. พระมหาวันชัย วิชยวโร
วัดธาตุทอง

เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๒๙. พระมหาสมบัติ ติสฺสวโร
วัดไตรมิตรวิทยาราม

เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๓๐. พระมหาคัมภีร์ คมฺภีโร
วัดพระยาหยัง

เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

บุคลากรและเจ้าหน้าที่ประจำ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑.	พระพรหมมุนี	เป็นผู้อำนวยการ
	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	
๒.	พระเทพเจติยาจารย์	เป็นรองผู้อำนวยการ รูปที่ ๑
	วัดโสมนัสวิหาร	
๓.	พระราชสุนตมุนี	เป็นรองผู้อำนวยการ รูปที่ ๒
	วัดบวรนิเวศวิหาร	
๔.	พระสุธีรัตนภรณ์	เป็นรองผู้อำนวยการ รูปที่ ๓
	วัดสุทัศนเทพวราราม	
๕.	พระพรหมสิทธิ	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
	วัดสระเกศ	กำกับดูแลฝ่ายประชาสัมพันธ์
๖.	พระธรรมภาวนาวิกรม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
	วัดไตรมิตรวิทยาราม	กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๓. พระเทพสิทธิโกศล
วัดปลับปลาชัย	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายปฎิคม
๔. พระเทพญาณกวี
วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
๕. พระราชสุทธธมมงคล
วัดมกุฏกษัตริยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายสถิติ
๑๐. พระราชวิจิตรปฎิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
๑๑. พระราชวิสุทธิญาณ
วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
๑๒. พระราชมนี
วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป
๑๓. พระชินวงศ์เวที
วัดตรีทศเทพ	เป็นเลขานุการสำนักงาน

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑. พระวินัยเมธี
วัดสัมพันธวงศ์	เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒. พระมหาจิรพันธ์ วรณาโณ
วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
๓. พระมหากวิพัฒน์ สุขเมธี
วัดไทรมิตรวิทยาราม	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๔. พระกฤษณะ ชุตินฺโท เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. พระประสิทธิ์สุตคุณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดสุทัศนเทพวราราม
๒. พระครูโสภณเมธาวัฒน์ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดนรนาถสุนทริการาม
๔. พระมหาอวโร สุธาวโร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสุทัศนเทพวราราม

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระวิสุทธินภรณ์ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดราชาธิวาสวิหาร
๒. พระครูพุทธมนต์ปรีชา เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ เป็นหัวหน้างานข้อมูล
วัดนรนาถสุนทริการาม
๔. พระครูสรพาจนโณสิต เป็นหัวหน้างานทะเบียน
วัดธาตุทอง
๕. พระมหาวิชัย คมภิรมย์ เป็นหัวหน้างานวัดผล
วัดเครือวัลย์

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูพิศาลวินัยวาท เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระปริดา ฐมุปิตโก เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระมหาจินดา จานจินฺโต เป็นหัวหน้างานบัญชีและการเงิน
วัดบวรนิเวศวิหาร

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระวินัยเมธี รก. เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์
๒. พระครูพิศาลสรนาท เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๓. พระมหาไพรีเดช จิตเตโช เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร

๗) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑. พระกวีวรรณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ
๒. พระปลัด มงคล อติมฺงฺคโล เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดธาตุทอง

๓. พระมหาประจักษ์ ฐมฺมวิภูโต เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดชนะสงคราม

๘) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระสุทธิสารเมธี เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระครูวินัยธรสันทนทร เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ
๓. พระมหาสำรวย นาควโร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์

๙) ฝ่ายปฏิคม

๑. พระปริยัติสารคุณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบรรมนิवास
๒. พระครูปลัด รัชฎา สิริธมฺโม เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดอาษาสงคราม
๓. พระปลัด ไพบุญย์ กุตุตธมฺโม เป็นหัวหน้างานบริการ
วัดธาตุทอง

บุคลากรฝ่ายคฤหัสถ์

๑. นายถวิล พลวงศ์สกุล เป็นเจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง

๒. นางปิ่นปัก ชูบุญ เป็นเจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
๓. นายชัยเชษฐ์ ปริงาม เป็นเจ้าหน้าที่ ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
๔. นายเมธา เมรินทร์ เป็นนักวิชาการ ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ใน
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้การบริหารงานในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตามมติที่ประชุมคณะกรรมการปรับปรุงบุคลากร และเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงประกาศการแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

๓.๑ สำนักงานอำนวยการ

๓.๒ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ๓.๓ ฝ่ายบริหารทั่วไป
- ๓.๔ ฝ่ายวิชาการ
- ๓.๕ ฝ่ายสถิติ
- ๓.๖ ฝ่ายธุรการ
- ๓.๗ ฝ่ายนโยบายและแผน
- ๓.๘ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
- ๓.๙ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ๓.๑๐ ฝ่ายปฎิคม
- ๓.๑๑ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป

ข้อ ๔ สำนักงานอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สั่งการ ควบคุม ดูแลการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัย แก่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำเสนอคณะผู้บริหาร
- (๓) ประสานงานกับบุคลากรหรือหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน
- (๔) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรรมการออกข้อสอบ พิจารณาข้อสอบตามที่

แม่กองธรรมสนามหลวงมอบหมาย

- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัยด้านฝ่ายวิชาการ แก่ฝ่ายต่าง ๆ
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๖ ฝ่ายบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดประชุมคณะผู้บริหาร จัดการประชุมระหว่างฝ่ายต่าง

ๆ

ของสำนักงานโดยจัดทำเอกสาร จัดบันทึกการประชุม และทำรายงานการประชุม

- (๒) ติดตามและแจ้งมติที่ประชุมของคณะผู้บริหาร หรือ ของฝ่ายต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติ

- (๓) บริหารงานเลขานุการของคณะผู้บริหาร อันได้แก่

- จัดนัดหมายการเข้าพบ การประชุมสัมมนา ตามลำดับความสำคัญและความเหมาะสม
- ต้อนรับผู้ที่มาเข้าพบ
- ร่างบันทึก รายงาน คำปราศรัยแม่กองธรรม สนามหลวง หรือตอบจดหมายตามที่ได้รับมอบหมาย
- จัดแยกเอกสารและเก็บรักษาเอกสารที่มีความสำคัญ หรือเป็นความลับ
- กลั่นกรอง สรุปเรื่อง จัดลำดับงาน ก่อนนำเสนอ

– ติดต่อ สอบถาม เรื่องราวตามที่ได้รับคำสั่ง

- (๔) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอมหาเถรสมาคม
- (๕) จัดประชุม อบรม สัมมนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน
- (๖) จัดทำทะเบียนครูผู้สอน กรรมการออกข้อสอบ กรรมการตรวจธรรมสนามหลวง
- (๗) เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ ฝ่ายวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานการศึกษาของสำนักงาน
- (๒) กำกับ ติดตาม ดูแลงานด้านวิชาการของสำนักงาน
- (๓) พัฒนา วิจัย ปรับปรุง และจัดทำคู่มือการสอนตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๔) กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการออกข้อสอบ และจัดทำข้อสอบของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ ฝ่ายสถิติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชี และตรวจสอบข้อมูลของผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง และผู้สอบธรรมสนามหลวงได้
- (๒) จัดทำข้อมูลแสดงจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง เพื่อจัดทำยอดบรรจุข้อสอบมอบสนามสอบ
- (๓) วิเคราะห์ผลการสอบธรรมสนามหลวง
- (๔) จัดรวบรวมข้อมูลสถิติของผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ เพื่อแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาของผู้เข้าสอบ เป็นต้น
- (๕) จัดรวบรวมข้อมูล สถานศึกษา และสนามสอบธรรมสนามหลวง
- (๖) จัดทำประกาศนียบัตรผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ วุฒิบัตร และ หนังสือรับรองการศึกษา
- (๗) จัดทำทะเบียนนักรธรรมและธรรมศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และสามารถให้บริการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
- (๘) จัดทำรูปแบบเอกสารและแบบคำร้องต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในงานทะเบียน
- (๙) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับคำร้อง การขอแก้ไขหลักฐาน เช่น ชื่อ นามสกุล หรืออื่นๆ ให้ถูกต้อง ตรงตามหลักฐานความเป็นจริง
- (๑๐) จัดทำแผนงาน โครงการ แผนการปฏิบัติงาน ระเบียบหลักเกณฑ์ และการศึกษาวิเคราะห์งานด้านการวัดผล

- (๑๑) จัดสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล จัดเตรียมรูปแบบ เอกสารต่าง ๆ อันเป็นหลักฐานของแบบทดสอบวัดผลที่เป็นปัจจุบัน
- (๑๒) ควบคุม ดูแล ประสานงาน ด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอนธรรมสนามหลวงตามหลักสูตรและระเบียบของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๑๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายธุรการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารงานเอกสาร อนุโลมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๒) จัดทำทะเบียนรับและส่งเอกสาร
- (๓) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง และเอกสารสำคัญของสำนักงาน
- (๔) จัดทำบัญชีของสำนักงานให้เป็นปัจจุบัน มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้
- (๕) จัดทำงบการเงินประจำปีของสำนักงาน
- (๖) จัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง จัดทำพัสดุ ครุภัณฑ์และอื่นๆ ประจำสำนักงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๗) จัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ของสำนักงานประเภทต่างๆ

- (๘) ดำรงพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ชำรุด เพื่อซ่อมแซมหรือจำหน่ายประจำปี
- (๙) สรรหาและคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างประจำสำนักงาน
- (๑๐) จัดทำทะเบียนประวัติผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๑๑) จัดทำบัญชีเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรือหลักฐานการลงเวลาปฏิบัติงานให้สามารถตรวจสอบได้
- (๑๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ฝายนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายของสำนักงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของมหาเถรสมาคม นโยบายการศาสนาศึกษาของรัฐบาล และวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (๒) จัดทำแผนแม่บทของสำนักงาน
- (๓) จัดทำแผนงานพัฒนาสำนักงาน (๓/๕ ปี)
- (๔) จัดทำแผนปฏิบัติการ (งาน/โครงการ/งบประมาณ) จัดทำงบประมาณประจำปี
- (๕) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๖) ศึกษา วิเคราะห์นโยบาย ในระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน
- (๗) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน

- (๘) กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ
- (๙) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๑๐) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ประสานงาน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสำนักงานกับองค์กรในต่างประเทศ
- (๒) ประสานงานการจัดสอบธรรมสนามหลวงในต่างประเทศ
- (๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงาน เช่น การจัดแถลงข่าว เป็นต้น
- (๒) จัดทำดูแล ตรวจสอบ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดทำวารสารสำหรับบุคคลภายนอก จุลสารสำหรับเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน เป็นต้น ให้ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในขอบเขต และอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชนได้
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ในด้านการให้บริการและรับบริการที่เกี่ยวกับงานของสำนักงาน

- (๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ได้ตระหนักในการศึกษาหลักธรรมตามหลักสูตรของ สนามหลวงแผนกธรรม อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา
- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงานและประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน
- (๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ ฝ่ายปฎิคม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดการบริการและสวัสดิการทั่วไปของสำนักงาน
- (๒) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่องาน ณ สำนักงาน
- (๓) ติดต่อดำเนินการในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งภายในและ ภายนอกสำนักงาน
- (๔) จัดเตรียมสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ในการประชุมที่ เกี่ยวกับกิจกรรมของสำนักงาน
- (๕) ดูแลความเรียบร้อยภายในห้องประชุม ห้องทำงาน คณะผู้บริหาร
- (๖) ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ บริเวณ สำนักงานให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม
- (๗) กำกับ ดูแล การทำงานของพนักงานทำความสะอาด

- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในภารกิจต่าง ๆ ของสำนักงาน อันได้แก่
- การบรรจุข้อสอบ
 - การตรวจข้อสอบ
 - กรอกคะแนน
 - ตรวจสอบข้อมูล
 - พิมพ์ ตรวจนับ บรรจุ ประกาศนียบัตร
 - งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๒) ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงาน
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานให้เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อย

ข้อ ๑๕ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นผู้รักษาการ
ตามประกาศนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(พระพรหมมุนี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

โทรศัพท์

- คณะผู้บริหาร
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ
- โทรศัพท์ภายในของสำนักงาน ฯ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมายเลขโทรศัพท์ที่คณะผู้บริหาร

ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

และ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑.	สมเด็จพระวันรัต	โทร.	0	2282	7012
	วัดบวรนิเวศวิหาร		0	2629	0779
๒.	สมเด็จพระธีรญาณมุนี	โทร.	0	2226	3399
	วัดเทพศิรินทราวาส				
๓.	พระพรหมเมธาจารย์	โทร.	0	2622	2102
	วัดบูรณศิริมาตยาราม		0	2224	2040
๔.	พระพรหมเมธี	โทร.	0	2225	4567-8
	วัดสัมพันธวงศ์				
๕.	พระธรรมรัตนดิลก	โทร.	0	2225	1395
	วัดสุทัศนเทพวราราม				

๖. พระธรรมวราภรณ์ วัดเครือวัลย์	โทร. 0 2472 9966
๗. พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์ฯ	โทร. 0 2222 0855
๘. พระธรรมธัมมณี วัดปทุมวนาราม	โทร. 0 2252 3581
๙. พระธรรมภาวนาวิกรม วัดไตรมิตรวิทยาราม	โทร. 0 2623 1235-40
๑๐. พระราชสุทธมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	โทร. 0 2281 8916
๑๑. พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิการาม จ.ชุมพร	โทร. 08 1891 6291
๑๒. พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โทร. 0 2222 3930 0 2222 3922
๑๓. พระพรหมสิทธิ วัดสระเกศ	โทร. 0 2224 6919
๑๔. พระเทพญาณวิศิษฐ์ วัดปทุมวนาราม	โทร. 0 2251 7675
๑๕. พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	โทร. 0 2629 8595

๑๖. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2221 4026
๑๗. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2282 7892
๑๘. พระราชสุนนตัมณี วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2281 6411
๑๙. พระราชสารเวที วัดสัมพันธวงศ์	โทร. 0 2622 8323
๒๐. พระมหานายก วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2280 5303
๒๑. พระสุธีรัตนภรณ์ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 9847
๒๒. พระวิสุทธิธรรมาภรณ์ วัดราชาธิวาสวิหาร	โทร. 0 2243 2168 08 4911 4933
๒๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 3013
๒๔. พระชินวงศ์เวที วัดตรีทศเทพ	โทร. 08 1779 0179 08 1309 4454
๒๕. พระครูสิทธิสุตกิจ วัดสามพระยา	โทร. 0 2280 3440

๒๖. พระครูพิศาลวินัยวาท	โทร. 0 2282 2712
วัดบวรนิเวศวิหาร	0 2629 1699 (1)

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมุนี	ผู้อำนวยการ
วัดราชบพิธ ฯ	โทร. 0 2222 3930
	0 2222 3922
๒. พระเทพเจติยาจารย์	รองผู้อำนวยการ รูปที่ ๑
วัดโสมนัสวิหาร	โทร. 0 2629 8595
๓. พระราชสุนนต์มุนี	รองผู้อำนวยการ รูปที่ ๒
วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2281 6411
๔. พระสุธีรัตนภรณ์	รองผู้อำนวยการ รูปที่ ๓
วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 9847
	08 6989 8334
๕. พระพรหมสิทธิ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
วัดสระเกศ	กำกับดูแลฝ่ายประชาสัมพันธ์
	โทร. 0 2224 6919
	08 1842 4888
๖. พระธรรมภาวนาวิกรม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
วัดไตรมิตรวิทยาราม	กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
	โทร. 0 2222 9019

๓. พระเทพสิทธิโกศล วัดปลับปลาชัย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายปฎิคม โทร. 0 2221 6942 08 1833 4337
๔. พระราชสุทธธมมกมล วัดมกุฏกษัตริยาราม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายสถิติ โทร. 0 2281 8916
๕. พระเทพญาณกวี วัดเทพศิรินทราวาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายธุรการ โทร. 0 2221 9495
๑๐. พระราชวิจิตรปฎิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ โทร. 0 2221 4026
๑๑. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน โทร. 0 2282 7892
๑๒. พระราชมนี วัดเทพศิรินทราวาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. 0 2222 1862
๑๓. พระชินวงศ์เวที วัดตรีทศเทพ	เลขานุการสำนักงาน โทร. 08 1779 0179 08 1309 4454

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑.	พระวินัยเมธี	หัวหน้าฝ่าย
	วัดสัมพันธวงศ์	โทร. 0 2622 5210
		08 1843 6093
๒.	พระมหาจิรพันธ์ วรรณโณ	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
	วัดเทพศิรินทราวาส	โทร. 08 1930 3049
๓.	พระมหากวิพัฒน์ สุขเมธี	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
	วัดไตรมิตรวิทยาราม	โทร. 08 9915 4488
๔.	พระกฤษณะ ชุตินฺโท	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
	วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 08 4080 1861

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑.	พระประสิทธิ์สุตคุณ	หัวหน้าฝ่าย
	วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 3013
๒.	พระครูโสภณเมธาวัฒน์	รองหัวหน้าฝ่าย
	วัดนรนาถสุนทริการาม	โทร. 08 1805 2899
๓.	พระมหาถาวร สุถาวโร	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
	วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 08 5061 0987

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระวิสุทธிகณารักษ์
วัดราชาธิวาสวิหาร	หัวหน้าฝ่าย
โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๒๑๖๘
๐๘ ๔๙๑๑ ๔๙๓๓
๒. พระครูพุทธมนต์ปรีชา
(วิชาน อวิชาโน)
วัดบวรนิเวศวิหาร	รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๙๖๙๒
๓. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์
(พงษ์ ธนियो)
วัดนรนาถสุนทรวิหาราม	หัวหน้างานข้อมูล
โทร. ๐๘ ๙๑๐๙ ๔๘๐๑
๔. พระครูสรพาจนโณสิต
(ทรงชนะ ฐมมวีโร)
วัดธาตุทอง	หัวหน้างานทะเบียน
โทร. ๐๘ ๐๐๗๑ ๘๒๘๘
๕. พระมหาวิชัย คมภิรมเมธี
วัดเครือวัลย์	หัวหน้างานวัดผล
โทร. ๐๘ ๑๒๕๑ ๒๕๕๘

๕) ฝ่ายธุรการ

๑.	พระครูพิศาลวินัยวาท	หัวหน้าฝ่าย
	วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๑๒
		๐ ๒๖๒๙ ๑๖๙๙ (๑)
๒.	พระปรีดา ธรรมปิติโก	รองหัวหน้าฝ่าย
	วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๐๕๘๖
		๐๘ ๑๙๐๐ ๓๕๗๙
๓.	พระมหาจินดา ฐานจินโต	หัวหน้างานบัญชีและการเงิน
	วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๒๗๑๓
		๐๘ ๑๙๒๙ ๘๗๔๓

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระวินัยเมธี รก.	หัวหน้าฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์	โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๕๒๑๐
๒. พระครูพิศาลสรนาท	รองหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๔๓๔๘
	๐๘ ๖๐๓๐ ๐๕๖๙
๓. พระมหาไพรีเดช จิตเตโช	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๖๕

๓) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑.	พระกวีวรญาณ
วัดตรีทศเทพ	หัวหน้าฝ่าย
โทร. 08 7062 2962
๒.	พระปลัด มงคล อติมงคล
วัดธาตุทอง	รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2714 2943
08 9128 3943
๓.	พระมหาประจักษ์ ธรรมวิภูโต
วัดชนะสงคราม	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. 08 4019 9283

๔) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระสุทธิดาเมธี	หัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๐๒๐๓
๒. พระครูวินัยรตสุนทร	รองหัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ	โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๐๒๐๐
	๐๘ ๖๐๗๗ ๐๒๕๓
๓. พระมหาสำรวย นาควโร	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์	โทร. ๐๘ ๑๔๙๕ ๘๒๔๓

๕) ฝ่ายประกัน

๑. พระปริยัติสารถุณ หัวหน้าฝ่าย
วัดบรมนิวาส โทร. ๐ ๒๒๑๖ ๘๑๗๙

๒. พระครูปลัด รัชฎา สิริธมฺโม
วัดอาษาสงคราม	รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. ๐ 2464 0130
๓. พระปลัด ไพบุญย์ กุตุตธมฺโม
วัดธาตุทอง	หัวหน้างานบริการ
โทร. ๐ 2381 6593

บุคลากรฝ่ายคดีพิเศษ

๑. นายถวิล พลวงศ์สกุล	เจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. ๐8 1285 9452
๒. นางปิ่นปัก ชูบุญ	เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. ๐8 6883 1489
๓. นายชัยเชษฐ์ ปรีงาม	เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. ๐8 6884 9902
๔. นายเมธา เมรินทร์	นักวิชาการ ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. ๐8 1714 5623

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ และโทรศัพท์ภายใน
ของ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. ห้องทำงาน แม่กองธรรมสนามหลวง	โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
	๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒
	ภายในกด ๑๐๑, ๑๐๒
๒. ห้องทำงาน รองแม่กองธรรมสนามหลวง	โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
ฝ่ายนักธรรม และฝ่ายธรรมศึกษา	๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒
	ภายในกด ๑๑๐, ๑๑๑
๓. ห้องทำงาน	โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๖๘๒
เลขานุการแม่กองธรรม ฯ รูปที่ ๑	ภายในกด ๑๐๑, ๑๐๒
๔. ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรม ฯ รูปที่ ๒	
	ภายในกด ๑๐๐
๕. ฝ่ายธุรการ	ภายในกด ๑๐๓, ๑๐๔
๖. ฝ่ายวิชาการ	ภายในกด ๑๐๕, ๑๐๖
๗. ฝ่ายนโยบายและแผนงาน	ภายในกด ๑๐๕, ๑๐๖

๘. ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์	ภายในกค	107, 108
๙. ฝ่ายประชาสัมพันธ์	ภายในกค	107, 108
๑๐. ห้องประชุม	ภายในกค	109
๑๑. ฝ่ายกฎหมาย	ภายในกค	114, 115
๑๒. ฝ่ายบริหารทั่วไป	โทร.	0 2281 1236
๑๓. ฝ่ายสถิติ	โทร.	0 2280 7682
	ภายในกค	116, 117
๑๔. ฝ่ายคลัง-พัสดุ	ภายในกค	118
๑๕. ห้องหัวหน้าฝ่ายสถิติ	ภายในกค	121
๑๖. เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	ภายในกค	114, 115
๑๗. หมายเลขโทรศัพท์	โทร.	0 2280 7682
		0 2629 0961
		0 2629 0962
		0 2629 2142
๑๘. หมายเลขโทรสาร (แฟกซ์)	โทรสาร	0 2629 2142
		0 2629 0963

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. นายพนรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ โทร. 0 2441 4500-2
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๒. นายอำนาจ บัวศิริ โทร. 0 2441 4503
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๑)
๓. นายพนม ศรีศิลป์ โทร. 0 2441 4505
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๒)
๔. นายสมเกียรติ ธงศรี โทร. 0 2441 4542
ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม 08 1831 6638
๕. นายวิโรจน์ อุ่มทรัพย์ โทร. 0 2441 4549
ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา 08 1717 5665
๖. นางรสนา วิทยา โทร. 0 2441 4552
หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม 08 6901 1292
กองพุทธศาสนศึกษา

๓.	นายสมบัติ พิมพ์สอน	โทร.	0	2441	4551
	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ		08	7984	3576
๘.	นายณรงค์เดช ชัยเนตร	โทร.	0	2441	4552
	หน้าห้องผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา		08	9219	9186
๕.	นายฐานวัฒน์ ชัยพัฒนัญกุล	โทร.	0	2887	9467
	(บรรเทิง อ่ำสกุล) เจ้าหน้าที่ธุรการ				
	สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง				
๑๐.	นายสมบุรณ์ บุญครอบ	โทร.	0	2441	1793
	ฝ่ายกิจการคณะสงฆ์		08	1628	5769
	สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม				
๑๑.	สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	โทร.	0	2281	5093
๑๒.	นางปิ่นปัก ชูบุญ	โทร.	0	2441	4551
	เจ้าหน้าที่ช่วยงาน		08	6883	1489
	สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง				
๑๓.	โรงพิมพ์	โทร.	0	2223	3351
	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ		0	2223	5548
๑๔.	สำนักงานเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (๕)				
	คณะบาบวร วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร.	0	2282	7012
			0	2629	0779
๑๔.	สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร	โทร.	0	2282	2665
	ตึก สว.ธรรมนิเวศ		0	2629	0269-70

๑๕. สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง	โทร. 0 2869 0481
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ	0 2869 0485-90
๑๖. มุทิติมหามกุฏราชวิทยาลัย	โทร. 0 2629 1391
แผนกตำราวิชาการ	
๑๗. มุทิติมหามกุฏราชวิทยาลัย	โทร. 0 2281 7819
แผนกผลประโยชน์	
๑๘. มุทิติมหามกุฏราชวิทยาลัย	โทร. 0 2281 1085
แผนกจำหน่าย	
๑๙. มุทิติมหามกุฏราชวิทยาลัย	โทร. 0 2281 7790
แผนกโรงพิมพ์	
๒๐. นายธารินทร์ (อู) สุขพูล	โทร. 0 2281 7790
เจ้าหน้าที่รับงานสิ่งพิมพ์	08 9694 6415
มุทิติมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์	

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

